DİNÎ TERİMLER

DİNİ TERİMLER

Derleyen:

Huneyf el-MUHACİRİ

"İşte benim doğru yolum budur; ona uyun. Sizi O'nun yolundan ayıracak başka yollara uymayın. (Azabından) korunmanız için Allah size böyle tavsiye etmiştir."

(En'am / 153)

Hâmd âlemlerin Rabbi olan Allah (a.c)'a mahsustur. O doğmamış ve doğurulmamıştır. O'nun öncesi ve sonrası yoktur. Ölüm ve yokluk O'na arız olmaz.O'nun dengî hiçbirşey yoktur. O'nun kürsüsü herşeyi kuşatmıştır. İlmi ile geçmiş ve gelecekteki herşeyi bilir. Kullarını herân görür ve gözetir. O'nun bütün kullarını herân görmesi, isteklerini duyması, yaptıklarını, kalplerinde olan biteni bilmesi O'na ağır gelmez. Bütün duâlar O'na yükselir. O herân yaratma halindedir. Bütün kullarına Râhman yanlızca mü'minlere Râhimdir. En güzel isimler O'nundur. Kullarının kalbini çekip çeviren O'dur. Ona hiçbir kötülük dokunmaz, kulun yaptığı hiçbirşey de ona fayda sağlamaz. Hâmd ve senâ, Medh-u, minnet onadır. O'ndan bağışlanma ve yardım dileriz.

En güzel ve kıymetli sâlat ve selâm mahlukâtı uyârıp âlemi ervahta verdikleri sözü hatırlatmak onlara hâk yolu işaret etmek, bâtıl dan sakındırmak için Rahmet olarak gönderilen, sözü, özü doğrulanmış Önder, Rehber, Komutan Muhammed (aleyhiselatuveselam)'e ve onun ehl-i beytine, darlıkta, zorlukta, mutlulukta yanında olan güzide ashabına ve onlar gibi yaşamaya çalışıp kur'an ve sünnet merkezli yaşam süren, hayatına ona göre belirleyen, bu mukaddes dini dert edinip, selefinin metod ve menhecin den ayrılmadan adım adım takip eden, cefa çeken, horlanan, alay edilen garip muvahhid lere olsun

Allah (azze ve celle) kime hidayet eder onu karanlıklar dan aydınlığa çıkarırsa, onu karanlığa sürükleyip saptıracak yoktur. Yine kimi saptırır karanlıklar da bırakırsa ona hidayet edecekte bulunmaz. Nefsimizin şerrinden ve kötülüklerinden, amellerimizin azlığından acziyetimizden Alemlerin Râbbi olan Allah (azze ve celle)'a sığınırız.

Sözlerin en güzeli muhakkak Allah (azze ve celle)'ın kelâmıdır. Yolların en güzeli Muhammed (aleyhiselatuveselam) ve ashabının yoludur. Sonradan uydurulup dine ibâdet babında sokulan herşey bid'at, her bid'at delalet ve her delalette ateştedir.

DİN NEDİR?

Kur’an’da Din Kavramının Kullanılışı

Kur’an mesajı içinde “din” kavramı, aşağıda sıraladığımız dört ana kısımdan oluşan mükemmel bir düzeni tarif etmektedir:

1. Hakimiyet ve egemenlik.

2. Hakimiyet karşısında boyun eğme ve itaat.

3. Söz konusu hakimiyetin etkisi altında kurulan fikri ve ameli düzen.

4. Bu düzene bağlılık ve itaat sonucu elde edilen mükafat ya da isyan ve karşı çıkmanın neticesi olarak, yüce egemenlik tarafından verilen mükafat yada ceza.

Kur’an “Din” kavramını bazen birinci ve ikinci manaları (hakimiyet, egemenlik ile itaat ve boyun eğme) bazen üçüncü (düzen) bazen de dördüncü manası (yargı,ceza) ile kullanmakta; bazı ayetlerde ise “Din” diyerek, dört ana kısımdan oluşan söz konusu mükemmel düzeni kasdetmektedir.Bu farklı kullanımları iyice anlayabilmek için aşağıdaki ayetleri gözden geçirelim.

1. Birinci ve İkinci Manasıyla Din

“Sizin için yeryüzünü bir durak, bir konak yeri kılan ve gökyüzünü de çatı gibi ayakta tutan Allah’tır.O sizlere bir biçim verdi, şu görünüşünüzü de en güzel kıldı ve sizi güzel şeylerle rızıklandırdı.İşte budur Rabbiniz olan Allah.Alemlerin Rabbi Allah’ın bereketi ne yücedir! O diridir.Ondan başka ilah yoktur.Öyleyse dini O’na has kılarak (Allah’a) dua edin.” (Mümin, 64-65)

“De ki; ‘Dini Allah’a halis (özgü) kılarak, O’na kulluk etmekle emrolundum.’ Ve ben Müslümanların ilki olmakla da emrolundum… De ki; Ben dinimi yalnızca O’na halis kılarak Allah’a ibadet ederim.Siz de O’nun dışında

dilediklerinize ibadet etmekte serbestsiniz. …Tağuta ibadetten kaçınıp da içten Allah'a yönelenlere müjdeler olsun." (Zümer, 11-17)

"Hiç şüphesiz biz sana bu kitabı hak ile indirdik.Öyleyse sen de dini yalnızca O'na halis kılarak Allah'a ibadet et.Haberin olsun, halis olan din yalnızca Allah'ındır.O'ndan başka veliler edinerek; Biz bunlara, sırf bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye tapıyoruz (ibadet ediyoruz) diyenlere (gelince); şüphesiz ki Allah, onlar arasında ayrılığa düştükleri şeyde hükmünü verecektir.Allah yalancı, nankör insanı doğru yola iletmez." (Zümer, 2-3)

"Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur.Din de halis olarak ancak O'na aittir.Öyleyse, Allah'tan başkasından mı korkuyorsunuz? (Yani, Allah'tan başka, hükmüne uymamaktan sakındığınız ve gazabından korktuğunuz başka bir ilah mı var?) (Nahl, 52)

"Allah'ın dininden başka bir din mi arıyorlar? Oysa, göklerde ve yerde ne varsa ister istemez O'nun emrine uymuştur ve O'na döndürülüp götürülecektir." (Al-i İmran, 83)

"Oysa kendilerine, dini yalnız Allah'a halis kılıp, O'nu birleyerek Allah'a kulluk etmeleri, namazı kılmaları, zekatı vermeleri emredilmişti.İşte doğru din budur." (Beyyine,5)

Bütün bu ayetlerde "din" kavramı, yine egemenlik ve bu egemenliği kabul ederek ona itaat etmek ve kulluk yapmak anlamında kullanılmıştır.Allah'a dini halis kılmanın manası şudur; Kişi, Allah'tan başkasının hakimiyet, egemenlik ve hükümranlığını reddederek itaat ve kullukta kimseyi O'na ortak koşmaksızın itaat ve kulluğunu yalnızca Allah'a halis kılmalıdır.

Yani, Allah'tan başka kime itaat edilirse edilsin, bu itaat Allah'ın itaatı altında ve O'nun belirlediği sınırlar dahilinde olmalıdır.Çocukların ana babaya, karının kocasına, köle yada hizmetçinin efendisine v.b. gibi diğer tüm itaatlar eğer Allah'ın hükmüne dayalı ve O'nun belirlediği sınırlar dahilinde olursa, bu, Allah'ın emri gereği yapılan itaattir.Ancak, söz konusu itaatler, Allah'a itaatten bağımsız, Rabb yerine konulan kimse ve nesnelerin emir ve isteklerine olursa, bu itaat Allah'a isyandır.Eğer hükümet, Allah'ın kanunlarına bağlıysa O'na itaat farz, eğer Allah'ın kanunları yerine insanların ortaya sürdüğü kanun ve düzenlemelerle hareket ediyorsa böyle hükümete itaat etmek Allah'a isyandır, O'na karşı gelmektir.

2. Din’in Üçüncü Anlamıyla Kullanılışı

“De ki; ‘Ey insanlar, eğer benim dinimden yana bir kuşku içerisindeyseniz, ben, sizin Allah’tan başka ibadet ettiklerinize ibadet etmiyorum, ancak ben, sizin hayatınıza son verecek olan Allah’a ibadet ederim. Ben müminlerden olmakla emrolundum.’ Ve yüzünü dosdoğru dine çevir ve sakın müşriklerden olma’ diye emredildi bana.” (Yunus, 104-105)

“Hüküm, yalnızca Allah’ındır.O, kendisinden başkasına kulluk etmemenizi emretmiştir.Dosdoğru olan din işte budur, ancak, insanların çoğu bilmezler.” (Yusuf,40)

“Zina eden kadın ve erkeğin her birine yüzer değnek vurun.Eğer Allah’a ve ahiret gününe iman ediyorsanız, onlara Allah’ın dinini uygulama konusunda sizi bir acıma tutmasın.” (Nur, 2)

“Gerçek şu ki, Allah katında ayların sayısı, gökleri ve yeri yarattığı günden beri Allah’ın kitabında onikidir.Bunlardan dördü haram aylardır.İşte budur dosdoğru olan din…” (Tevbe, 36)

“…İşte biz Yusuf için böyle bir düzen hazırladık (yoksa) hükümdarın dinine göre kardeşini yanında alıkoyamazdı.” (Yusuf, 76)

“Yoksa onların kendilerine Allah’ın izin vermediği dine benzer kanunlar yapan birtakım ortakları mı var?” (Şura, 21)

“Sizin dininiz size, benim dinim de bana.” (Kafirun, 6)

Bütün bu ayetlerde “din” kelimesi ile kastedilen mana; kanun, kural, şeriat, yol ve insanların yaşamını ona bağımlı olarak sürdürdüğü düşünce ve hayat nizamıdır.Eğer bir kimsenin birtakım kanun ve kurallara uyarak, tabi olduğu egemenlik Allah’ın egemenliği ise, o kişi Allah’ın dinindedir.Yok eğer bu egemenlik herhangi bir despotun, bir kralın, bir şefin egemenliği ise; kişi o despotun,kralın,şefin dinindedir.Eğer egemenlik herhangi bir ruhban sınıfın elindeyse, kişi onların dinindedir.Öte yandan egemenlik herhangi bir aile, hanedan yada halkın çoğunluğunun egemenliği şeklinde ise kişi söz konusu zümrelerin dinindedir.Özetle, kişi son noktada kimin hüküm ve iradesini gözönünde bulunduruyor, kimin yasa ve önerilerini ölçü ve esas olarak alıyor, onunla amel ediyor, hayatını düzenliyorsa onun dinini benimsemiş, onun dininin

takipçisi olmuştur.

3. Dördüncü Manasıyla Din

“Size va’dedilen şey ölümden sonraki hayat mutlaka doğrudur.Din (yargı ve ceza) mutlaka gerçekleşecektir.” (Zariyat, 5-6)

“Din (yargı ve cezayı) yalanlayanı gördün mü? İşte yetimi itip-kakan, yoksulu doyurmayı teşvik etmeyen odur.” (Maun, 1-3)

“Din gününün (yargı ve ceza gününün) ne olduğunu sen nereden bileceksin! Ve yine din gününün ne olduğunu nereden bileceksin! O gün kimsenin kimseye yardım edemeyeceği bir gündür! O gün emir yalnızca Allah’a aittir.” (İnfitar, 17-19)

Bu ayetlerde din kelimesi yargı ve ceza,hesap,mükafat manalarında kullanılmıştır.

4. En Genel Kavram Olarak Din

Kur’an-ı Kerim “Din” kelimesini, bu son anlamıyla şöyle ifade eder: Din, insanın benimseyip, itaat ederek boyun eğdiği herhangi bir yüce egemenliktir.Bu egemenliğin koyduğu yasa ve kurallar çerçevesinde hayatını sürdürür.Boyun eğdiği egemenliğin siyasal otoritesine itaat etmesine karşılık izzet,yücelme ve mükafat bulmayı umar.İsyan etme veya otoriteyi tanımama durumunda alçaklık ve perişan hale düşmekten, en ağır azaplarla karşılaşmaktan korkar.

Aşağıdaki ayetlerde “din” kelimesi birbirini tamamlayan dört anlam boyutunu (egemenlik,itaat ve boyun eğme,kural,yasa ve düzen,yargı ve ceza) hepsine birden işaret etmektedir.

“Kendilerine kitap verilen kimselerden (tek yüce hakim sıfatıyla) Allah’a ve (yargı,hesap ve ceza günü sıfatıyla) ahiret gününe inanmayan, Allah’ın ve Rasulünün haram kıldığını haram tanımayan ve hak dini (İslamı) din olarak benimsemeyenlerle, onlar küçük düşüp, kendi elleriyle cizye vermeye razı oluncaya kadar savaşın.” (Tevbe, 29)

Bu ayette, “Hak dini” deyimi terminolojik bir ifadedir.Açıklamasını bizzat

deyimin sahibi Allah Teala önceki üç ifadede yapmaktadır.Biz de tercümemizde din kelimesinin dört ayrı anlamının açıklandığı ifadeleri numaralandırdık.Sonra da “hak dini” deyiminin kelimenin bütün anlamlarını bünyesinde topladığını belirttik.

“Firavun dedi ki; Bırakın beni, Musa’yı öldüreyim de o (gitsin) Rabbine yalvarıp yakarsın.Çünkü ben, sizin dininizi değiştirmesinden yada yeryüzünde fesat çıkarmasından korkuyorum.” (Mümin, 26)

Firavun’la Hz.Musa (a.s) arasında geçen olayları, Kur’an’da verilen tüm ayrıntılarıyla gözden geçirip, değerlendirdiğimiz zaman, bu ayette geçen “din” kelimesinin, sadece inanç ve manevi değerler bütününden ibaret bir dini hayat şeklini anlatan “religion” kavramını değil, devlet ve toplum düzeni anlamını da kapsadığını açık bir şekilde görüyoruz.Musa (a.s.) eğer misyonunda başarılı olursa Firavun, devletin değişeceğini söylemek istiyordu.Bu taktirde firavunların hakimiyet ve egemenliği bitecek, devrin yürürlükteki yasa ve gelenekleriyle sürdürülen hayat nizamı kökünden sökülecek, bütün bunların yerine, yeni yasa ve geleneklerin üzerinde yükselen yepyeni bir nizam kurulacaktır.

“Allah katında din, hiç şüphesiz İslamdır.” (Al-i İmran, 19)

“Kim ki, İslam’dan başka bir din ararsa, onun dini asla kabul edilmez ve bu kimse ahirette kaybedenlerden olacaktır.” (Al-i İmran, 85)

“Müşrikler istemese de, O hak dini bütün dinlere üstün kılmak için peygamberini hidayetle gönderdi.” (Tevbe, 33)

“Fitne kalmayıncaya ve din bütünüyle Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın…” (Enfal, 39)

“Allah’ın yardımı ve fethi geldiği ve insanların dalga dalga Allah’ın dinine girdiklerini gördüğün zaman; Rabbini hamd ile tesbih et ve O’ndan mağfiret (bağışlanma) dile.Çünkü O, tevbeleri çok kabul edendir.” (Nasr, 1-3)

Bütün bu ayet-i kerimelerde “din” kelimesi itikadi, nazari,ahlaki ve ameli boyutları ile topyekün mükemmel bir hayat nizamını ifade etmektedir.

İlk iki ayette insan için, Allah katında kabul gören yegane hayat nizamının yalnızca ve sadece Allah’a itaat ve kulluğa dayanan hayat nizamı (İslam) olduğu

belirtilmektedir.Temelleri Allah'tan başka bir egemen gücü mutlak otorite olarak görmeye ve bu otoriteye itaata dayanan başka bir nizamın, kainatın sahibi yanında kabul görmesi kesinlikle mümkün değildir.Bu eşyanın tabiatına, evrensel varoluşun ilkelerine(fıtrat) aykırıdır.Çünkü, insanı yaratan ve rızıklandıran, mülkünde onu "raiye" sıfatıyla barındıran Allah'ın, kendi egemenliğinin dışında, başka bir egemenliğe boyun eğip, itaat ve kulluk ederek hayat sürdürülmesini, başka kişi, kurum ve otoritelerin yönlendirmesini ve bu doğrultuda hareket edilmesini normal görmesi olacak şey değildir.

Üçüncü ayette, Allah'ın, resulleri aracılığıyla insanoğluna gerçek ve doğru hayat nizamı olarak İslam dinini gönderdiği ifade ediliyor.Yine bu ayette elçilerin görevinin insanlara İslam'ı, bu gerçek hayat nizamını tebliğ etmek ve bu dinin diğer bütün nizamlara,dinlere galip gelip yeryüzünde hakim olması için her türlü çaba ve gayreti sarfetmesi gerektiği buyurulmaktadır.

Dördüncü ayette, İslam dinine tabi olanlara; yeryüzünde fitnenin, yani Allah'a isyan esasına dayalı bütün nizamların kökü kazınıncaya ve itaat ve kulluk nizamı olarak yalnız Allah'ın düzeni yeryüzüne hakim oluncaya kadar savaşmaları emredilmektedir.

Beşinci ayette ise, 23 sene aralıksız süren çaba ve gayret sonucunda arap toplumunda,toplumsal bir devrimin başarıyla gerçekleştiği anlatılıyor.İslam artık itikadi,fikri,ahlaki,siyasi,medeni,iktisadi,sosyal ve psikolojik tüm boyutlarıyla uygulanmaya koyulmuştur.İslam otoritesinin hakim olmasıyla da Araplar her köşe ve bucaktan dalga dalga gelerek Allah'ın nizamına katılmaktadır.Ve nihayet bu ayet, Allah Rasulünün bütün bu gelişmelerden görevinin tamamlandığı bir dönemde indiriliyor.Aynı şekilde bu ayette, Hz.Muhammed (s.a.v.)'e memur edildiği vazifesini başarıyla yerine getirmesinden dolayı gurura kapılmaması gerektiği, noksan sıfatlardan münezzeh, ayıplardan uzak ve kamil zatın sadece Allah olduğu uyarısı yapılmaktadır.Bu muhteşem misyonun başarılması nedeniyle Peygamber Efendimiz'in Allah Teala'ya tesbih,hamd ve senada bulunması gerektiği hatırlatılmakta; Hz.Peygamber (s.a.v.)'den 23 yıllık hizmet döneminde görevini yerine getirirken, kendinden sadır olan hamlık ve noksanlıklardan sana sığınırım" diyerek yüce Allah'tan af ve mağfiret talebinde bulunması istenmektedir.

Seyyid Ebu'l A'la el-Mevdudi (Kur'an'ın Dört Temel Terimi)

İslam Nedir?

“İslâm” kelimesinin kökü “silm” mastarından gelmektedir. “Selime”, sulh (barış) anlamına gelir. Aynı kökten türeyen ‘selm, silm-selâm’ gibi kelimeler de barış anlamını verirler. Yine aynı kökü paylaşan “selem”, barış yapmak, anlaşmak, peşin para ile veresiye mal almak demektir. ‘Esleme’, barış yaptı, sulha girdi ve barışın şartlarına uydu anlamlarına gelir. ‘Selime’ fiili aynı zamanda; boyun eğmek, itaat etmek anlamlarına da gelir.

“el-İslâm” kelimesi, Kur’ân-ı Kerim’de 6 âyette geçer. “İslâm” ve “müslim” kelimeleri, çekimleriyle birlikte Kur’an’da toplam 50 yerde kullanılır. İslâm ve müslim kavramlarının kökü olan “silm” kelimesi ve türevleri ise, toplam 157 yerde geçer.

Terim olarak İslam kavramı, Allah tarafından peygamberler aracılığıyla insanlara bildirilen, dünyada ve âhirette insanları mutluluğa ulaştıracak hayat şekli, itikadî ve amelî bir nizamdır.

İslam kelimesi içerik itibarıyla barış ve güven içerisinde olmak, boyun eğerek itaat etmek ve kabullenmek, teslim olmak, bağlanmak, ihlas ve samimiyet gibi unsurları ihtiva etmektedir. Hasan el-Benna terim olarak İslam’ı barındırdığı anlamlarla birlikte şu şekilde tarif etmektedir:

“İslam, doğru akîde ve ibadet olduğu gibi aynı zamanda devlet ve vatandır, hükümet ve ümmettir, ahlak ve kuvvettir, rahmet ve adalettir, kültür ve kanundur, ilim ve hükümdür, madde ve servettir, cihad ve davadır, ordu ve fikirdir.”

‘İslâm, bütün peygamberlere gönderilen semâvî (İlâhî) dinin adıdır. Çünkü İlâhî vahyin kaynağı birdir ve O da Allah’tır. Allah’ın ‘İslâm’ adını verdiği bu İlâhî din, Hz. Muhammed (s.a.s.) ile olgunluğa ulaşmış, bütün hükümler açısından tamamlanmış, bütün ilkeleri Peygamber tarafından açıklanmış bir hidâyet yoludur. Allah katında geçerli din, yalnızca İslâm’dır. Bu dine inananlara ‘müslüman’ adını Allah vermiştir. Geçmiş peygamberler de müslümandı, onlara inanan insanlar da. O peygamberler de insanları yalnızca İslâm’a dâvet ettiler.

İslam’ı din olarak seçen ve O’na tabii olan kimseye Müslüman denilir. Müslüman, Allah’a itaat eden, boyun eğen, bağlanan, kendini Allah’a veren, ihlâslı bir şekilde Allah’a yönelen ve hakkıyla müslüman olan kişidir.

Kur’an’ı Kerim’de İslam Kelimesi

”Doğrusu Allah katında din, İslâm’dır.” (3 Âl-i İmrân/19)

”Kim İslâm’dan başka bir din ararsa ondan asla kabul edilmeyecek ve o ahirette de zarar edenlerden olacaktır.” (3 Âl-i İmrân/85)

”Bugün dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım. Size din olarak İslâmı beğendim.” (5 Mâide/3)

”Allah kimi hidayete erdirmek isterse, onun gönlünü İslâm’a açar. Kimi de saptırmak isterse, sanki göğe yükseliyormuş gibi, göğsünü dar ve sıkıntılı yapar. Allah, inanmayanları işte böyle pislik içinde bırakır.” (6 En’âm/125)

”Allah, kimin bağrını İslâm’a açmış ise işte o, Rabbinden bir nur üzerinde değil midir? Artık Allah’ın zikri hususunda kalpleri katılaşmış olanların vay haline! İşte bunlar, apaçık bir sapıklık içindedirler.” (39 Zümer/22)

”İslâm’a davet olunduğu halde Allah üzerine yalan uydurandan daha zalim kim olabilir? Allah zalim toplumu doğru yola iletmez.” (61 Saff/7)

Hadisi Şeriflerde İslam Kelimesi

”İslâm, beş esas üzerine binâ edilmiştir (kurulmuştur). Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed (s.a.s.)’in O’nun kulu ve rasûlü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Beyt’i (Kâbe’yi) haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”

”Sizden biri içiyle dışıyla müslüman olursa, yaptığı her bir hayır, en az on mislinden yedi yüz misline kadar sevabıyla yazılır. İşlediği her bir günah da sadece misliyle yazılır. Bu hal, Allah’a kavuşuncaya kadar böyle devam eder.”

”Her çocuk, İslâm (Allah’ı tanıma ve O’na teslim olma) yaratılışı üzere doğar.”

”İslâm garip olarak başladı, tekrar başladığı gibi garip hale dönecektir. Gariplere ne mutlu!”

İslâm Dini’nin Hükümleri

Allahu Tealâ’nın razı olduğu dinin yani İslam’ın hükümlerini genel olarak dört

kısımda inceleyebiliriz:

1- İtikadî Hükümler: Kişilerin dinde zorunlu olarak kabul etmesi ve boyun eğmesi gereken hükümlerdir. Bu hükümlerden herhangi bir tanesini inkar eden kişi dinden çıkmıştır ve böyle bir kimsenin Müslüman olarak isimlendirilmesi söz konusu değildir.

2- Ameli Hükümler: Allahu Tealâ'nın insanoğlundan yapılmasını ve uzak durulmasını emrettiği ameller İslam'ın ameli hükümleridir.

3- Ahlakî hükümler: Hal ve hareketleri, davranışları, İslâmî ve insanî ilişkileri açıklayan hükümlere ahlâk denir. Bunlar, ahlâkın güzelleşmesine ve vicdanın terbiyesine ait bulunan hükümlerdir. Kötü söz ve yalan söylememe, kendisi için istediğini başkası için de isteme… gibi.

4- Hukukî Hükümler: Bunlar genel olarak muamelat ile ilgili hükümlerdir. Özellikle devlet yönetimini, toplum idaresini ve ekonomik durumları içeren konuları, evlenme, boşanma, miras dağıtımı, ticarî ve siyasî işleri, kısaca İslâm devletinin kanun ve kurallarını belirleyen bütün hükümlerdir.

İslam Dininin Özellikleri

1- Rabbanilik: İslam dininin en temel ve belirgin özelliği Allahu Tealâ tarafından gönderilmiş olmasıdır. Diğer bir ifade ile İslam ilahi bir dindir. Bütün kanun ve hükümleri, emir ve yasakları bizzat Allahu Tealâ tarafından belirlenmiştir.

Bu özelliği ile İslam demokrasi, komünizm, emperyalizm gibi diğer beşeri dinlerden farklıdır. Zira bu saydığımız dinler rabb esaslı değil, insan esaslıdır. Beşeri dinlerde asıl olan kanun ve hükümlerin emir ve yasakların, insanlar tarafından belirlenmesidir.

2- Fıtrîlik: İslam dininin diğer bir özelliği ilahi olmakla beraber insanlara gönderilmiş bir dindir ve bütünüyle insanoğlunun yaratılışına uygundur. İslam insana büyük önem vermiş ve onun yaratılışına uygun hükümler koymuştur. İnsanı ıslaha, çalışmaya ve gelişmeye sevkeder.

Bu özelliği itibarıyla da İslam diğer beşeri dinlerden farklılık arzetmektedir. Zira beşeri dinlerde asıl olan insan olmayıp sadece küçük ve azınlık bir topluluğun menfaatleridir.

3- Evrensellik: İslam evrensel bir dindir. Sadece belirli bir tarihe ve belirli bir coğrafyaya has hükümler koymamıştır. Getirmiş olduğu prensipler bütün zamana, bütün dünyaya, bütün insanlığa yöneliktir. İnsan hayatının beşikten mezara tüm aşamalarını ve hayatın tüm alanlarını tanzim eder.

Bu özelliği itibarıyla da İslam beşeri dinlerden farklıdır. Zira beşeri dinler sadece belirli bir çağa ve belirli bir insan topluluğuna yönelikken İslam'ın hükümleri belirttiğimiz gibi tüm zamanlarda tüm insanlara yöneliktir.

4- Hürriyet: İslam dini insanoğluna hürriyetini teslim eden, onu kendisi gibi insanların kulluk ve köleliğinden kurtaran yegane nizamdır. Diğer tüm beşeri sistemlerde insanlar yine kendileri gibi insanlara kulluk ve kölelik yaparlarken İslam insanı bu zilletten kurtarmış ve insanın sadece yaratıcısına, alemlerin rabbine kulluk ve kölelik yapmasını sağlamıştır. Bakınız Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Ey kitap ehli! Sizinle bizim aramızda ortak olan bir söze geliniz. Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim, O'na hiçbir şeyi eş tutmayalım ve Allah'ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilâhlaştırmasın. Eğer onlar yine yüz çevirirlerse, deyin ki: "Şahit olun biz Müslümanlarız." (3 Ali İmran/64)

Bu ayetin açıklamasına dair Seyyid Kutub şöyle demektedir: "İslâm insanları, kullara kulluktan kurtaran tam bir özgürlüktür. İslâm nizamı da diğer düzenler arasında özgürlük hareketini gerçekleştiren biricik düzendir. İnsanlar, yeryüzü kaynaklı düzenlerin hepsinde birbirini Allah'a rağmen Rabbler edinirler. Bu birbirini rabb edinme olayı en katı dikta rejimlerinde göze çarptığı gibi, en ileri demokrasilerde de ortaya çıkmaktadır. İlahlığın en başta gelen özelliği, insanları kendisine taptırma ve kurumlarını, sistemlerini yasalarını, kanunlarını, değer yargılarını ve ilkelerini benimsetmedir. Bu, yeryüzü kaynaklı bütün düzenlerde şu veya bu şekilde birtakım insanların tekeline girmiştir. Şu veya bu konumda insanlardan bir topluluğa havale edilmiştir. Geniş halk kitlelerinin kendisinin belirlediği yasalara, değer yargılarına, ilkelerine ve düşüncelerine boyun eğdiği bu topluluk yeryüzü ilahlarıdır. İnsanların ilahlık ve rububiyet özelliklerini kendilerinde görmelerine izin vermeleri ve Allah'a rağmen birbirlerini rabler edinmelerinin tipik örneğidir bu. İnsanlar, bu ilahları böyle kabul etmekle, onlara secde etmeseler de, önünde eğilmeseler de Allah'a rağmen onlara kulluk etmiş olurlar. Zira kulluk Allah'tan başkasına yönelme imkanı olmayan bir ibadettir. İşte ancak İslam nizamında insan bu boyunduruktan kurtulur. Özgürlüğe kavuşur. Düşüncelerini, düzenlerini, yaşam biçimlerini, yasalarını, kanunlarını,

değer yargılarını ve ilkelerini yalnız Allah'tan alan bir özgürlüğe kavuşur. Bu konuda onun konumu diğer tüm insanların konumu gibidir. O ve diğer bütün insanlarla eşit konumdadır. Hepsi aynı düzeydedir. Hepsi Allah'ın emrindedir. Allah'a rağmen birbirlerini Rabbler edinmezler. İşte bu anlamıyla İslâm, Allah katında kabul gören tek dindir. Ve tüm Peygamberlerin Allah katından getirmiş olduğu din budur. Allah, peygamberleri bu din ile gönderdi ki, insanları kullara kulluktan kurtarıp Allah'a kul etsinler. Kulların zulmünden Allah'ın adaletine kavuştursunlar… Bundan yüz çeviren Allah'ın şehadetine göre müslüman olmamıştır… Meseleyi çarptıranlar istediği kadar çarptırsın… Saptıranlar istediği kadar saptırmaya çalışsın."

5- İnsana Önem Vermesi: İslam dini insanoğluna gönderilmesi hasebiyle ona büyük önem vermektedir. Bundan dolayı İslam dininin bütün hükümleri şu beş esası korumak için gönderilmiştir: Din emniyeti, nefis (can) emniyeti, akıl emniyeti, nesil emniyeti ve mal emniyetidir. İslam dininin hükümlerinin gözettiği asıl maksatlar işte bu beş esastır. İslam öncelikle insanın din hakkını ve dini yaşama hürriyetini güvence altına alır. Daha sonra ise haksız yere bir kimsenin bir başkasının canına kast etmesini yasaklamış, haksız yere adam öldürenlere kısas cezası uygulayarak can emniyetini diğer bir ifadeyle insanın yaşama hakkını temin etmiştir. Bununla beraber akla zarar veren alkol ve uyuşturucu maddelerini yasaklayarak, bunları kullananlara ağır cezalar getirmiş ve insanın akıl emniyetini sağlamıştır. Nesil emniyeti için her türlü gayri meşru ilişkiyi yasaklamış, zina edenlere recm ya da had cezası gibi ağır cezalar öngörmüş ve böylece nesil emniyetini sağlamıştır. Bir kimsenin bir başkasının malını haksız yere almasının önüne geçmiş, hırsızlığı yasaklayarak hırsıza el kesme gibi ağır bir ceza vermiş ve bu şekilde de insanoğlunun mal emniyetini sağlamıştır.

6- Akla ve İlme Önem Vermesi: İslâm, vahiy dini olmasıyla birlikte, akla da büyük önem verir. Akla hitap eder, akıllıyı sorumlu tutar. Bilime de üstün değer vermiş, ilim öğrenmenin her Müslümana farz olduğunu bildirmiş, çalışma, öğrenme ve düşünce gibi konulara gereken önemi vermiştir. Yalnız unutmamak lâzımdır ki, İslâm akılcı değildir; akıllıların dinidir.

Bu saydıklarımız İslam dininin elbette tüm özellikleri değildir. Biz burada özellikle İslam dinini diğer beşeri dinlerden ayrı ve üstün kılan özelliklerini yazmaya gayret ettik. Zira bugün bazı çevreler İslam dininin 15 asır önce Arap toplumuna inmiş bir din olduğunu, bu yüzden bugün itibarıyla insanlığa verebileceği bir şeylerin olmadığını iddia etmektedirler. Özellikle günümüzde

demokrasi dininin ve laikliğin yeryüzünün doğusunda ve batısında hakim olmasından sonra insanlar bu beşeri dinlere temayül etmişlerdir.

Öncelikle bilinmesi gerekir ki yukarıda da belirttiğimiz üzere İslam dini insana insanlığını, onur ve haysiyetini kazandıran tek ve yegane dindir. İslam dininin en temel ve belirgin özelliği kulları kendileri gibi kullara kulluktan kurtarıp göklerin ve yeryüzünün rabbine kulluk ve kölelik etmesidir. İslam dininde fertler sadece ama sadece yaratıcılarının köleleridir. Üzerinde hiçbir tartışmanın ve ihtilafın olmadığı gerçek şudur ki; beşer esaslı dinlerde ve özellikle demokrasilerde egemenlik yani hakimiyet hakkı tamamen insanların tekelindedir. Yani insanın üzerinde egemen güç yine insandır. Ancak İslam dininde tek ve yegane egemen, kanun ve hüküm koyan Allahu Tealâ'dır. Yani İslamî bir toplumda insanlar ancak yaratıcıları tarafından yönetilmektedirler.

Beşeri dinler insanı yine kendi gibi insanlara kulluk ettirmekle beraber insana hiçbir değer vermemişlerdir. Bugün yeryüzünde yaşayan insan topluluklarına baktığımız zaman bunu çok açık bir şekilde görmekteyiz. Zira bugün hemen hemen yeryüzünün tamamında İslamın hakimiyeti terk edilerek beşer esaslı dinlerin hakimiyeti kabul görmüştür.

Beşeri dinler ve özellikle de bugün insanların kendisini bütünüyle yöneldikleri laiklik ve demokrasi dini insanlığın sevk ve idaresi için getirmiş olduğu prensiplerle insanlığa ancak sefalet ve rezaletten başka bir şey verememiştir.

Beşeri dinlerin ve de özellikle demokrasinin temel prensiplerinden bir tanesi hiç şüphesiz temel hak ve hürriyetlerdir. İşte bu düşünce ve yaşam biçimi bugün insanlığın başına bela olan en korkunç musibetlerden bir tanesidir. Toplumlara tanınan bu şekilde sınırsız hak ve özgürlükler, insanın hayvanlardan daha aşağı bir seviyeye düşmesine neden olmuştur. Yine bununla beraber demokrasinin getirdiği diğer bir esas olan mülk edinme hürriyeti fertlere istediği yoldan hiçbir kayıt ve kurala bağlı kalmaksızın mülk ve servet edinme ve malını istediği şekilde kullanma hakkı tanımıştır.. Böylece kişiler dilediği gibi kazanma, dilediği gibi harcama salahiyetine sahip olup, faizcilik, vurgunculuk, tefecilik yaparak, kumar oynayarak, içki içip zina yaparak, istedikleri yoldan kazanabilir, kazandıklarını da istedikleri bir şekilde harcayabilirler. Bir kadının kendisini satarak para kazanması, kazandığı parayı da faiz ile çoğaltması demokrasinin sağladığı temel hak ve özgürlüklerdendir. Devletin, fertlerin ekonomik faaliyetlerine müdahalesi söz konusu değildir. Devletin görevi sadece kendi hakkını aldıktan sonra fertlerin mallarına bekçilik yapmaktır. İşte beşeri

dinlerdeki bu düşünce yapısı dünya malını tek hedef haline getirmiş, kişilerin mallarını diledikleri gibi kullanma özgürlüğüyle de kazanmanın ardından gerçekleşebilecek her türlü sosyal hedef ve bağı kopartmıştır. Fakir ve ihtiyaç sahibi kimselerin, zenginlerin malında hiçbir hakları yoktur. Bunun doğal sonucu olarak da insanlar mal ve mülk sahibi zenginler ve açlık içerisinde yaşayan fakirler olmak üzere iki tabakadan oluşmaktadır.

Beşeri dinlerin tabileri sağladığı diğer bir özgürlük hakkı kişilik özgürlüğüdür ki bu hususta durum çok daha vahim, mide bulandırıcı ve tiksindiricidir. Şahsi hürriyet düşüncesi beşeri dinlerin hakim olduğu toplumları hayvanlardan daha düşük bir hale getirmiştir.

”Onlar hayvanlar gibidirler. Hatta seviyece daha da aşağı…” (25 Furkan/44)

Şahsi özgürlük düşüncesi, kişinin her türlü bağdan kurtulma özgürlüğüdür. İnsana yaşantısında dilediği gibi hareket etme imkanı tanır. Ne devletin, ne bir başkasının, insanın kendi hayatıyla ilgili kararlarına müdahale etmesi söz konusu değildir. Bir kadın kendini satmak istiyorsa bu onun özgürlüğüdür ve en tabii hakkıdır. Devlet ona yasal yollardan kendini satması için genelevler açarak imkanlar dahi sunar. Kişiler eşcinsel olmak istiyorsa bunda tam anlamı ile hak sahibidirler ve devletleri onları koruma adına “eşcinselleri koruma kanunu” bile çıkarır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah’ın indirdiği esaslara dayanmayan beşeri dinlerdeki şahsi özgürlük düşüncesi insanı hayvanlardan daha aşağı bir konuma getirmiştir. Şahsi hürriyet kapsamında zina, homoseksüellik, çıplaklık toplumlarda yaygınlık kazanmıştır. En aşağı ve en çirkin ilişkiler insanların gözü önünde yapılmaya başlamış, daha da kötüsü herkes bu tip sapık ilişkileri normal bir tavırla karşılamıştır. “Kanunla garanti altına alınmış şahsi özgürlük, her türlü cinsel sapıklığı beraberinde getirmiştir. Bu, kanunların hiçbir şekilde müdahale edemeyeceği son derece özel bir meseledir. Kanun ancak tek bir durumda buna karışır. O da tecavüzdür. Çünkü tecavüz anlaşarak değil zorla yapılmaktadır. Ama herhangi bir ilişki anlaşarak oluyorsa ne kanunun, ne toplumun ne de insanların buna müdahalesi mümkün değildir. Bu ister normal bir ilişki olsun, isterse de ters bir ilişki (erkeğin erkekle ya da kadının kadınla ilişkisi) fark etmez. Bu ilişkiye giren tarafları ilgilendirir. Başkalarını değil…

Bundan sonra artık evler, lokaller, kulüpler, ormanlar, parklar her çeşit cinselliğin yapıldığı mekânlardır. Bunların hepsi kanunun koruduğu, fesatla

dolup taşan birer genelevlerdir.”

“Şahsi özgürlük düşüncesinden sonra, sapık ve garip cinsel ilişkiler bu aşağı yuvarlanmış toplumları doldurmuştur. Erkeklerin kendi aralarında ilişkileri, hayvanlarla ilişkiler, aynı anda birkaç erkekle birkaç kadın arasında yaşanan ilişkiler çoğalmıştır. Buna benzer ilişkiler hayvanların ahırlarında dahi bulunmamaktadır. Amerikan gazetelerinin birinde bir istatistik yayınlandı. Bu istatistiğe göre; Amerika’da eşcinsel ilişkilerin yasal olarak tanınmasını ve normal evli kişilere tanınan yasal hakların kendilerine de tanınmasını isteyen 25 milyon kişi vardır. Yine aynı istatistiğe göre; Amerika’da yaşayan bir milyon kişinin kendi annesi, kızı, kız kardeşi ve yakın akrabası ile cinsel ilişki kurmaya davet edildikleri söylenmektedir. Bu özgürlükler şayet bir şeye işaret ediyorsa, bunlar ancak, demokrasinin bozukluğunun ne kadar büyük olduğuna, çürüklüğüne ve pis kokusuna işaret etmektedir.”

İşte tüm bunları Allah’ın dinini küçük gören, Müslümanları ise gericilikle suçlayan sözde çağdaşların yüzüne vurulacak en güzel örneklerdir.

Beşeri dinlerin ve özellikle de demokrasi ve laikliğin insanoğlunu düşürdüğü bu kokuşmuşluğa karşı İslam dini kendi müntesiplerine yani Müslümanlara bu tip özgürlükleri bütünüyle yasaklamıştır. Fert Müslüman olmakla bütün hürriyetini Allahu Tealâ’ya adamış, adı gereği kendini Allah’a teslim etmiş, sadece O’nun kölesi olmuştur. Efendisinin izni ve rızası olmadan hiçbir söz söyleyemez, fiilde bulunamaz. Bütün hayatı biricik efendisi, göklerin ve yerin tek sahibi Allahu Tealâ tarafından kayıt altına alınmış, daha açık bir ifade ile kişi Müslüman olmakla bu temel ilkeyi peşinen kabul etmiş demektir, İslam aynı şekilde kazanılan malın tasarrufunda da çok ciddi sınırlamalar getirmiştir. Hiç kimsenin, dünya malını kendine ait kılarak dilediği gibi harcama hakkı ve yetkisi yoktur. Bu noktada İslam öncelikle israfı haram kılmış, saçıp savurmayı yasaklamıştır. Kişinin malı ile haram yollara tevessül etmesi kesinlikle haramdır. Bununla beraber İslam zekât, sadaka ve infak müesseseleri ile zenginlerin mallarında fakirler için bir hak tanımıştır. İslam’da mal ve mülk sahibi olmak hiçbir zaman asıl amaç olmayıp sadece birer araçtırlar. Dünya malının sahibi hiçbir zaman fertler değildir. Fertler bu noktada sadece birer emanetçi konumundadırlar. Onun esas sahibi ise Allahu Tealâ’nın kendisidir.

Şahsi hürriyet noktasında da durum aynıdır. İslam dini Müslümanlara hiçbir zaman ve hiçbir şekilde kendi istediğince ve arzusuna göre yasama hakkı tanımaz. Kul din olarak, yaşam tarzı olarak Allah’ın koymuş olduğu kurallara

sıkı sıkıya bağlı kalmak zorundadır. Kulun bütün hayatına Allah'ın hükümleri yön vermelidir. Bundan dolayıdır ki; Müslüman bir fert istediği kimseyi dost, istediği kimseyi de düşman edinemez. Çünkü Allahu Tealâ kâfirleri dost edinmeyi haram kılmış, buna karşılık mü'minleri dost ve veli edinmeyi emretmiştir. Müslüman bir fert dilini istediği gibi kullanamaz. Çünkü Allahu Tealâ yalan, gıybet, dedikodu, koğuculuk ve iftira etmeyi yasaklamış, buna karşılık hayır konuşmayı, zikir, dua, tesbih ve davet ile iştigal etmeyi emretmiştir. Müslüman bir fert gününü istediği gibi değerlendiremez. Zira en azından namaz vakitlerinde Allah'a ibadet etmekle mükelleftir. Bununla birlikte boş şeylerle, faydasız amellerle uğraşmak yasaklanmıştır. Bu ve buna benzer örnekleri çoğaltmak mümkündür. Özgürlükler noktasında temel prensip konunun giriş bölümünde de söylediğimiz gibi, kulun Müslüman olmakla bütün iradesini Allah'a teslim etmesidir.

Her Müslümanın Allah'ın emir ve nehiylerine mutlak surette bağlı kalması vaciptir. Kul Müslüman olmakla, düşünce yapısını, itikadi oluşumunu, yasam şeklini Allah'ın istediği şekilde yönlendirme noktasında Allah'a söz vermiştir. Ve bu sözüne de bağlı kalmak boynunun borcudur.

Demokratik sistemin ortaya koymuş olduğu temel hak ve özgürlükler düşüncesinin insanlığın basına ne büyük bir felaket getirmesi insanı insan olmaktan çıkarıp hayvanlardan daha aşağı bir seviyeye düşürmesine karşılık İslam dininin getirmiş olduğu inanç ve fikir hürriyeti noktasındaki sınırlamalar toplum içerisinde her türlü sapık fikir ve görüşlerin yer etmesine, insanların sapkınlık ihtiva eden düşünce yapılarına kapılarak hayatlarına yanlış yön tayin etmelerine engel olmuştur. Bu şekilde bağlılarının akıl emniyetlerini muhafaza etmiştir. Yine daha önce söylediğimiz gibi alkol ve uyuştucu maddelerinin kullanılmasını yasaklayarak ve bunları kullananlara büyük cezalar vererek insanoğlunun akıl emniyetini sağlamıştır. Yine aynı şekilde mülk edinme hürriyetine getirmiş olduğu sınırlamalarla, toplumun zenginler ve ihtiyaç sahibi fakirler olmak üzere iki tabakaya bölünmesine engel olmuş, faiz, kumar, şans oyunları, vurgunculuk, tefecilik gibi şeytanın amellerini yasaklayarak fertlerin fertlere zulmetmesine imkan vermemiştir. Zekât, sadaka ve infak gibi emirleri ile bir taraftan mal sahiplerinin kazandıkları servette başkalarının da hakları olduğunu onlara hatırlatmış, diğer taraftan ise bu şekilde ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını gidererek demokratik toplumlarda olduğu gibi insanı bir dilim kuru ekmeğe muhtaç etmemiştir.

Yine bununla beraber bu tip emirlerle ile topluma sorumluluk bilinci vermiş,

bunun doğal neticesinde toplum içinde şefkat, merhamet duyguları hep hakim olmuştur.

Burada İslam dininin birkaç ana prensibini anlatan, gerek demokratik toplumlarda gerekse diğer cahili toplumlarda kesinlikle görmeye alışkın olmadığımız toplumsal bağa ilişkin Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) hadislerinden alıntılar sunmak istiyorum.

Abdullah b. Mesud'dan (radıyallahu anh) rivayetle Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Müslüman'a sövmek fısk, onunla savaşmak küfürdür."

Ebu Musa El Ensari'den (radıyallahu anh) rivayetle Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Müslüman, Müslüman'ın elinden ve dilinden selamette olduğu kimsedir."

Enes b. Malik'ten (radıyallahu anh) rivayetle Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) söyle buyurmuştur: "Hiç biriniz kendisi için arzu ettiğini kardeşi için arzu etmedikçe iman etmiş olmaz."

Yine Enes b. Malik'ten (radıyallahu anh) rivayetle Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Ey Müslümanlar! Zandan sakınınız. Çünkü zan sözlerin en yalanıdır. Birbirinizin eksikliğini görmeye çalışmayınız. Özel ve mahrem hayatınızı araştırmayınız. Birde alamayacağınız bir malı alıcıyı zarara sokmak için artırmayınız. Birbirinize haset etmeyiniz. Ey Allah'ın kulları! Birbirinize kardeş olunuz."

Ebu Musa Abdullah bin Kays'dan (radıyallahu anh) rivayetle Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve selem) "Müminler bir duvarı oluşturan tuğlalar gibidirler. Birbirini sımsıkı tutarlar" buyurduğu ve bunu söylerken parmaklarını birbirine geçirip kenetlediği rivayet edilmiştir.

İşte İslam toplumunun temel özellikleri… İnsanların birbirlerine kardeş oldukları, sımsıkı, sıcacık bağlar kurarak kardeşlik örneği sergiledikleri bir toplum. Kardeşlerin hepsi birbirine karşı emin ve güvendedir. Hiçbir fert eliyle ve diliyle kardeşine zarar veremez. Müslüman fert kendi nefsi için ne hayır diliyorsa, kardeşi içinde onu ister ve kendi nefsini koruduğu kötülüklerden kardeşini de korur. Onu hakir görmez. Ona küfretmez ve onunla savaşmaz. Düşmanlık yapmasını gerektiren bir durum olsa dahi haddi aşmaz. İşte İslam, getirmiş olduğu bu prensiplerle tarihte eşi ve benzeri görülmemiş bir nesil

yaratmıştır. Hiçbir cahili düzen ve sistemin oluşturamadığı bir toplum… Allah'tan böyle örnek bir neslin oluşmasında bizlerin yar ve yardımcısı olmasını diliyorum.

Şahsi hürriyetler meselesine gelince, bu kısma kadar yazdıklarımızdan da anlaşılmıştır ki; İslam fertlerini hayvanlar gibi istedikleri şekilde yaşamalarına mani olarak insanı en üstün bir seviyeye çıkarmıştır. Getirmiş olduğu yasaklar, insana onurunu kazandırmıştır. Zinayı, homoseksüelliği haram kılarak nesli ve ırzı korumuştur. Bundan dolayı İslam toplumunda etini satan kadınların iğrençliğini görmek mümkün değildir. Sarhoşluk verici şeyleri yasaklayarak insanın aklını ve nefsini korumuştur. İslam toplumunda gençleri bu yüzden böyle aşağılık bir çöplükte görmek asla mümkün olmaz.

Bu örnekleri burada sayfalarca çoğaltmak mümkündür. Ey okuyucu! Şayet sen İslam'ın prensiplerinin toplum üzerindeki etkilerini görmek istiyorsan, bundan yaklaşık 15 asır öncesine git ve Mekke cahiliyesine bak. Daha sonra 23 yıl gibi kısa bir zamanda meydana gelen, Seyyid Kutub'un ifadesiyle "Örnek Kur'an nesline" bak. Bu, meseleyi anlamanda sana kâfi gelecektir.

Konuya son vermeden önce burada bazı cahiller tarafından ortaya atılan bir şüpheye dikkat çekmek istiyorum. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"İslam beş esas üzerine kurulmuştur. Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın kulu ve rasulü olduğuna şahitlik etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Kabe'yi haccetmek ve ramazan orucunu tutmaktır."

Bugün bazı çevreler bu hadisi delil olarak öne sürerek İslam'ın sadece hadiste geçen namaz, oruç, hac ve zekat ibadetlerinden ibaret olduğunu söylemektedirler. Bu gerçekten çok hatalı bir anlayıştır. Zira Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bir çok hadislerinde bir şeyin önemini vurgulamak için küllî bir şeyi cüz ile tarif etmiştir. Bunun en belirgin örneği "Hac arafattır" hadisidir. Zira malum olduğu üzere Hac ibadeti sadece arafatta vakfede durmaktan müteşekkil değildir. Ancak bununla birlikte hac ibadetinin en önemli unsuru arafattır.

İşte aynı bu şekilde bu hadiste de Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) İslam'ın bu beş şartının ehemmiyetini vurgulamaktadır. Elbette İslam sadece bu beş şarttan ibaret değildir. Ancak bununla birlikte hadiste geçen bu şartlar

İslam’ın en önemli şartlarıdır. Bakınız bu hadisin açıklamasında İbn-i Recep el-Hanbeli şöyle demektedir:

“Hadiste anlatılmak istenilen şudur: İslam bir binadır ve bu beş esasta binayı ayakta tutan temel direklerdir. Bunlar olmadan bina ayakta duramaz. İslam’ın geriye kalan özellikleri ise binayı tamamlayıcı unsurlardır. Bunlardan birisi eksik olduğu takdirde bina ayakta durabilir, ancak bu temel esasların eksikliği ile bina ayakta kalamaz. Bunların eksikliği ile İslam binasının çökmesi kuşku götürmez bir gerçektir.”

Konumuzu Hz. İbrahim ile Hz. İsmail’in şu dualarıyla bitirmek istiyorum:

”Ey bizim Rabbimiz, hem bizim ikimizi yalnız senin için boyun eğen müslümanlar kıl, hem de soyumuzdan yalnız senin için boyun eğen müslüman bir ümmet meydana getir ve bize ibadetimizin yollarını göster, tevbemize rahmetle karşılık ver. Hiç şüphesiz Tevvâb sensin, Rahîm sensin.” (2 Bakara/128)

Abdullah PALEVİ – İstismar Edilen Kavramlar

İBADET NEDİR?

Kur’an’da İbadet Kavramının Kullanımı:

Kur’an’ı Kerim’e yöneldiğimizde söz konusu kelimenin çoğunlukla ilk üç manasının (köle,itaat ve kulluk) kullanılmış olduğunu görüyoruz.

I. Kölelik ve İtaat Manasında İbadet

İbadet kavramının birinci ve ikinci manaları ile ilgili misaller şunlardır:

“Sonra Musa ve kardeşi Harun’u, ayetlerimizle ve apaçık bir delille Firavun ve önde gelen çevresine gönderdik.Ancak onlar büyüklük tasladılar.Şu iki adamın kavmi bize kölelik ederken,şimdi biz kalkıp bizim gibi iki insana mı inanacağız,dediler.” (Müminun, 45-47)

” (Firavun’un çocukluğundan beri besleyip büyütmekten bahisle Hz.Musa’yı nankörlükle suçlaması üzerine) Hz.Musa şöyle dedi; “Başıma kaktığın bu nimet İsrailoğullarını köle kılmandan ötürüdür.” (Şuara, 22)

Bu iki ayette ibadet ile kastedilen kölelik,itaat ve emirlere uymaktır. Firavun "Musa ve Harun'un kavmi bizim kölemizdir" demişti.Yani "bizim kölemiz ve emirlerimize itaat edenlerdir" demek istemişti.

"Ey iman edenler,eğer siz bana ibadet ediyorsanız, size bağışlamış bulunduğumuz temiz şeylerden yiyin ve Allah'a şükredin." (Bakara, 172)

Bu ayetin nüzul sebebi şudur: İslam'dan önceki Arap toplumu atalarından kalma örf ve adetlere ve önderlerinin koymuş olduğu yasalara uyarak yeme ve içmede çeşitli engeller ve yasaklar koyarlardı.Bu insanlar İslam'ı kabul edince Allah Teala şöyle buyurdu: "Eğer siz bana ibadet ediyorsanız,bütün o eski yasakları kaldırın ve benim size helal ettiklerimi hiçbir sakınca görmeden yiyin için." Bunun manası açıkça şudur; Eğer siz önderlerinize ve büyüklerinize kulluğu,boyun eğmeyi ve itaatı bırakıp ta yalnızca bana boyun eğip,kulluk ve itaat ediyorsanız, sizin için artık helal ve haram kılma hususunda onlara değil,bana uymanız,onların yasalarını tümüyle reddetmeniz gerekir.Bu da gösteriyor ki,yukarıdaki ayette de ibadet kelimesi sadece kölelik ve itaat manasında kullanılmıştır.

"De ki; Allah katında yeri bundan daha kötü olanı size söyleyeyim mi? Allah kim(ler)e lanet ve gazap etmiş,kimlerden maymunlar,domuzlar ve tağuta kulluk(ibadet) edenler kılmışsa,işte onların yeri daha kötüdür ve onlar düz yoldan daha çok sapmışlardır." (Maide, 60)

"Andolsun ki biz her kavme 'Allah'a ibadet edin ve tağuta ibadetten kaçının' diye bir elçi gönderdik." (Nahl, 36)

"Tağuta kulluk etmekten kaçınan ve Allah'a yönelenlere müjde var.Müjdele kullarımı!.." (Zümer, 17)

Bu üç ayette de "tağuta ibadet"le kastedilen tağuta itaat ve köleliktir.Daha önce de işaret ettiğimiz gibi,Kur'an terminolojisinde tağut kavramıyla,Allah'a isyan ederek Allah'ın mülkünde kendi buyruk ve yasalarını hakim kılmaya çalışan ve O'nun kullarını ya zorbalık ve terörle yada vaad,ulufe veya propaganda gibi aldatıcı yollarla kendisine itaat ve kulluğa çağıran her türlü devlet,hükümet,düzen,sistem,önder,kişi ve zümre ifade edilmektedir. Kur'an'a göre bu tür sistem, kişi yada zümrelere boyun eğmek ve ona itaat ederek onun koyduğu buyruk ve yasalara bilerek isteyerek uymak açıkça tağuta kulluk,tağuta ibadet etmek demektir.

II. İtaat Anlamında İbadet

Aşağıdaki ayetlerde ibadet kelimesi sadece ikinci anlamda yani itaat anlamında kullanılmıştır.

"Ey Ademoğulları, Ben size şeytana tapmayın, o sizin için apaçık bir düşmandır diye bildirmedim mi?" (Yasin, 60)

Grupsal cinnetlerin bir türü olarak günümüzde nadiren rastlanan küçük,gizli şarlatanlıkların dışında dünyada hiç kimsenin şeytana tapmadığı açıktır.Bilakis, her taraftan ona lanet yağmaktadır.Bu nedenle Allah Teala, hesap günü Ademoğlunu şeytana tapmasından dolayı suçlamayacaktır.Fakat O, şeytanın vesvesesine uymakla, onun telkin ettiği emirlere itaat etmekle ve işaret ettiği yollara koşuşturmakla suçlanacaktır.

"(Kıyamet günü Allah Teala şöyle buyurur) Zulmedenleri, onlarla işbirliği edenleri ve Allah'ı bırakıp ta taptıklarını bir araya getirip toplayın.Onları cehennem yoluna koyun…" (Saffat, 22-23)

"Birbirlerine dönüp sorgulamaya başlarlar. (Tabi olanlar tabi olduklarına) 'Doğrusu siz bize hayır yoluyla gelenlerden idiniz' deyince (onların tabi oldukları) 'hayır siz inanmış kimseler değildiniz.Sizin üzerinizde bizim bir nüfuzumuz yoktu.Bilakis siz,azmış bir kavimdiniz' derler." (Saffat, 27-32)

Bu ayet-i kerimelerde Allah'tan başkalarına kulluk edenlerle, kendilerine kulluk edilenler arasında geçen temsili söyleşide aktarılan soru ve cevaplar açıkça göstermektedir ki, bu ikinciler tanrı yerine konulan sembolik varlıklar yada putlar değil, insanların önüne kurtarıcı yada yol gösterici kılığında çıkıp onları Allah'ın yolundan çeviren, onlara Allah'ın dininden başka dinler öneren lider konumundaki nüfuzlu kimseler,kavim,kabile,aşiret büyükleri yahut din adamlarıdır.Söz konusu önderler,tesbih,cübbe,seccade v.s. ile Allah'ın kullarını aldatarak kendi amaçlarına ulaşmış,ıslah ve yardımseverlik iddialarıyla kötülük ve bozgunculuğu yaymışlardır.Bu gibi kimseleri körü körüne taklit etmek, hiçbir sorgulamaya tabi tutmadan buyruklarına boyun eğmek bu ayette ibadet kavramıyla ifade edilmektedir:

"Onlar, Allah'ı bırakıp ta bilginlerini ve din büyüklerini rabler edindiler.Aynı şekilde Mesih ibn-i Meryem'i de.Halbuki tek tanrıdan başkasına ibadet etmekle emrolunmamışlardı." (Tevbe, 31)

Burada bilgin ve din büyüklerini rabler edinip, onlara ibadet etmekten kasıt, onları emir ve yasaklamaya (nehiy) yetkili görmek, Allah ve peygamberden gelen hiçbir delili olmadan onlara itaat etmektir.Peygamber Efendimizden nakledilen sahih rivayetlerde bu anlamın doğrulandığını görüyoruz; Peygamber Efendimize “biz bilgin ve din büyüklerimize katiyen ibadet etmedik” diye bildirilince O şöyle cevap vermişti; “Onların helal kıldıklarını helal, haram kıldıklarını da haram olarak görmüyor muydunuz?”

III. Tapınma Anlamında İbadet

Şimdi ibadet kavramını, tapınma anlamındaki üçüncü anlamıyla ifade eden ayetleri inceleyelim.Ancak bunu yaparken, Kur’an’ı Kerim’e göre, ibadet kavramının tapınma anlamında kullanılmasında iki şeyin belirleyicisi olduğunu iyice bilmemiz gerekir.

1. Herhangi bir kimse için yapılan secde,rüku,elleri bağlayıp dikilme,tavaf,kabri öpme,bir şey adama ve kurban kesme gibi merasimler genellikle tapınma amacıyla yapılmaktadır.Bu merasimler sunulan ve böylece kendisine tapılan kişi veya nesne, bizzat en büyük bağımsız mabud kabul edilse yada ona yaklaşmak ve şefaatini kazanmak için bir vesile sayılsa veya o,en büyük mabudun denetimi altındaki ilahlık (uluhiyete) düzenine ortak görülse de bir şey fark etmez.

2. Herhangi bir kimseyi sebepler aleminde yetki sahibi zannedip kendi ihtiyaçlarını gidermek için ona niyazda bulunmak,sıkıntı ve belalara uğrayınca ondan yardım dilemek, tehlike ve zarardan kurtulmak için ona iltica etmek.

Bu iki tür eylemin ikisi de Kur’an’ın tapınma tanımına uymaktadır.Aşağıdaki Kur’an ayetleri bunun örnekleridir.

“De ki; Bana Rabbimden apaçık belgeler gelince sizin Allah’tan başka ibadet ettiklerinize kulluk etmekten kesin olarak men edildim ve alemlerin Rabbine teslim olmakla emrolundum.” (Mümin, 66)

“(İbrahim dedi ki) Sizden de Allah’tan başka yalvardıklarınızdan da ayrılıyorum ve yalnız Rabbime dua ediyorum.Umarım ki Rabbime yakarmakla (sizin gibi) bahtsız olmam. (İstediklerimden mahrum bırakılmam) “İşte onlardan ve onların Allah’tan başka (taptıklarından) ibadet ettiklerinden ayrılınca O’na İshak’ı ve (İshak’ın oğlu) Yakub’u armağan ettik ve hepsini de Peygamber yaptık.” (Meryem, 48-49)

“Allah’ı bırakıp ta kendisine kıyamet gününe kadar cevap vermeyecek olan şeyleri çağıranlardan, yalvarandan daha sapık kimdir? Oysa onlar, bunların çağrılarından, yalvarmalarından habersizdirler.İnsanlar haşrolunduğu zaman Allah’tan başka yalvardıkları onlara düşman kesilirler ve onların (kendilerine) ibadet etmelerini de inkar ederler.” (Ahkaf, 5-6)

Kur’an-ı Kerim bu üç ayette de açıkladığı gibi, ibadet kavramı (ilah) tanrı yerine konulan şeylere dua,yakarma ve onlardan yardım istemek anlamında kullanılmaktadır.

“Bilakis onlar cinlere tapıyorlardı ve çoğu onlara iman etmişti.” (Sebe, 41)

Burada cinlere ibadet ve onlara iman etmeyi Cin Suresinin şu ayeti açıklamaktadır:

“Doğrusu insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazı kimselere sığınırlardı da, onların (şımarıklıklarını ve) azgınlıklarını artırırlardı.” (Cin, 6)

Bu iki ayette “cinlere sığınmak”, “cinlere ibadet etmek” deyimleriyle anlatılmak istenen onlara sığınmak, tehlike ve zarara karşı onlardan korunma isteğinde bulunmaktır.Cinlere iman etmek deyimiyle de cinlerin koruma ve kendilerine sığınanları muhafaza etme gücüne sahip olduklarına dair inançları belirtiliyor.

“(Rabb’in) onları ve Allah’tan başka taptıklarını topladığı gün, (tapılanlara) de ki: Bu kullarımı siz mi azdırdınız, yoksa kendileri mi yolu sapıttılar? Derler ki; Seni tenzih ederiz senden başka dostlar (veliler) edinmek bize yaraşmaz…” (Furkan, 17-18)

Bu ayetin üslubundan açıkça anlaşılmaktadır ki; mabudlar ibaresiyle veliler ve Salihler kastedilmektedir. “Onlara ibadet etmek” teriminden maksat ise, onları kulluk sıfatından yüce,ilahlık sıfatlarıyla muttasıf görüp, gaybi yardım,hacetleri görme,yardıma koşmaya kadir zannetme ve tapınma derecesine ulaşacak derecede onlar için saygı ve tazim ifade eden amellerde bulunmaktır.

“O gün hepsini bir araya toplar; sonra meleklere; Bunlar size mi tapıyorlardı (ibadet ediyorlardı) diye sorar.Onlar da; Seni tenzih ederiz.Bizim velimiz sensin.Onlarla bir bağımız, bağlantımız yok bizim.Hayır, onlar cinlere tapıyorlardı.Çokları onlara inanıyorlardı.” (Sebe, 40-41)

Bu ayette “meleklere ibadet” etmekten gaye, melekler için türbe,ziyaretgah ve

hayali heykeller yaparak onlara tapmaktır.Bu tapınma yoluyla, onları razı ederek, onların inayet ve himmetlerini elde etmek,böylece dünyaya yönelik işlerinde onların yardımını kazanmak amaçlanmaktadır.

“Allah’ı bırakıp da kendilerine ne zarar ne de fayda verebilenlere ibadet ederler ve bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir derler.” (Yunus, 18)

“…Allah’ı bırakıp da başkalarını veli (dost) edinenler; ‘biz bunlara ancak bizi Allah’a yaklaştırmaları için ibadet ediyoruz’ derler.” (Zümer, 3)

Bu ayetlerde de ibadetten kasıt, tapmaktır ve tapınma gayesi de açıklanmıştır.

IV. Kulluk, İtaat ve Tapınma Manasında İbadet

Yukarıda verdiğimiz örneklerden açıkça anlaşılmaktadır ki ibadet kavramı Kur’an-ı Kerim’de bazen kulluk ve itaat manasında bazen de sadece itaat manasında kullanılmaktadır.İbadet kavramının söz konusu üç manasını da bünyesinde toplayan örneklere geçmeden önce kafalarımıza iyice yerleştirmemiz gereken önemli bir nokta var.

Yukarıda naklettiğimiz tüm ayetlerde Allah’tan başkalarına ibadet anlatılmaktadır.Söz konusu ayetlerde ibadet kavramıyla kulluk ve itaat kastediliyor, mabut ise ya şeytandır yada Allah’ın kullarını Allah’a değil, kendisine itaat ve kulluk ettirerek tağutlaşan asi insan veya Allah’ın kitabını bir tarafa bırakarak kendi uydurduğu usullerle halkı yöneten önder ve liderlerdir.İbadetin tapınma anlamıyla kullanıldığı ayetlerde ise mabud,ideolojiler (öğretiler) ve yönlendirmeler sonucu mabudlaştırılan veli,nebi ve salihler ile sırf yanlış anlama nedeniyle metafizik anlamda rububiyete ortak koşulan melek ve cinler veya şeytanın iğvası yoluyla tapınma odağı haline gelen hayali güçlerin put ve resimleridir.Kur’an bütün bu mabud türlerini -değil mi ki, onlara kulluk yada itaat ediliyor veya tapılıyor- batıl olarak nitelemekte ve onlara ibadetin sapıklık olduğunu bildirmektedir.Kur’an’ın ifadesi şudur: “Sizin bu ibadet edegeldiğiniz mabudlarınız hepsi Allah’ın kulu ve kölesidir.Ne onların ibadet edilmeye hakları vardır ve ne de onlara ibadet etmekle elinize hüzün,zillet ve rezillikten başka bir şey geçer.Gerçekte onların ve tüm kainatın maliki sadece Allah’tır.Tüm yetkiler Onun elindedir.Bu yüzden bir tek Allah’tan başka hiç kimse ibadet edilmeye layık değildir.

“Allah’ı bırakıp çağırdıklarınız (yalvardıklarınız) da sizin gibi kullardır.Eğer doğru sözlü kimselerseniz, onları çağırın da size cevap versinler bakalım…

Allah’tan başka çağırdıklarınız ne size ve ne de kendilerine herhangi bir yardımda bulunmaya güç yetirebilirler.” (A’raf, 194-197)

“Rahman çocuk edindi dediler.O (bu yakıştırmadan) münezzehtir.Hayır, melekler şerefli kılınmış kullardır.Onlar sözle (bile olsa) O’nun önüne geçmezler ve ancak O’nun emriyle amel ederler.Allah, onların zahirlerini de batınlarını da bilir.Onlar Allah’ın hoşnut olduğundan başkasına şefaat de edemezler.O’nun korkusuyla titrerler.” (Enbiya, 26-28)

“Onlar, Rahman’ın kulları olan melekleri de dişi (ilahe) saydılar.”(Zuhruf, 19)

“Onlar, cinlerle Allah arasında bir soy bağı kurdular.Oysa andolsun ki, cinler de kendilerinin hesap yerine götürüleceklerini bilirler.” (Saffat, 158)

“Mesih (Hz.İsa) de mukarreb (Allah’a en yakın) melekler de Allah’a kul olmaktan asla çekinmezler.Kim O’na kulluktan çekinir ve büyüklük taslarsa, bilsin ki O, hepsini huzurunda toplayacaktır.” (Nisa, 172)

“Göklerde ve yerde olan her şey Rahman’a baş eğmiş kul olarak gelecektir.Andolsun ki onların hepsini hesaba katmış, teker teker saymıştır.Kıyamet günü hepsi O’na yapayalnız tek başlarına geleceklerdir.” (Meryem, 93-95)

“De ki; Ey mülkün sahibi Allah’ım,dilediğine mülkü verirsin ve dilediğinden mülkü alırsın.Dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın.İyilik (hayr) senin elindedir.Gerçekten Sen her şeye güç yetirensin.” (Al-i İmran, 26)

Böylece Kur’an-ı Kerim, herhangi bir şekilde kendisine ibadet edilen bütün kimse ve nesnelerin, hiçbir yetki ve otoriteye sahip olmayan Allah’ın kulları ve yaratıkları olduğunu ispatladıktan sonra, dinlerin ve insanların hepsinin tüm anlamlarıyla ibadetlerini sadece Allah’a yapmaları, O’na özgü kılmaları ve O’na tahsis etmeleri gerektiğini vurgulamaktadır.Kulluk edilecekse Allah’a edilmeli, itaat edilecekse yine O’na edilmeli, tapılacnenksa yine O’na tapılmalıdır.Bu ibadet şekillerinden hiç birini Allah’tan başkası için akıldan geçirmek bile doğru değildir.

“Andolsun ki, her ümmete ‘Allah’a ibadet edin tağutlara ibadetten kaçının’ diyen bir peygamber gönderdik.” (Nahl, 36)

“Tağuta ibadetten kaçınıp da Allah’a yönelenlere müjdeler olsun.” (Zümer, 17)

“Ey Ademoğulları, ben size ‘şeytana ibadet etmeyin, o sizin için apaçık bir düşmandır’ diye bildirmedim mi? Yalnız bana ibadet edin.İşte doğru yol budur.” (Yasin, 60-61)

“Onlar, Allah’ı bırakıp da bilginlerini ve din büyüklerini rabler edindiler ve Meryem oğlu Mesih’i de… Halbuki tek ilahtan başkasına ibadet etmemekle emrolunmuşlardı…” (Tevbe, 31)

“Ey iman edenler! Eğer siz bana ibadet ediyorsanız, size bağışlamış bulunduğumuz temiz şeylerden yiyin ve Allah’a şükredin.” (Bakara, 172)

Bu ayetlerde yalnızca Allah’a yapılması istenen ibadetin kulluk,kölelik,itaat ve boyun eğme manalarına geldiği hükme bağlanmıştır.Bu itibarla ibadet kavramının içeriği daha da netleşmiş, ibadetin işlevi belirginleşmiştir.Kısacası Allahu Teala, büyükleri (Ahbar ve ruhban)ile ata ve ecdada itaat ve kulluktan kaçınmayı emretmiş, itaat ve kulluğu yalnızca Allah’a yapmak gerektiğinin kesin hükmünü belirtmiştir.

“De ki; Bana Rabbimden apaçık belgeler gelince, sizin Allah’tan başka ibadet ettiklerinize kulluk etmekten kesin olarak men edildim ve Alemlerin Rabbine teslim olmakla emrolundum.” (Mümin, 66)

“Rabbiniz buyurdu ki; Bana dua edin ki, duanıza icabet edeyim.Bana ibadet etmekten büyüklenenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir.” (Mümin, 60)

“(Allah) Geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin. Güneşi ve ayı buyruğu altına almıştır O.Her biri belli bir vakte kadar akıp gider.İşte budur Rabbiniz olan Allah.Hükümranlık yalnız O’na mahsustur.O’nu bırakıp da tapmakta olduğunuz diğer varlıkların zerre kadar bile yetkisi yoktur.Onları çağırsanız, çağrınızı duymazlar, duysalar bile icabet etmeye güçleri yetmez.Kıyamet gününde ise sizin onları Allah’a ortak koşmanızı kendileri reddederler…” (Fatır, 13-14)

“De ki; Allah’ı bırakıp da size fayda da zarar da vermeyecek olanlara mı ibadet ediyorsunuz.Allah işitendir, bilendir.” (Maide, 76)

Bu ayetlerde tapınma manasına gelen ibadetin Allah’a has kılınması hükmü

verilmektedir.Burada ibadet kavramı, dua ile eş anlamda kullanılmıştır.Önceki ve sonraki ayetlerde ise, rububiyetin metafizik manasıyla Allah'a ortak koşulan mabudlar zikredilmiştir. Kur'an'da Allah'a ibadetin zikredildiği her bir ayetin anlam ve kapsam itibariyle içeriğinde ibadet kavramının yukarıda anlatılan anlamlarından herhangi biri özellikle vurgulanmıyorsa böylesi bütün ayetlerde ibadet kavramı üç anlamın hepsini birden yani kulluk, itaat ve tapınma anlamlarını kapsamaktadır.Misal olarak şu ayetlere bakalım;

"Şüphesiz ben Allah'ım.Benden başka ilah yoktur.Öyleyse bana ibadet et." (Taha, 14)

"İşte budur Rabbiniz olan Allah. O'ndan başka ilah yoktur.Her şeyin yaratıcısıdır O.Öyleyse yalnız O'na ibadet edin.O her şeye de vekildir." (En'am, 102)

"De ki; Ey insanlar, eğer benim dinimden yana bir kuşku içerisindeyseniz; ben sizin Allah'tan başka ibadet ettiklerinize ibadet ettiklerinize ibadet etmiyorum, ancak ben sizin hayatınıza son verecek olan Allah'a ibadet ederim.Ben, müminlerden olmakla emrolundum." (Yunus, 104)

"Siz, Allah'ı bırakıp, sizin ve atalarınızın uydurduğu birtakım isimlere tapıyorsunuz.Allah onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir.Hüküm yalnızca Allah'ındır.O yalnız kendisine kulluk etmenizi emretmiştir.İşte doğru din budur.Ne var ki, insanların çoğu bilmezler." (Yusuf, 40)

"Göklerin ve yerin görünmeyen/bilinmeyeni Allah'a aittir.Bütün işler O'na arz edilmektedir.Öyleyse sen de O'na kulluk et ve O'na dayan, tevekkül et ki, Rabbin yaptıklarınızdan gafil değildir." (Hud, 123)

"Biz ancak Rabbimizin emriyle ineriz.Bizim önümüzde, arkamızda ve bunların arasında varolan her şey O'na aittir.Senin Rabbin asla unutkan değildir." (Meryem, 64)

"Göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir.Öyleyse O'na kulluk et ve O'na kullukta devamlılık ve direnç (sebat) göster.Hiç O'nun adıyla anılan birini biliyor musun?" (Meryem, 65)

"De ki; Ben de sizin gibi bir insanım.Yalnız ilahınızın tek ilah olduğu vahyediliyor bana.Bunun içindir ki, kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, artık salih bir amelde bulunsun ve Rabbine ibadette hiç kimseyi ortak koşmasın!"

(Kehf, 110)

Bu ayetlerde veya benzeri diğer bütün ayetlerde ibadet kavramının sadece tapınma veya sadece kulluk ve itaat manasına alınması için hiçbir sebep yoktur.Aslında bu ayetlerde Kur'an-ı Kerim tüm çağrısını ortaya koymaktadır.Kur'an'ın daveti gayet açıktır;ister kulluk,ister itaat,isterse tapınma olsun hepsi Allah'a has kılınmalıdır.Bu yüzden, yukarıdaki ve benzeri diğer ayetlerde ibadet kavramını tek bir anlamı ile sınırlamak, gerçekte Kur'an'ın bütün bir davetini sınırlamaktır.Bu durum ise şöyle kaçınılmaz bir netice doğurur; Kur'an'ın davetini sınırlı bir düşünceyle anlayıp, iman eden kimseler, O'na eksik bir şekilde tabi olurlar.İbadet kavramının diğer anlamlarını Allah'tan başka kişi, güç ve nesnelere hasretme tehlikesini bünyelerinde sürekli taşırlar.Bu da onlar için şirke açılan bir kapıyı ifade etmektedir.Dolayısıyla Tevhid inancı

sürekli tehlike içindedir.

Seyyid Ebu'l A'la el-Mevdudi (Kur'an'ın Dört Temel Terimi)

İLAH NEDİR?

Cahiliye insanının ilah düşüncesi

İslam'dan önceki arapların ve eski milletlerin ilahlık bağlamında ne gibi düşüncelere sahip olduklarına,buna karşılık Kur'an'ın bu sözcükle ilişkili hangi yaklaşımları reddettiğine de bakmamız gerekmektedir.

1. "Onlar,kendileri için bir güç kaynağı olmak üzere (ya da onların himayesine girerek mahfuz kalmak için) Allah'tan başka ilahlar edindiler." (Meryem, 81)

"Yardım edilecekleri (Yani ilahların kendilerine yardım edecekleri) ümidiyle Allah'tan başka ilahlar edindiler." (Yasin, 74)

Bu iki ayet-i kerimeden anlaşılmaktadır ki,cahiliye ehli,ilah olarak niteledikleri varlıkların kendilerini desteklediğini,musibet ve belalardan koruduğunu ve onların himayesinde korku ve zarardan mahfuz kaldıklarını düşünüyordu.

2. "Rabbinin kararının vakti gelince,Allah'a şerik koştukları ilahları bir işe yaramadı ve onların yıkım ve felaketlerinden başka bir şeyi artırmadı." (Hud, 101)

“Allah’tan başka edindikleri ilahlar,yaratılmışlardır,hiçbir şey yaratamazlar,diri değil ölüdürler,ne zaman yeniden diriltileceklerini de bilmezler,ilahınız tek bir ilahtır.” (Nahl, 20-22)

“Allah’tan başka ilah edinme,O’ndan başka ilah yoktur.” (Kasas, 88)

“Allah’tan başkalarını (ilah olarak) çağırıp duranların,gerçekte bu ortak koşageldikleri şeylere de uyup bağlandıkları yok (ya)… Sadece vehim ve zanlarına uyuyor onlar;yalan söylemek,bütün yaptıkları.” (Yunus, 66)

Bu ayetler birkaç meseleye ışık tutmaktadır:

a. Cahiliye insanı,ilah olarak nitelediklerinden sorunlarının çözümünü ve gereksinimlerinin karşılanmasını diliyor,başka bir deyimle onlara niyazda bulunuyordu.

b. Onların ilahları sadece cin,melek ya da tanrılardan oluşmuyordu.Bunlar arasında ölüp-gitmiş insanlar da vardı.Nitekim bu, “Diri değil ölüdürler” ve “Ne zaman yeniden diriltileceklerini bilmezler” ibarelerinden açıkça anlaşılmaktadır.

c. Onlar ilahlarının,kendi dualarını işittiğini ve onlara yardım etmeye kadir olduğunu zannediyordular.

Bu noktada,söz konusu niyaz ve yardımı beklenen ilahın keyfiyetinin iyice anlaşılmasını gerekli görüyorum.Eğer ben susayıp ta su getirmesi için hizmetçimi veya hastalanıp beni tedavi etmesi için doktoru çağırıyorsam;ne bu çağırma niyaz olarak nitelendirilebilir ve ne de bu,hizmetçi ya da doktoru ilahlaştırmak manasına gelir. Çünkü bütün bu olanlar sebep ve sonuç zinciri içerisinde gerçekleşmektedir,dışında değil.Ancak eğer ben susuzluk hali ya da hastalık durumunda hizmetçi ya da doktoru çağırmak yerine,herhangi bir veli ya da putu yardımıma çağırırsam, bu tabii ki onları ilahlaştırmak ve onlara dua etmek olur.Çünkü,benden yüzlerce kilometre uzakta bir kabirde istirahat etmekte olan veliyi yardımıma çağırmam,onun bu haliyle beni duyup işittiğini kabul ettiğim manasına gelir.Bana göre,o,sebepler alemine hükmetmektedir ve bu yüzden de bana su yetiştirmeye ya da hastalığımı gidermeye kadirdir.Aynı kıyastan hareketle böyle bir durumda herhangi bir putu yardıma çağırmak da onun su,sıhhat ya da hastalık üzerine hakimiyeti olduğu ve olağanüstü bir şekilde benim gereksinimimi karşılamak için sebepleri harekete geçirebildiği manasına gelir.O halde kendisine niyaz etmeyi gerektiren ilah kavramı hiç şüphesiz olağanüstü bir otorite ile birlikte olağanüstü güçlere sahip olma düşüncesini de

beraberinde getiren bir kavramdır.

3. “Etrafınızdaki (kalıntılarını gördüğünüz) köyleri (ahalisini) biz helak ettik.Belki geri dönerler diye onlara ayetlerimizi defalarca göstermiştik.Yakınlık vesilesi görerek Allah’tan başka edindikleri ilahlar,azabımız inerken neden onlara yardım etmediler? Yardım etmek bir tarafa onları bırakıp kayboldular.Bu onların yalanı ve uydurup durdukları şeylerdi.” (Ahkaf, 27-28)

“Sizlerin de (sonunda) ona döndürüleceği,beni yaratana neden ibadet etmeyeyim? Rahman bana bir zarar vermek istediğinde şefaatleri bir işe yaramayacak ve beni kurtaramayacak ilahlar mı edineyim?” (Yasin, 22-23)

“Allah’tan başka veliler edinenler var ya,biz onlara sırf Allah’a yaklaştırmaları için tapıyoruz (derler) Allah,onların ihtilafa düştükleri meselede (kıyamet günü) kararını verecektir.” (Zümer, 3)

“Allah’ı bırakıp ta kendilerine ne zarar ve ne de fayda verebileceklere tapıyor ve bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir diyorlar.” (Yunus, 18)

Bu ayet-i kerimeler ışığında diğer bazı meseleler de aydınlığa kavuşmaktadır.Bu ayetlerden cahiliye insanının uluhiyetin kendi ilahları arasında bölüşüldüğü ve onların üzerinde daha yüce bir ilah olmadığı gibi bir görüşü taşımadıkları anlaşılıyor.Cahiliye insanın da açık bir şekilde,en yüce ilah düşüncesi vardı ve dillerinde Allah kelimesinin bulunması da bu yüzdendi.Diğer ilahlar bağlamında ise,en yüce ilahın ilahlığında diğer ilahların da birazcık müdahale ve nüfuzları olduğu inancını taşıyordular.Onlara göre diğer ilahların sözleri tutuluyor,onlar vasıtasıyla işler yürütülebiliyor,herhangi bir kazanç sağlama ve zararlardan korunma yolunda şefaatleri kabul ediliyordu.Bu gibi inançlar yüzünden onlar,Allah’la birlikte diğerlerini de ilah olarak görüyordular.Dolayısıyla onların terminolojisine göre herhangi bir kimseyi Allah katında aracı tutarak ondan yardım dilemek,onun önünde tazim ve terkim merasimleri tertiplemek ve adak adamak,onu ilahlaştırmaktır.(1)

4. “Allah “iki ilah edinmeyin” dedi. İlah sadece bir tanedir. O halde sadece benden korkun.” (Nahl, 51)

“Ve (İbrahim) Rabbim bir şey dilemedikçe O’na şerik koştuklarınızdan asla korkmuyorum dedi.” (En’am, 80)

“(Hud’un (a.s) kavmi ona) Sana sözümüz ancak şudur;Tanrılarımızdan

bazıları seni fena halde çarpmış dediler.” (Hud, 54)

(1) Burada şefaatin iki çeşit olduğunun iyice bilinmesi gerekir:

a. Şu veya bu şekilde, zor ve nüfuza dayalı olan ve behemehal kabul ettirilip bırakılan,

b. Sırf bir iltica ve istek niteliği taşıyan ve kabul ettirme gibi bir baskıyı peşinden getirmeyen,

Birinci şıktaki manasıyla herhangi bir kimseyi şefiğ (şefaat edici) ya da aracı olarak görmek onu ilahlaştırmak ve ilahlıkta Allah’a eş koşmaktır.Kur’an böyle bir şefaati reddetmektedir.İkinci şıktaki anlamıyla,Peygamberler (a.s),melekler,Salihler,ehl-i iman ve tüm kullar başka bir kul hakkında şefaat edebilirler.Ancak,herhangi bir kimsenin şefaatini kabul etme ya da etmeme hususunda yüce Allah tam bir yetkiye sahiptir.Kur’an-ı Kerim bu tür şefaati teyid etmektedir. (Mevdudi)

Bu ayetlerden,cahiliye insanının,eğer ilahlarını şu veya bu şekilde darıltırlar ve onların yönlendirme ve inayetlerinden mahrum kalırsa,kendilerinin hastalık,kıtlık,can ve mal kaybı ve diğer afetlere uğrayacakları korkusunu taşıdığını anlıyoruz.

5. “Onlar alim ve rahiplerini Allah’a ortak koştular ve Meryem oğlu Mesih’i de ilahlaştırdılar.Oysa,onlara kendisinden başka ilah olmayan tek bir ilaha ibadet etmeleri buyurulmuştu.” (Tevbe, 31)

“Nefsini ilahlaştıranı görmedin mi? Sen onun sorumluluğunu üzerine alır mısın? (Furkan, 43)

“Aynı şekilde (ilahlıkta) ortak koştukları, müşriklerin çoğuna evlatlarını öldürmeyi hoş gösterdiler.” (En’am, 137)

“Onların (ilahlıkta) ortak koştukları,Allah izin vermediği halde,onlar için din cinsinden bir şeriat mı koymuşlar?” (Şura, 21)

Bu ayetlerde,ilahın daha önceki manalarından çok daha farklı bir anlamı göze çarpmaktadır.Burada,ilahlaştırılmış olanlarda herhangi bir olağan üstünlük söz konusu değildir.Onlar ya insandır ya da insanın kendi nefsidir. Bunlar,kendilerine niyazda bulunuldukları,fayda ya da zarar vermeye kadir

oldukları ve himaye gücü taşıdıkları için ilahlaştırılmamışlardır.Bilakis,onlar,koydukları hükümler kanun olarak kabul edildiği,emir ve nehiylerine itaat edildiği,helal kıldıkları helal,haram kıldıkları haram olarak benimsendiği için ilahlaştırılmışlardır.Aynı şekilde bunların yalnız başlarına hüküm koyma ve yasaklama yetkilerine haiz olduğu ve bunlardan daha üstün kendisine başvurulacak ya da izin alınacak bir otorite olmadığı düşüncesi revaç bulmuştur.

İlk ayette alim ve rahiplerin ilahlaştırılması söz konusu edilmektedir.Bu ayetin dolaylı açıklamasını hadislerde bulmaktayız.Adiy Bin Hatem'in (r.a) bu ayetle ilgili olarak Peygamber Efendimiz (s.a)'e yönelttiği soruyu;O,şöyle cevaplamıştı: "Sizler,alim ve rahiplerinizin helal kıldığını helal,haram kıldığını haram kabul ediyor ve Allah'ın bu konuda ne buyurduğuna aldırmıyordunuz."

İkinci ayetin anlamı ise gayet açıktır; nefsi arzularına boyun eğen ve onun emirlerini daha üstün gören kimse,aslında kendi nefsini ilahlaştırmıştır.

İlk iki ayetten sonra gelen diğer iki ayette,her ne kadar ilah kelimesi yerine ortak(şerik) kelimesi gelmişse de,bizim tercümede belirttiğimiz gibi burada ilahlıktan ortaklık kastedilmektedir.Her iki ayette de,Allah'ın izni olmadan herhangi bir kimsenin koymuş olduğu örf,kanun ve sistemi caiz görenlerin,söz konusu kanun koyucuyu Allah'a ilahlıkta ortak koştukları açıkça belirtilmektedir.

Uluhiyet konusunda meselenin özü

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız tüm ilah kavramları arasında mantıki bir ilişki vardır.Bir kişinin olağanüstü anlamda bir varlığı kendi hami ve yardımcısı,sorunlarının halledicisi, gereksinimlerinin karşılayıcısı, niyazlarının işiticisi, menfaatlendiricisi ve zararlarının gidericisi olarak görmesinin nedeni;ona göre,söz konusu varlığın kainat nizamı üzerinde şöyle ya da böyle bir yaptırım gücü,bir otoriteye sahip olmasındandır.Aynı şekilde birisinden çekinen,korkan ve onun darılmasının kendisine zarar vereceğini,razı olmasının fayda getireceğini düşünen bir kimsenin,bu inanç ve davranışlarının sebebi,bu kişinin söz konusu varlığın bir çeşit otoriteye sahip olduğunu düşünmesindendir.Yine,en yüce tanrıyı kabul etmekle birlikte,ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla başkalarına yönelen kişinin bu davranışı,onun yöneldiği varlığı tanrılık otoritesinde şu veya bu şekilde ortak olarak görmesi nedeniyledir.Benzer bir çıkarsamayla,herhangi bir kimsenin

hükmüne,kanun,emir ve yasaklamalarına mutlak itaat ve benimsemek de onu en üstün otorite olarak kabul etmektir.O halde uluhiyetin temel esası egemenliktir.Bu egemenlik,ister kainat nizamı üzerinde olağanüstü bir nitelik arzeden bir anlamda düşünülsün;isterse dünya hayatında,insanın onun hükmü altında olduğu ve yalnızca o hükümlere uymak zorunda bulunduğu manasında alınsın,değişmez.

Kur'an'ın Yaklaşımı

Kur'an'ın, Allah'tan başkasının ilahlığını reddetmede ve yalnızca O'nun ilahlığını ispatlamada tüm gücünü sarfettiği kavram egemenlik kavramıdır.Kur'an'ın bu bağlamdaki yaklaşımı (söylemi) şudur; "göklerde ve yerde tüm yetki ve otorite sahibi Allah (c.c)'tır.Yaratma O'na hastır,nimetler Ondandır,hüküm O'nundur,güç ve kuvvet kesinlikle O'nun elindedir.Her varlık isteyerek veya istemeyerek O'na boyun eğmektedir.O'nun dışında kimsenin ne bir otoritesi vardır,ne hükmü geçer,ne yaratma,yönetme ve düzenlemenin sırrına vakıftır ne de zerre miktarında da olsa O'nun dışında hiçbir ilah yoktur." Bu bağlamda Kur'an'ın müşriklere gönderdiği mesajın ifadesi şudur: "Gerçekten O'ndan başka bir ilah olmadığına göre,sizin başkalarını ilah sanarak yaptığınız bütün ameller tamamen yanlıştır,batıldır.Bu ameliniz niyazda bulunma,iltica isteme,şefaat dileme ya da hükmünü benimseyip itaat etme şeklinde de olsa bir şey fark etmez.Sizin başkalarıyla geliştirmiş olduğunuz tüm bağların yalnız Allah'a has kılınması gerekir.Çünkü otorite sahibi tek başına O'dur."

Bu konuyu Kur'an'ın hangi üslupla kanıtlama yoluna gittiğini geliniz kendi dilinden dinleyelim:

"Göklerde de tek ilah O'dur,yerde de tek ilah O'dur.Hakim ve Alim de O'dur. (yani O,göklerde ve yerde hakimiyet sağlamak için gerekli ilim ve hikmete sahiptir.)" (Zuhruf, 84)

"Hiç yaratanla yaratmayanlar bir olur mu? Bu kadarını da mı anlamıyorsunuz?… Allah'ı bırakıp ta ortak koştukları var ya; hiçbir şey yaratamazlar bilakis kendileri yaratılıyorlar… İlahınız tek bir ilahtır." (Nahl, 17,20-22)

"Ey insanlar,Allah'ın üzerinizdeki nimetlerini anın.Sizi gökten ve yerden rızıklandıran Allah'tan başka bir yaratıcı var mı?Ondan başka ilah yoktur.O halde,nereye döndürülüyorsunuz." (Fatır, 3)

“De ki,Allah,görmenizi ve işitmenizi giderip,kalplerinizi mühürlese,(yani aklınızı alsa),Allah’tan başka bunları geri getirecek kimdir,hiç düşündünüz mü?” (En’am, 46)

“O,kendinden başka ilah olmayan Allah’tır.Hamd dünyada da ahirette de O’nadır.Hüküm ve otorite yalnızca O’na aittir ve siz de O’na döndürülürsünüz.De ki, “Allah geceyi üzerinize kıyamet gününe kadar çekip uzatsa,Allah’tan başka size aydınlık getirecek kimdir,hiç düşündünüz mü? Artık duymazsınız.” Yine,de ki: “Allah gündüzü,üzerinizde kıyamet gününe kadar çekip uzatsa içinde dinlenip rahatladığınız geceyi getirecek Allah’tan başka kimdir,hiç düşündünüz mü? Artık görmezsiniz.” (Kasas, 70-72)

“De ki: “Allah’ın dışında (ilah diye) öne sürdüklerinizi çağırın. Onlar göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip değildir. Göklerde ve yerde onların ne bir payları ne de Allah’ın onların arasından bir yardımcısı vardır. Onun katında Onun izin verdiği kimsenin dışında kimse için şefaatin yararı yoktur.”

“O gökleri ve yeri hak ile yaratmıştır. O geceyi gündüze,gündüzü de geceye dolar. Güneş ve Ayı buyruğuna almıştır. Bunların her biri belirlenmiş bir vakte kadar akıp gider… O bir tek nefisten sizlerin yaratılışını başlattı, (Yani insani yaşamı başlattı) sonra O, bir tek nefisten, onun eşini var etti ve sizlere davarlardan sekiz çift indirdi. O sizleri annelerinizin karnında üç ayrı perde (zar) içerisinde yaratılıştan yaratılışa geçirerek aşamalı bir şekilde var etmektedir. İşte budur rabbiniz olan Allah. Hükümranlık ancak O’nundur. Ondan başka ilah yoktur. Öyleyse nereye dönüp gidiyorsunuz.” (Zümer, 5-6)

“Kimdir gökleri ve yeri yaratan, gökten sizin için su indirip de o suyla, (sizlere kalsa bir ağaç bile bitiremeyeceğiniz) güzel güzel bahçeler bitiren? Allah’a bu işlerde ortak, bir ilah mı var? Ne ki onlar haktan yüz çevirmektedirler. Kimdir yeri oturmaya uygun kılıp arasından nehirler akıtan,orada sarsılmaz dağlar yaratan ve iki deniz arasına bir engel koyan? Allah’a bu işlerde ortak, bir ilah mı var? Ne ki müşriklerin çoğu bilmezler. Kimdir darda kalındığında kişinin duasına icabet eden, kötülüğü gideren ve sizleri yeryüzünde halifeler kılan (tasarruf yetkisi veren)? Allah’a bu işlerde ortak bir ilah mı var? De ki, siz ne kadar da kıt anlıyorsunuz. Kimdir o, karalar ve denizlerin karanlığında sizlere yol gösteren ve rahmetinin (yani yağmur) hemen önünde rüzgarları bir müjdeci olarak gönderen? Allah’a bu işlerde ortak, bir ilah mı var? Allah onların şirk koştuklarından yücedir. Kimdir O, gökten ve yerden sizi rızıklandıran? Allah’a bu işlerde ortak bir ilahta mı var? De ki:

“Ortak koşmada haklıysanız, delillerinizi getirin.” (Neml, 60-64)

“Göklerin ve yerin hakimiyeti O’nundur. Çocuk edinmemiştir. Hükümranlığında hiçbir ortağı yoktur. O her şeyi yaratmış ve her şey için tamı tamına bir ölçü belirlemiştir. İnsanlar (ise) Onu bırakıp ta, hiçbir şey yaratamayan, bilakis kendileri yaratılan, kendilerine bile ne zararı ne faydası dokunan, ne ölüm ne hayat ve ne de yeniden diriltme gücüne sahip ilahlar edinmişlerdir.” (Furkan, 2-3)

“Gökleri ve yeri yoktan varedendir. Eşi olmadığı halde, çocuk nasıl edinebilir? O her şeyi yaratmış ve her şeyi bilendir. İşte budur rabbiniz olan Allah. O’ndan başka ilah yoktur, her şeyin yaratıcısıdır. O halde O’na ibadet edin. Her şeyin korunup gözetilmesinde vekil O’dur.” (En’am, 101-102)

“İnsanlardan kimi Allah’tan başka eşler tutar. Allah’ı sever gibi onları severler. İnananlar ise en çok Allah’ı severler. Zulmedenler azabı gördükleri zaman bütün kuvvetin Allah’a ait olduğunu ve Allah’ın azabının çetin olduğunu anlayacaklarını keşke bilselerdi.” (Bakara, 165)

“De ki: Allah’tan başka yalvardıklarınızı gördünüz mü? Bana gösterin, onlar yerden neyi yarattılar? Yoksa gökler(in yaratılışın)da onların bir ortaklığı m var? Eğer doğru iseniz bundan önce (inmiş olan) bir kitap, yahut bir bilgi kalıntısı getirin. Allah’ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere yalvarandan daha sapık kim olabilir? Oysa onlar, bunların yalvardıklarından habersizdirler.” (Ahkaf, 4-5)

“Eğer gökte ve yerde Allah’tan başka ilahlar olsaydı kainat nizamı alt üst olurdu. Arşın (yani kainatın saltanat tahtının) rabbi olan Allah, onların vasfedegeldiklerinden münezzehtir. O, yaptıklarından sorulmaz, onlar ise sorulurlar.” (Enbiya, 22)

“Allah ne bir evlad edinmiş ve ne de O’nunla birlikte bir ilah vardır. Eğer böyle olsaydı her ilah yarattıklarıyla ayrılıp müstakil olur ve her biri birbirine üstün gelmeye çalışırdı.” (Mü’minun, 91)

“Ey peygamber de ki: Onların dedikleri gibi, eğer Allah’la birlikte başka ilahlar olsaydı, arşın sahibinin hakimiyetini ele geçirmek için çareler ararlardı. Onların söyleyegeldiklerinden Allah yüce ve münezzehtir.” (İsra, 42-43)

Bu ayetlerde başından sonuna kadar bir tek ana fikir göze çarpmaktadır.Şöyle

ki;ilahlık ve otorite birbirinin ayrılmaz parçalarıdır.Anlam ve espri itibariyle de ikisi tek bir şeydir.Otoritesi olmayan ilah da olamaz ve ilah olmaması gerekir.Dolayısıyla otoriter olan ancak ilah olabilir ve onun ilah olması gerekir.Çünkü bir ilaha olan gereksiniminiz veye bu gereksinme nedeniyle bir kimseyi ilah olarak kabul etmeniz gerekiyorsa,bunlardan hiçbiri egemenlik olmadan karşılanamaz.Öyleyse egemenliği söz konusu olmayanın ilah olması anlamsız,gerçeklere aykırıdır.Böyle bir ilaha yönelmek son derece saçma ve yararsızdır.

Bu ana temadan hareketle,Kur'an-ı Kerim'in gündeme getirdiği delilleri,başlangıç ve sonuçları itibariyle aşağıdaki sıralama ile daha iyi anlamak mümkün olur:

1. Sıradan birer işler olarak görülen gereksinimleri karşılama,sorunları çözme,himaye etme,imdat ve yardıma koşma,koruma ve kollama,dualara icabet etme,aslında sıradan işler olmayıp,bunların bir ucu bütün bir kainat nizamını yaratan ve yöneten bir otoriteye dayanmaktadır. Küçük ve önemsiz gereksinimler üzerinde şöyle bir düşünseniz,gök ve yerin o muhteşem fabrikasında,sayısız sebeplerin toplu devinimleri olmadan,söz konusu basit ihtiyaçları bile karşılamanın imkansız olduğunu anlarsınız.İçmiş olduğunuz bir bardak suyun,yemiş olduğunuz bir tahıl tanesinin oluşması için bile, Allah bilir;güneş,toprak,rüzgar ve denizlerin ne gibi fonksiyonlarda bulunması gerekiyor. O halde sizin dualarınızı işitmek ve gereksinimlerinizi karşılamak için,sıradan bir güç değil de gökleri ve yeri yaratabilecek, gezegenleri hareket ettirebilecek,rüzgarları estirebilecek,yağmurları yağdırabilecek,kısaca,tüm evrenin düzen ve intizamını sağlayabilecek mutlak bir kudret ve otorite lazımdır.

2. Bu egemenlik (kudret ve otorite) bölünemez bir bütündür. Yaratma gücünün bir kimsede,rızıklandırma yetkisinin bir başkasında,güneşin birinin kontrolünde,yerin bir başkasının hakimiyeti altında,hastalık ve sıhhat vermenin birisinin yetkisinde,öldürme ve yaşatmanın bir diğerinin kontrolünde olması imkan dışıdır. Böyle olsaydı bu kainat nizamı asla yürümezdi. Bu yüzden tüm yetki ve güçlerin bir tek merkezi hükümranın elinde toplanması zaruridir. Kainat nizamı vakıanın böyle olmasını gerektirmektedir ve gerçek de böyledir.

3. Tüm egemenliğin bir tek otoritenin elinde bulunması ve bu egemenlikte hiçbir kimsenin zerre kadar bile hissesinin olmaması gerektiğine göre,şüphesiz,uluhiyetin de hiç kimseyle paylaşılmaksızın tümüyle söz konusu otoriteye mahsus olması gerekir. Ondan başka kimsenin insanların feryatlarını

işitmeye,dualarını kabul etmeye iltica vermeye,insanlara hami,yardımcı ve veli olmaya,fayda veya zarar vermeye gücü yoktur. O halde,ne gibi bir ilah düşüncesine sahip olursanız olun,ilahlık kavramı Allah'tan başka bir ilah olmamasını gerektirmektedir. Hatta,kainatın hakimi nezdinde, O'na yakınlığı hasebiyle çok az da olsa sözünün geçmesi,şefaatinin kabul edilmesi manasında bile hiçbir ilah yoktur.Onun hükümranlık nizamında kimsenin parmağını oynatmaya bile gücü yetmez. Hiç kimse O'nun işlerine burnunu sokamaz. Şefaatleri kabul ya da reddetme tamamıyla Onun insiyatifindedir. Ona şefaatini zorla kabul ettirebilecek hiçbir güç yoktur.

4. Hakimiyet ve egemenliğin ne kadar çeşidi varsa,hepsinin bir tek yüce hakimin zatında odaklaşması ve egemenliğin en basit bir parçasının bile başkasına devredilemeyeceği yüce otoritenin vahdaniyetinin, yani birliğinin bir gereğidir. Yaratıcı O ise ve yaratma da O'na bir ortak yoksa;rızıklandırıcı O ise ve rızık vermede O'na bir eş yoksa,tüm kainat nizamının yürütücüsü (müdebbir) ve yöneticisi (munazzim) O ise,ve bu yürütme ve yönetme işinde O'nun bir ortağı yoksa,o halde,yargı,yürütme ve yasamanın da O'na ait olması gerekir. Ve bu hususta da O'nun hiç kimseyle ortak olmasını gerektirecek bir sebep yoktur.Nasıl ki,O'nun egemenliği noktasında O'ndan başka bir imdada koşan,gereksinimleri karşılayan ve himaye edenin bulunmasını düşünmek batıldır;aynı şekilde,O'nun mutlak egemenliğine rağmen,bir başkasının egemen bağımsız,hükümran ve özgür kanun koyucu olduğuna inanmak da son derece batıldır.Yaratma ve rızıklandırma,diriltme ve öldürme,güneş ve ayın boyun eğdirilmesi,gece ve gündüzün birbiri peşine çevrilmesi,kaza ve kader,hüküm ve hükümranlık,emir ve kanun koymanın her biri tek külli egemenlik ve hakimiyetin çeşitli boyutlarıdır ve bu egemenlik ve hakimiyet bölünemez bir bütündür.Allah'ın hükmü olduğuna dair delili olmadan herhangi bir hükme itaatı zorunlu gören kimse,Allah'tan başkasına el açıp dua eden bir kimsenin şirke bulaştığı gibi şirke bulaşmaktadır.Aynı şekilde,siyasi manada kendisini mülkün hakimi,üstün güç ve mutlak otorite sahibi olduğunu iddia eden bir kimsenin durumu da "Ben sizin veliniz,yardımcınız ve koruyup kollayıcınızım" demek suretiyle metafizik manada ilahlık iddiasında bulunan bir kişinin durumuna benzemektedir.Bu nedenle,Allah'ın yaratma,eşyanın takdiri ve kainatın yönetimi hususunda ortaksız olduğunun zikredildiği yerlerde "Hüküm O'na mahsustur" , "Mülk O'nundur" ve "Mülkte O'nun hiçbir ortağı yoktur" ibarelerinin kullanılması,ilahlık kavramının padişahlık ve hükümranlık kavramlarını da kapsadığına ve uluhiyetin (ilahın) bu anlamları itibariyle de Allah'a ortak koşulmasının kabul edilemeyeceğine açıkça delalet etmektedir.

Bu konu aşağıdaki ayetlerde biraz daha genişçe ifade edilmiştir:

“De ki; Ey Allah’ım, sen sahibi olduğun mülkünde istediğine iktidar verir istediğinden alırsın; dilediğine izzet verir, dilediğini zelil kılarsın.” (Al-i İmran, 26)

“Hakiki hükümdar olan Allah üstündür, yücedir. O’ndan başka ilah yoktur. Arş-ı A’la’nın maliki O’dur.” (Mü’minun, 116)

“De ki; İnsanların Rabbine, insanların hükümdarına, insanların ilahına sığınırım…” (Nas, 1-3)

“Herkesin ortaya çıktığı ve hiç kimsenin sırrının Allah’a gizli kalmadığı gün, “Şimdi, hükümranlık kimindir?” denir. Bunun cevabı, “gücü herkese yeten tek Allah’ındır” dan başka bir şey olmaz.” (Mü’min, 16)

İmam Ahmed’in Hz.Abdullah bin Ömer’den (r.a.) rivayet ettiği hadis, bu ayeti en güzel bir şekilde tefsir etmektedir. Bu hadiste Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) bir hutbesinde şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

“Allah Teala gökler ve yeri avucuna alıp, Hükümran benim, Cebbar benim, Mütekebbir benim, neredeler yeryüzünün hükümdarları? Nerede cebbarlar, nerede mütekebbirler? diye seslenir.” Abdullah bin Ömer, hutbede bu ibareleri okurken, Peygamber Efendimizi bir titremenin tuttuğunu, öyle ki O minberden düştü düşecek diye korkuya kapıldıklarını rivayet etmektedir.

Seyyid Ebu’l A’la el-Mevdudi (Kur’an’ın Dört Temel Terimi)

RAB NEDİR?

Kur’an’ı Kerimde RAB Kelimesinin Çeşitli Kullanış Şekli:

1.Mürebbi,gereksinimleri karşılayan, terbiye veren ve yetiştiren;

2.Kefil,gözetici,koruyup kollayan, ıslahla sorumlu olan;

3.Çeşitli kimselerin oluşturduğu bir toplulukta merkezi bir sıfata sahip olan;

4.Kendisine bağlananların efendisi, sözü geçen, üstünlüğü ve yüceliği kabul edilen ve tasarruf hakkına sahip, itaat ve boyun eğilen efendi, güç ve egemenlik

sahibi reis;

5.Malik,efendi.

Rab kelimesi Kur’an-ı Kerim’de yukarıda açıkladığımız tüm manalarda kullanılmıştır. Ayetlerde, bazen bu manalardan sadece bir ya da ikisi bazen daha fazlası bazen de beş anlamıyla birden kullanılmıştır. Bunu Kur’an-ı Kerim’den çeşitli misaller vererek daha da açık bir şekilde göstermek istiyoruz:

a. Rabb’ın ilk manada kullanılışına misal:

“O (Yusuf) (Bundan) beni güzel bir şekilde korumuş olan Rabbime sığınırım dedi.” (Yusuf, 23)

b. Birinci manayı da kısmen ihtiva eden ikinci manada kullanılışına misal:

“Doğrusu sizin bu mabudlarınız benim düşmanımdır. Benim dostum, ancak beni yaratmış olan ve hidayete erdiren, beni yediren ve içiren, hastalandığımda bana şifa veren, alemlerin rabbidir.” (Şuara, 77-80)

“Sahip olduğunuz ne kadar nimet varsa, hepsi Allah’tandır. Sonra, herhangi bir belaya düşerseniz, şaşkın bir halde hemen O’na yönelirsiniz. Ancak O,sizden belayı giderince, (bütün bu nimetler ve sıkıntıları gidermelere rağmen) sizlerden bazıları rablerine başkalarını ortak koşarlar.” (Nahl, 53-54)

“De ki: Her şeyin rabbi yalnız O iken, Allah’tan başka rabler mi arayayım?” (En’am, 164)

“Doğunun da batının da rabbi O’dur. O’ndan başka ilah yoktur. Öyleyse O’nu vekil (tüm işlerinde kefil ve mesul) tut.” (Müzzemmil, 9)

c.Rabb’ın üçüncü anlamda kullanılışına misal:

“O rabbinizdir ve dönüşünüz O’nadır.” (Hud, 34)

“Sonra, dönüşünüz rabbinizedir.” (Zümer, 7)

“De ki: Rabbimiz sonunda hepimizi toplar.” (Sebe, 26)

“Sizin gibi bir ümmet olmayan, ne yeryüzünde bir canlı ne de havada iki

kanadıyla uçan bir kuş vardır. Biz kitabımızda bunlardan hiçbirini gözümüzden kaçırmadık. Sonra, onların hepsi rableri(nin huzuruna) toplanacaklardır." (En'am, 38)

"Sura üfürülünce, onların hepsi mezarlarından rableri(nin huzuru)na koşarak çıkarlar." (Yasin, 51)

d. Rab kelimesinin az çok üçüncü manayı da ihtiva eden dördüncü manada kullanılışına misal:

"Onlar Allah'ı bırakıp ta alimlerini ve dervişlerini rabler edindiler." (Tevbe,31)

"Bizden hiçbir kimse Allah'tan başkasını rab edinmesin." (Al-i İmran, 64)

Bu son iki ayette erbab (rabler) kelimesi ile kastedilen, milletlerin ve toplumların kesin olarak kendi önder ve liderleri olarak benimsedikleri kimselerdir. Bu kimselerin uyguladıkları emir ve nehiyler, kural ve kanunlar,helal ve haramlar herhangi bir delile ihtiyaç duyulmaksızın kabul edilmekte ve onlar haddi zatında kendilerini hüküm ve yasak koyma hakkına haiz görmektedirler.

"Yusuf (a.s) dedi ki: Sizlerden biri rabbine (efendisine) şarap içirecek… ve bu ikisinden kurtulacağını sandığına Yusuf rabbinin (efendinin) yanında beni an dedi.Ancak,şeytan rabbine (efendisine) onu hatırlatmayı unutturdu…" (Yusuf, 41-42)

"Haberci Yusuf'a geldiği zaman Yusuf ona; rabbine (efendine) geri dön ve ellerini kesen kadınların durumunu sor dedi. Muhakkak ki Rabbim onların tüm hilelerini bilir." (Yusuf, 50)

Bu ayetlerde Hz.Yusuf Mısırlıları muhatap alarak Mısır Firavununu onların rabbi olarak nitelemiştir. Çünkü Mısırlılar Firavunun merkezi kişiliğini ve üstün otoritesini kabul etmekte, onu emretme ve nehyetmeye tam yetkili olarak görmektedirler. Şu halde o, onların rabbi idi.

e. Beşinci manada rab kelimesinin kullanılışına misal:

"Öyleyse onlar, kendilerini açken rızıklandıran ve korkudan emin kılan bu evin sahibine ibadet etsinler." (Kureyş, 3-4)

"Onur ve egemenlik sahibi Rabbin, onların yakıştırdığı tüm noksan

sıfatlardan beridir.” (Saffat, 180)

“Arşın maliki rabbin, onların yakıştırdığı tüm noksan sıfatlardan beridir.” (Enbiya, 22)

“(Onlara) sor ki yedi göğün ve yüce arşın sahibi kimdir?” (Mü’minun, 86)

“Göklerin, yerin, bunlar arasında ne varsa ve üzerine güneş doğan her şeyin malikidir O.” (Saffat, 5)

“Doğrusu Şi’ra’nın (yıldız) sahibi de ancak O’dur.” (Necm, 49)

Rububiyet Konusunda Sapıklığa Düşen Bazı Kavimlerin Görüşleri:

Bütün bu misallerden rab kelimesinin anlamı şüphe götürmez bir şekilde ortaya çıkmaktadır.Şimdi bizim sapık kavimlerin rububiyetle ilgili görüşlerini incelememiz Kur’an-ı Kerim’in onları hangi noktalardan ve niçin reddetme yoluna gittiğini ve buna karşılık Kur’an’ın insanları nasıl bir rububiyet anlayışına çağırdığını gözden geçirmemiz gerekir.Bu noktada meselenin tamamen açıklığa kavuşabilmesi için Kur’an’da söz konusu edilen sapık kavimlerin ayrı ayrı incelenip,görüşlerinin tartışılması daha uygun gözükmektedir.

Nuh (a.s)’un Kavmi:

Kur’an-ı Kerim’den açıkça anlaşılmaktadır ki bu kavmin mensupları Allah’ın varlığını inkar etmiyorlardı.Hz.Nuh (a.s)’un kendilerini hak dine davet etmesine karşılık olarak bu kavmin verdiği cevabı Kur’an-ı Kerim aynen şöyle aktarmaktadır:

“Bu kişi,sizin gibi insandan başka bir şey değildir.Size üstün gelmek (size hakim olmak) istiyor.Eğer Allah herhangi bir elçi göndermek isteseydi melekleri gönderirdi.”(Müminun, 24)

Onlar Allah’ın yaratıcı olduğunu kabul ediyor ve hatta Rabbin birinci ve ikinci manasıyla Rab olduğunu yadsımıyorlardı.Nitekim Hz.Nuh (a.s) onlara:

“O rabbinizdir ve O’na döndürüleceksiniz.” (Hud, 34)

“Rabbinizden bağışlanma dileyin,O bağışı oldukça bol olandır.” (Nuh, 10)

“Allah’ın yedi göğü nasıl kat kat yarattığını,aralarında aya aydınlık verip güneşin ışık saçmasını sağladığını ve Allah’ın sizi yerden bitki bitirir gibi nasıl bitirdiğini görmez misiniz?” (Nuh, 15-17)

şeklinde hitap ettiğinde,onlardan hiçbiri Allah’ın rableri olmadığını veya gökleri,yeri ve kendilerini O’nun yaratmadığını ya da kainat nizamını O’nun yürütmediğini söylememiştir.

Onlar,Allah’ın ilahları olduğunu da inkar etmiyorlardı.Bu yüzdendir ki,Hz.Nuh (a.s) davetini onlara “Sizin Ondan başka ilahınız yoktur” ibaresiyle sunmuştur.Aksi taktirde,eğer onlar Allah’ın ilahlığını yadsır bir pozisyonda olsalardı,Hz.Nuh (a.s) davetini “Allah’ı ilah tutun” şeklinde sunardı.

O halde onlarla Hz.Nuh (a.s) arasındaki çekişmenin özü ne idi? Kur’an-ı Kerim ayetleri dikkatlice incelenirse,söz konusu çekişmenin temelini iki noktanın oluşturduğunu gözlemleriz:

1. Hz.Nuh (a.s)’un öğretisi şuna dayanmaktaydı;Sizlerin de benimsediğiniz gibi, (ey kavmim) alemlerin rabbi,tüm kainatın yaratıcısı ve tüm gereksinimlerinizin karşılayıcısı ve kefili olan Allah,aslında sizin tek ilahınızdır.Ondan başka hiçbir ilah yoktur.Sizin ihtiyaçlarınızı giderecek,sorunlarınızı çözecek,niyazlarınızı işitecek ve yardımınıza koşacak başka bir varlık yoktur.O halde O’na boyun eğiniz.

“Ey milletim,Allah’a ibadet edin,O’ndan başka ilahınız yoktur… Ben ancak alemlerin Rabbinin elçisiyim ve size rabbimin çağrılarını iletiyorum.” (A’raf, 59-62)

(Hz.Nuh’un) aksine kavmi,alemlerin Rabbi’nin yalnızca bir tek Allah olduğunu kabul etmekle birlikte,başkalarının da ilahlık düzeninde az çok katkısı bulunduğu,gereksinimlerinin onlara da bağlı olduğu ve bu yüzden de Allah’la birlikte,başkalarını da ilah olarak benimsedikleri üzerinde ısrar ediyorlardı.

“Onların önderleri ve ileri gelenleri (ey kavmimiz),ilahlarınızı sakın bırakmayın, ved,suva,yegus,yeuk ve nesr’den sakın vazgeçmeyin dediler.” (Nuh, 23)

2. Nuh kavmi, Allah’ı yalnızca yaratıcıları, yer ve göklerin maliki ve kainat

düzeninin en yüce yürütücüsü anlamında rab olarak görüyordu. Ancak onlar ahlak,davranış,medeniyet, siyaset ve hayatın her muamelesinde yüce otoritenin O'nun hakkı olduğuna kail değildiler.O'nun tek başına önder,kanun koyucu,emretme ve nehyetme selahiyetine sahip olduğunu bir türlü kabullenemiyor,yalnızca O'na itaat edilmesi gerektiğini onaylamak istemiyorlardı.Onlar,bütün bu muamelelerde kavmin ileri gelenleri ve dini önderlerini rabler edinmişlerdi.Onların bu davranışı hilafına Hz.Nuh (a.s) onlardan rububiyeti parçalamamalarını,tam ve bütün anlamıyla yalnız Allah'ı rab olarak kabul etmelerini ve O'nun elçisi olması hasebiyle,kendilerine iletmekte olduğu kanun ve hükümlere tabi olmalarını istiyordu.

"Ben,Allah'ın sizlere gönderdiği güvenilir elçisiyim.Öyleyse Allah'tan korkun da bana itaat edin." (Şuara, 107-108)

İbrahim (a.s) Kavmi ve Nemrud:

Bu kavmin kralı Nemrud hakkında yanlış bir genel anlayış vardır.O'nun Allah'ı inkar ettiği ve bizzat kendisini ilah olarak gördüğü sanılmaktadır.Oysa,Nemrud Allah'ın varlığını kabul etmekte ve O'nun yaratıcı ve kainat nizamının yürütücüsü olduğuna inanmaktadır.Ancak,rab teriminin üçüncü,dördüncü ve beşinci anlamları itibariyle kendisinin de Rab olduğu davasını gütmekteydi… Yine aynı şekilde,Semud kavminin de Allah'ı hiç tanımadığı ve O'nu ilah ve Rab olarak kabul etmediği şeklinde genel bir yanlış anlayış vardır.Halbuki bu kavmin durumunu da Nuh (a.s), Ad ve Semud kavimlerinden farklı değildir.Onlar da Allah'ın varlığını kabul ediyor,O'nun rab olduğunu,yerin ve göklerin yaratıcısı ve kainat nizamının yürütücüsü olduğunu biliyorlardı.Allah'a ibadet etmeyi inkar da etmiyorlardı.Ancak,terimin birinci ve ikinci anlamıyla gök cisimlerini de rububiyete ortak görüyor,bu nedenle Allah'la birlikte onları da mabud kabul ediyorlardı.Öte yandan üçüncü,dördüncü ve beşinci manaları itibariyle de padişahlarını rabler edinmişlerdi.

Kur'an'ın bu konudaki izahları o denli açık olmasına karşın,insanların bu meseleyi anlamaktan uzak kalmalarına şaşırmamak elde değil.Her şeyden önce,Hz.İbrahim (a.s) henüz peygamber değilken,onun hakkı arama yolunda izlediği aşamaları gösteren ve aklını kullanarak onu hakka ulaştıran olayı ele alalım:

"Üzerine gece (karanlığı) çökünce bir yıldız gördü.İşte benim rabbim dedi.Yıldız batınca da 'Batanları sevmem' dedi.Ayı parlarken görünce 'İşte benim rabbim'

dedi.Ancak o da batınca ‘eğer rabbim bana doğru yolu göstermeseydi şüphesiz sapıklardan olurdum’ dedi.Güneşi parlarken görünce ‘işte benim rabbim,bu hepsinden büyük’ dedi. Ancak,o da batınca, ‘Ey kavmim! Ben,sizin (Allah’a) şirk koştuklarından uzağım’ dedi. Doğrusu ben yüzümü gökleri ve yeri yoktan var edene çevirdim ve ben şirk koşanlardan değilim.” (En’am, 76-79)

Yukarıdaki ayetlerden Hz.İbrahim (a.s)’in içinde gözlerini dünyaya açtığı toplumda gök cisimlerinin rabliği düşüncesinin yanında göklerin ve yerin yaratıcısı ve bu yaratıcının rab olduğu düşüncesinin,mevcut olduğu açıkça anlaşılmaktadır.Böyle bir düşüncenin var olmaması için bir sebep yoktur.Çünkü bu kavim Hz. Nuh(a.s.)’a iman etmiş olan müslümanların neslindendi ve bunların yakın akrabaları ve komşuları olan Ad ve Semud kavimlerine peyderpey gönderilen peygamberler vasıtasıyla İslam dini yenilenerek ihya ediyordu.

“Onlara önlerinden ve arkalarından peygamberler geldi”(Fussilet,14) ayet buna delalet etmektedir. O halde Hz.İbrahim(a.s.) Allah’ın göklerinde ve yerin yaratıcısı ve rabbi olduğu düşüncesini çerçevesinden almıştı.Tabii ki onun kafası kurcalayan şöyle bir soru vardı; Rububiyet Allah’la birlikte ay, güneş ve yıldızların ortak olması şeklinde kavmi içerisinde doğup yaygınlaşan düşünce ve buna dayanarak bu insanların ubudiyette de onların Allah’a ortak koşmaları ne ölçüde gerçeklere uyuyordu?

Nitekim, İbrahim (a.s.) nübüvvetinden önce, bu soruyu cevaplandırmanın peşine düşmüş ve gök cisimlerinin doğuş ve batışındaki eksiksiz düzen İbrahim (a.s.) için yerin ve göğün yaratıcısından başka rab olmadığı hakikatini yakalamada yoldaki işaretler vazifesini görmüştür.Bu nedenle Hz. İbrahim (a.s.) ayı batarken görünce “eğer rabbim,yani Allah,beni doğruya yöneltmeseydi benim de hakikate ulaşamamamdan ve etrafımdaki yüzbinlerce insan gibi dış görünüşlere aldanmamdan korkulurdu”demektedir.

Daha sonraları Hz. İbrahim (a.s.) nübüvvet makamıyla şereflenince Allah’a davete başladı. O’nun bu daveti sunarken kullandığı ibareler üzerinde durulursa bizim yukarıda açıklamaya çalıştığımız konu biraz daha aydınlanacaktır.İbrahim(a.s.)şöyle buyurmaktadır:

“Kendilerinin uluhiyet ve rububiyete ortak olduklarına dair Allah sizlere hiçbir senet (delil) göndermediği halde, siz onları Allah’a ortak koşmaktan korkmazken,ben neden sizin Allah’a ortak koştuklarınızdan korkayım?”

(En’am,81)

“Sizden de, sizin Allah’tan başka çağırdıklarınızdan da uzak duruyor ve Rabbime sığınıyorum.” (Meryem,48)

“O (İbrahim) ‘Hayır, rabbimiz ancak, göklerin ve yerin rabbidir. Bütün bunları O yaratmıştır’ dedi … O halde Allah’ı bırakıp ta size hiçbir fayda ve zarar vermeyecek olan başkalarına mı tapıyorsunuz?” (Enbiya,56-66)

“Bir zaman İbrahim babası ve kavmine şöyle demişti: Siz kime tapıyorsunuz? Allah’ı bırakıp ta kendi uydurduğunuz ilahlara kulluğu mu istiyorsunuz? O halde alemlerin rabbi hakkında düşünceniz nedir?” (Saffat, 85-87)

“(İbrahim (a.s) ve O’na inananlar kavimlerini muhatap alarak) şöyle dediler: Biz sizden ve Allah’tan başka taptıklarınızdan uzağız.Sizi(n dininizi) inkar ettik.Artık bizimle sizin aranızda bir tek Allah’a iman edinceye kadar ebedi düşmanlık ve öfke baş göstermiştir.” (Mümtehine, 4)

Hz.İbrahim’in bütün bu sözlerinden açıkça anlaşılmaktadır ki,O’nun muhatapları Allah’tan kesinlikle habersiz,O’nun alemlerin rabbi ve mabudu olduğunu bilmeyen ya da inkar eden kimseler değillerdi.Bilakis Hz.İbrahim’in kavmi Allah’a rububiyet (birinci ve ikinci anlamda) ve uluhiyette başkalarını ortak koşmaktaydı.Bu yüzden Kur’an’ın hiçbir yerinde Hz.İbrahim (a.s)’in kavmini Allah’ın varlığına ve O’nun rab ve tek ilah olduğuna inandırmaya çalıştığını gösteren bir ayet yoktur.Bilakis konuyla ilgili her ayette sadece Allah’ın rab ve ilah olduğu olgusu işlenmektedir.

Konunun Nemrud’la ilgili boyutuna gelince;Onun Hz.İbrahim (a.s)’le yaptığı tartışma Kur’an-ı Kerim’de aynen şöyle nakledilmektedir:

“Allah kendisine hükümdarlık verdi diye İbrahim’le,Rabbi hakkında tartışanı gördün mü? İbrahim ona ‘Ölüm de hayat ta Rabbimin elindedir’ deyince,o da ‘Ben de öldürür ve diriltirim’ demişti.İbrahim ‘doğrusu,Allah güneşi doğudan doğduruyor,sen de onu batıdan doğdursana’ deyince de afallayıp kalmıştı.” (Bakara, 258)

Kur’an’ın naklettiği bu konuşmadan,asıl tartışmanın Allah’ın var olması ya da yok olması hakkında değil de,İbrahim’in (a.s) kimi “rab” olarak gördüğü konusunda olduğu açıkça anlaşılmaktadır.Şöyle ki;ilk olarak,Nemrud Allah’ın

varlığını kabul eden bir kavme mensuptu.İkinci olarak,Nemrud'un yerin ve göğün yaratıcısı,ayın ve güneşin yürütücüsü olmak gibi ahmakça bir iddiaya kalkışabilmesi için,katıksız bir deli olması gerekirdi.O halde o "Ben Allah'ım" veya "Ben göklerin ve yerin rabbiyim" gibi bir iddiaya kalkışmamıştı.Bilakis Nemrud, İbrahim (a.s)'in de bir fert sıfatıyla yaşadığı ülkenin rabbi olduğunu savunuyordu.Onun bu rablik iddiası,rububiyetin birinci ve ikinci anlamları itibariyle değildi.Çünkü bu bağlamda bizzat Nemrut ta ;ay,güneş ve yıldızların rububiyetine inanıyordu.Şu da varki,o kendisini ubudiyetin üçüncü,dördüncü ve beşinci manaları itibariyle,ülkesinin rabbi olarak görüyordu.Yani,onun iddiası şuydu; "Ben bu ülkenin sahibiyim,ülkenin tüm sakinleri benim kulumdur.Benim merkezi otoritem onların toplum düzeninin temelini oluşturmaktadır.Benim buyruklarım vatandaşlarım için kanundur."

Ayette geçen "Allah kendisine hükümranlık verdi diye" ibaresiyle onun,bu rububiyet iddiasının temelini hükümranlık sanısına dayandırdığına işaret edildiği açıkça anlaşılmaktadır.Nemrud,kendi tebaasından İbrahim isimli bir gencin ne ayın,güneşin ve yıldızların olağanüstü rububiyetini ve ne de vaktin padişahının siyasi ve toplumsal rububiyetini kabul etmediğini duyunca şaşırır ve Hz.İbrahim (a.s)'i çağırarak "öyleyse kimi rab kabul ediyorsun?" diye sorar.İbrahim (a.s) buna cevap olarak ilk önce, "ölüm ve hayat benim Rabbimin gücü dahilindedir" demiştir.Ancak Nemrud bu sözdeki inceliği yakalayamadığından "Ölüm ve hayat benim de gücüm dahilindedir,istediğimi öldürür istediğimin canını bağışlarım" diyerek kendi rububiyetini kanıtlamak ister.Bunun üzerine Hz.İbrahim (a.s) "Ben yalnızca Allah'ı rab olarak kabul ediyorum,rububiyetin bütün anlamları itibarı ile,bana göre rab,sırf Allah'tır.Güneşin doğuş ve batışı üzerinde zerre kadar bile etkisi olamadığı halde bu kainat nizamında başkasının rububiyetine nasıl yer verilebilir?" diye cevap verince,zeki bir kişi olan Nemrud,bu delili işitince hakikati kavramıştı.Gerçekten de Allah'ın bu saltanatında onun rablik iddiası batıl bir kuruntudan başka bir şey değildi.Bu yüzden sesi soluğu kesilip öylece kalakalır.Ancak,bencilliği,şahsi ve ailevi menfaatlere kölelik derecesinde bağımlılığı,hakkın gün gibi ortaya çıkmasına karşılık Nemrud'un keyfince yürüttüğü hükümranlık makamından inip Allah ve O'nun rasulüne itaata yanaşmasına engel oldu.Bu nedenle Nemrud'la İbrahim (a.s) arasındaki tartışmadan sonra Allah Teala; "Hayır,Allah zalimleri hidayete erdirmez" buyurmaktadır.Yani Nemrut,hakkın ortaya çıkmasından sonra,tutması gereken yolu tutmayıp,despotça idaresini sürdürmüş,hem başkalarına ve hem de kendisine zulmetmeyi tercih etmiş,Allah da onu hidayet aydınlığından mahrum bırakmıştır.Çünkü,bizzat istemeyene hidayetini zorla dayatması Allah'ın sünnetinden değildir.

Firavun ve Hanedanı:

Şimdi de,hakkında Nemrud ve kavminden daha fazla oranda yanlış kanılar bulunan Firavun ve kavmini ele alalım.Firavun hakkında,onun sadece Allah'ı inkarla kalmayıp,kendisini tanrı olarak gördüğü şeklinde bir genel kanı vardır.Yani o,herkesin gözü önünde,açıkça,yerin ve göğün yaratıcısı olduğunu iddia edecek kadar aklını oynatmış ve kavmi de onun bu iddialarına kanacak derecede akılsız idi!… Oysa,Kur'an-ı Kerim ve tarihteki veriler uluhiyet ve rububiyet noktasında,Firavun ve kavminin sapıklığının, Nemrud'un ve kavminin yoldan çıkmışlığından pek fazla farkının olmadığı hakikatini gözler önüne sermektedir.Aralarındaki fark yalnız şudur:O ortamda,siyasi sebepler dolayısıyla İsrailoğullarına yönelik milliyetçi bir zıtlaşma ve taassuba dayalı bir düşmanlık baş göstermişti.Bunun sonucu olarak günümüzde de ateistlerin çoğunda olduğu gibi,Allah'ın rab ve ilah oluşu,kalblerde gizlice itiraf edilmesine rağmen,sırf inat yüzünden görünürde inkar ediliyordu.

Aslında meselenin özü şudur; Hz.Yusuf (a.s) Mısır'da iktidarı ele aldıktan sonra,İslam öğretisinin yayılması için tüm gücünü sarfetmeye başlamıştı.Hz.Yusuf'un davetinin Mısır üzerindeki etkileri o kadar derindi ki,yüzyıllar boyunca bu etkileri silmeye kimsenin gücü yetmedi.O halde,firavun devrinde,bütün Mısır halkı hak dini üzere olmasa da,Mısır'da herhangi bir kimsenin Allah'ı tanımaması,ya da göklerin ve yerin yaratıcısının O olduğunu bilmemesi mümkün değildi.Sadece bununla da kalmayıp,Hz.Yusuf (a.s)'un öğretileri her Mısırlı üzerinde,en azından metafizik manada Allah'ı,ilahların ilahı ve rablerin rabbi olarak kabul edecek ve hiçbir Mısırlının Allah'ın uluhiyetini inkar etmeyecek derecede etkisi vardı.Bununla beraber,onlardan küfür üzerinde ayak direyenler,uluhiyet ve rububiyette Allah'a başkalarını ortak koşuyorlardı.Hz.Yusuf (a.s)'un bıraktığı bu etkiler Hz.Musa'nın peygamberliğine kadar süregelmiştir.

Nitekim,bir Kıpti liderin,Firavun'un sarayında yapmış olduğu konuşma,bunun açık delilidir.Firavun,Hz.Musa (a.s)'yı öldürmek istediğini açığa vurunca,Müslüman olmasına rağmen bunu gizleyen,saraydaki Kıptilerin bir reisi,dayanamayarak şöyle der:

"Rabbinizden size apaçık ayetler getirdiği halde,Rabbim Allah'tır dediği için mi bu şahsı öldüreceksiniz? Eğer yalancı ise,yalanının vebali kendisine.Ama,eğer doğru sözlü ise,sizi tehdit edegeldiklerinin bir kısmının da olsa başınıza gelebileceğinden sizi sakındırmaktadır.Şüphesiz Allah aşırı

yalancıyı doğru yola iletmez.Ey kavmim,bugün iktidar sizin,yeryüzünde galip sizsiniz,ancak,eğer yarın Allah'ın azabı gelir çatarsa bize kim yardım eder…" (Mümin, 28-29)

"…Ey kavmim,nice büyük kavimlerin üzerine gelen o günün,size de gelmesinden ve sonunuzun Nuh,Ad,Semud ve onlardan sonra gelen kavimlerinki gibi olmasından korkarım…" (Mümin,30-31)

"Daha önce Yusuf da size apaçık burhanlar getirmişti. Onun getirdiklerinden de şüphelenip durmuştunuz.Sonunda Yusuf ölünce"Allah ondan sonra elçi göndermeyecek" demiştiniz." (Mümin, 34)

"Ey kavmim,ne tuhaftır ki ben sizi kurtuluşa davet ettiğim halde,siz beni ateşe çağırıyorsunuz.Siz beni Allah'ı inkar etmeye ve bilmediğim şeyleri O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz.Bense sizi O aziz ve çok bağışlayana çağırıyorum." (Mümin, 41-42)

Bu ayetler Hz.Yusuf (a.s)'un üstün şahsiyetinin etkilerinin aradan birkaç yüzyıl geçmesine rağmen hala devam ettiğine açıkça delalet etmektedir.

Bu yüce peygamberin öğretisinden etkilenmiş olmaları hasebiyle,Mısır halkı,Allah'ın varlığından; O'nun ilah ve rab olarak tabiat güçleri üzerindeki hüküm ve tasarrufundan;gazabından korkulan,rahmetine ümit bağlanan üstün ve kahir bir mabut olduğundan büsbütün habersiz kalmaları mümkün değildi.

Son ayetten şu da açıkça anlaşılmaktadır ki,bu kavim,Allah'ın uluhiyet ve rububiyetini kati bir şekilde inkar etmeyip,bunların sapıklığı da diğer kavimlerde açıkladığımız cinstendi.Yani,uluhiyet ve rububiyet bağlamında Allah'a başkalarını ortak koşuyorlardı. Firavun meselesinde şüpheleri üzerine çeken bir iki noktayı da burada açıklamamız gerekiyor.Böyle bir şüphe Hz.Musa (a.s)'nın "biz alemlerin rabbinin elçisiyiz" dediğinde,Firavun'un "Bu alemlerin rabbi dediğin de nedir?" diye sorması,veziri Haman'a:

"Ey Haman! Bana yüksek bir kule yap belki yollara,göklerin yollarına erişirim de Musa'nın rabbine bir söz atarım." (Mümin, 36-37)

demesi,Hz.Musa'yı "benden başkasını ilah edinirsen seni hapsederim" diye tehdit etmesi,tüm ülkeye "en yüce rabbiniz benim" diye ilan ettirmesi ve saray ehline "Ben sizin için benden başka ilah tanımıyorum" diye böbürlenmesi gibi nedenlerden ileri gelmektedir.Bu gibi ibareleri gören insanlar,Firavun'un

Allah’ın varlığını bile inkar ettiğini,alemlerin rabbi diye bir şey tanımadığını ve sadece kendisini mabud olarak gördüğü zannına kapılmaktadır.Oysa Firavun bütün bunları aslında katı bir milliyetçiliğe dayalı düşmanlık nedeniyle söylemişti.

Hz.Yusuf zamanında,sadece O’nun üstün kişiliğinin etkisiyle Mısır’da İslam öğretisi yayılmakla kalmamış,iktidarı elinde tutması dolayısıyla da İsrailoğullarının Mısır’daki nüfuzu oldukça artmıştı.Hz.Yusuf (a.s)’u müteakiben,İsrailoğullarının Mısır’daki nüfuz ve gücü üç-dört asır sonrasına kadar devam eder.Daha sonra İsrailoğulları aleyhine milliyetçi akımlar filizlenmeye başlar.Sonunda iş o noktaya gelir ki,İsrailoğulları iktidardan uzaklaştırılır ve Mısırlı milliyetçi bir aile ülkenin dizginlerini eline geçirir.Bu yeni hükümranlar sadece İsraillileri baskı altında tutmak ve onları ezmekle yetinmeyip Yusuf (a.s) devrinin tüm etkilerini de tek tek yok ederek,kendi eski cahili din ve adetlerini yeniden ihya etmeye çalışmışlardır.Durum bu minval üzere devam ederken,Hz.Musa (a.s)’nın gönderilmesiyle bu yeni iktidar sahipleri,iktidarlarının tekrar kendi ellerinden çıkıp İsraillilerin ellerine düşmesi korkusuyla telaşa kapılırlar.İşte bu inat ve düşmanlık yüzündendir ki,Firavun kızarak Hz.Musa (a.s)’ya

“Bu alemlerin rabbi dediğin de nedir?” ve “Benden başka kim ilah olabilir?” diye soruyordu.Yoksa,aslında o alemlerin rabbinden habersiz değildi.Örneğin;bir ayette Firavun,Musa’nın Allah’ın elçisi olmadığını ispatlamak için kavmine şöyle demektedir: ”O’ na altın bilezikler verilmeli ya da yanında O’na yardım edecek melekler gelmeli değil miydi?” (Zuhruf, 53)

Bu sözler,Allah ve melekler hakkında tamamen habersiz bir kimsenin sözü olabilir mi? Yine başka bir yerde,Hz.Musa (a.s) ile Firavun arasında şöyle bir konuşma cereyan eder:

”Firavun O’na: ‘Ey Musa! Ben seni büyülenmiş sanıyorum’ dediğinde Musa da O’na: Andolsun ki bunları,göklerin ve yerin rabbinin açık açık ibretler olarak indirdiğini biliyorsun.Ey Firavun! Doğrusu senin felaketin yakındır sanıyorum diye cevap vermişti.” (İsra, 101-102)

Başka bir ayette Allah Teala, Firavun kavminin kalbi durumlarını şöyle beyan buyurmaktadır:

“Ayetlerimiz gözlerinin önüne serilince, “Bu apaçık bir sihirdir”

dediler.Kalpleri kesin olarak kabul ettiği halde,haksızlık ve büyüklenmelerinden dolayı bile bile inkar ettiler.” (Neml,13-14)

Kur’an-ı Kerim iki taraf arasında geçen başka bir diyaloğu şu şekilde aktarır:

“Musa ‘yazıklar olsun size’ dedi. Allah hakkında (böyle) yalan(lar) uydurmayın;yoksa şiddetli azabıyla kökünüzü kazır.Doğrusu Allah’a iftira eden perişan olmuştur. (Sihirbazlar bunu işitince) kendi aralarında işlerini tartıştılar ve gizli görüşmeler yaptılar. (Musa ve Harun’u göstererek) Dediler ki: Bunlar iki büyücü,başka bir şey değil.Sizleri sihirleriyle ülkenizden çıkarmak ve ideal hayat düzenimizi yok etmek istiyorlar.” (Ta-Ha, 61-63)

Hz.Musa’nın,Allah’ın azabıyla korkutma ve Allah’a iftira atmanın sonuçlarını bildirmesiyle sihirbazlar arasında çıkan bu tartışmaya o insanların kalplerindeki Allah’ın azameti ve korkusunun sebep olduğu açıktır.Ancak iktidarı elinde tutan milliyetçi zümre yaklaşmakta olan bu siyasi tehlikeyi görür ve hemen harekete geçer.Musa (a.s) ve Harun (a.s)’ın çağrısına uymanın,Mısır halkı için,yeniden İsrailoğullarına teslim olmak anlamına geldiği propagandasına başlarlar.Bu propaganda sonucu Mısırlıların kalpleri yeniden katılaşır ve peygamberlere karşı birlikte mücadele vermeye karar verirler.

Bu siyasi gerçek ortaya çıktıktan sonra,şimdi,Hz.Musa (a.s) ile Firavun arasındaki kavganın asıl sebeplerini; Firavun ve kavminin hangi noktada sapıtıp yoldan çıktığını ve Firavun’un hangi anlamda uluhiyet ve rububiyet iddia ettiğini düşünebiliriz. Bu amaçla sırasıyla şu ayetleri dikkatlice gözden geçirelim:

Firavun’un saray ehlinden Hz.Musa (a.s)’nın davetinin kökünden yok edilmesi üzerinde ısrar eden bir grup,bir ara Firavun’a hitaben şöyle diyorlar:

“Yeryüzünde bozgunculuk yapsınlar,seni ve tanrılarını terk etsinler diye mi Musa (a.s) ve kavmini başıboş bırakıyorsun?” (A’raf, 127)

Diğer taraftan yine saray ehlinden,ancak,Hz.Musa (a.s)’ya iman etmiş olan şahıs bu insanlara şöyle hitap etmektedir:

“Siz,beni Allah’ı inkar etmeye ve hiçbir ilmi delile sahip olmadığım birini O’na ortak koşmaya mı davet ediyorsunuz?” (Mümin, 42)

Bu iki ayeti;tarihi araştırmalar ve arkeolojik bulgularla birlikte değerlendirirsek,Firavun’un hem kendisinin hem de kavminin,rububiyetin birinci

ve ikinci manaları itibariyle bazı tanrıları İlahlıkta Allah'a ortak koştuklarını ve onlara tapındıklarını açıkça görürüz.

Açıkça görülüyor ki,eğer Firavun tabiatüstü nitelikte tek tanrı olduğunu iddia etseydi,yani,sebepler zincirinin hakiminin kendisi olduğunu,göklerde ve yerde kendisinden başka ilah ve rab bulunmadığı davasını gütseydi,başka ilahlara tapmazdı.

Firavun'un Kur'an'da nakledilen şu sözleri;

"Ey ileri gelenler! Sizin için benden başka bir ilah tanımıyorum." (Kasas,38)

Bu ibarelerden Firavun'un kendisinden başka tüm ilahları tanımadığı anlamı çıkarılmamalıdır.Onun asıl amacı Hz.Musa (a.s)'nın davetini reddetmektir.Çünkü,Hz.Musa (a.s) öyle bir ilaha ibadete davet ediyor ki,O,sırf tabiatüstü nitelikte mabud olmayıp,bilakis,siyasi ve toplumsal alanda da yasa koyucu ve en büyük otoritenin sahibidir.Bu yüzden Firavun,kavmine, "sizin benden başka böyle bir ilahınız yok" demiş ve Hz.Musa'yı da, "eğer bu anlamda benden başkasını ilah edinirsen zindan nasılmış görürsün" şeklinde tehdit etmiştir.

Aynı şekilde,Kur'an'ın bu ayetlerinden anlaşılmaktadır ki,Firavunların sadece kendilerinin Mısır'ın mutlak egemenliğine sahip oldukları iddialarıyla beraber,duygu ve düşüncesinde kendi hakimiyetlerini iyice pekiştirebilmek gayesiyle,sahte tanrılarla kendi aralarında birtakım bağlar kurarak bir çeşit kutsanmışlık iddiasında da bulunmuşlardır.Bunu tarihsel veriler ve arkeolojik eserler de tasdik etmektedir.Bu bağlamda Firavunlar tarih boyunca yalnız değillerdir; dünyada şahlıkla yönetilen birçok ülkedeki şahlar,siyasi egemenliğe ilave olarak,metafizik manada da uluhiyet ve rububiyete az çok ortak olmaya çalışmışlar,halkın kendi önlerinde istedikleri türden bir ibadet töreni yapmasını mecbur tutmuşlardır.Fakat,bu mecburi ibadet ettirilip ve rububiyet taslama asıl amaç değildir,bir ayrıntıdır.Oysa asıl hedeflenen,kendi siyasi egemenliklerini perçinleştirmekti.Bu nedenle,sadece bir tedbir olarak metafizik anlamda ilahlık davası güdülmektedir.Vakıa böyle olunca,gerek Mısır'da olduğu gibi,gerekse diğer cahiliyenin hakim olduğu müşrik düzenlerde,siyasi çöküş ve yıkılmayla beraber,şahların,kralların ilahlıkları da sona ermektedir.Sonuçta tahta kimler hakim olur ve otoritelerini sağlarsa uluhiyete de onlar sahip olmaktadırlar.

Firavun aslında metafizik nitelikte değil de siyasi anlamda ilahlık davası gütmekteydi; O, şöyle diyordu: Rububiyetin üçüncü,dördüncü ve beşinci anlamları itibariyle “Ben Mısır ülkesi ve halkının yüce rabbiyim.Bu ülke ve kaynaklarının sahibi benim.Buranın mutlak hakimiyet hakkı bana aittir.Burada medeniyet ve toplumun temelini,sadece benim merkezi şahsiyetim oluşturur.Bu topraklarda benden başkasının kanunları geçmez.”

Kur’an’ın ifadesiyle Firavun,bu iddialarının temellerini şuna dayandırmaktaydı;

“Firavun kavmine; ‘Ey kavmim!’ diye seslendi. Ben Mısır’ın sahibi değil miyim ve bu ırmaklar benim ayaklarımın altından akmıyor mu? Görmez misiniz?” (Zuhruf, 51)

Aynen Nemrud da rablik iddiasını işte bu temellere dayandırıyordu:

“Allah kendisine hükümranlık verdi diye İbrahim’le rabbi hakkında tartışanı gördün mü?” (Bakara, 258)

Hz.Yusuf (a.s)’un çağdaşı kral da benzer iddialarla kendini ülkesinin rabbi ilan etmişti.

Firavun ve hanedanının Hz.Musa (a.s)’nın davetine itiraz ettikleri asıl nokta,Hz.Musa (a.s)’nın davetinde alemlerin rabbi olan Allah’tan başka,hangi anlamda olursa olsun başka hiçbir ilah ve rabbin yer almamasıydı.Hz.Musa şöyle diyordu:

“Metafizik nitelikte de,siyasal ve toplumsal anlamda da sadece O,tek başına İlahtır ve Rabdır.İbadet de yalnız O’na yapılmalıdır,kulluk ve mutlak itaat de yalnız O’na gösterilmelidir.Yalnız O’nun kanunları meşrudur.O,beni apaçık delillerle bir temsilcisi olarak size göndermiştir.Benim aracılığımla size emir ve nehiylerini kapsayan hükümlerini iletmektedir.Öyleyse,O’nun kullarını yönetme ve yetki otoritesi sizin değil de benim ellerimde olması gerekir.” Bu yüzdendir ki Firavun ve hükümetinin ileri gelenleri defalarca şunu yinelemektedirler: “Bu iki kardeş (Musa ve Harun) bizi bu toprakların idaresinden uzaklaştırmak,yetki ve otoriteyi kendi ellerine almak ve ülkemizin dini ve toplumsal düzenini bozarak,kendi siyasal sistemlerini kurmak istiyorlar.”

“Muhakkak ki biz Musa’yı ayetlerimizle ve açık bir belgeyle, (sultan:otorite) Firavun ve onun ileri gelenlerine gönderdik.Onlar Firavun’un emirlerine boyun eğdiler.Oysa Firavun’un emirleri hiç de doğruya iletici

değildi.” (Hud, 96-97)

“Biz,onlardan önce Firavun’un kavmini imtihan etmiştik.Saygın bir elçi onlara gelmişti. ‘Allah’ın kullarını bana bırakın’. Doğrusu ben sizin için güvenilir bir elçiyim.Allah’a karşı üstünlük taslamayın.Ben size apaçık bir kanıt getirdim demişti.” (Duhan, 17-19)

” (Ey ehl-i Mekke) Nasıl ki Firavuna bir elçi göndermişsek,size de durumunuza şahitlik edecek bir elçi gönderdik.Ne var ki,Firavun elçimize kafa tuttu da onu amansızca yakalayıverdik.” (Müzzemmil, 15-16)

“Firavun, Ey Musa, (siz ne tanrıları ve ne de şahlık ve krallık hanedanlarını rab olarak görmüyorsanız,o halde) sizin rabbiniz kimdir? diye sorunca, Musa da; ‘Bizim rabbimiz,her şeye özel bir düzen veren ve sonra ne yapacağını gösterendir’ demişti.” (Ta-Ha, 49-50)

“Firavun ‘bu alemlerin rabbi dediğin de nedir?’ diye sormuştu da,Musa; ‘eğer gerçekten inanmak istiyorsanız,bilinki O,göklerin,yerin ve her ikisi arasındakilerin rabbidir’ diye cevap vermiş, Firavun etrafındakilere ‘işitiyor musunuz?’ demişti.Musa devamla sizin de,atalarınızın da rabbidir’ deyince Firavun ‘doğrusu size gönderilen bu peygamberiniz hiç şüphesiz delidir’ demişti.Musa devamla ‘eğer aklını kullanabilen kimselerseniz,doğunun,batının ve bu ikisi arasındaki her şeyin rabbidir’ deyince Firavun,Musa’ya hitaben ‘eğer benden başka bir ilah edinirsen,andolsun ki seni zindandakilerin arasına katarım’ demişti.” (Ta-Ha, 23-29)

“Firavun ‘Ey Musa,büyü ile bizi topraklarımızdan çıkarmaya mı geldin?’ dedi.” (Ta-Ha, 57)

“Firavun ‘bırakın da Musa’yı öldüreyim’ dedi, İsterse rabbini yardıma çağırsın.Onun dininizi değiştirmesinden veya ülkede bozgunculuk çıkarmasından korkuyorum.” (Mümin, 26)

“Bu ikisi sihirbazdırlar.Sihirlerinin gücüyle sizi topraklarınızdan çıkarmak ve sizin örnek olarak seçip benimsediğiniz hayat sisteminizi ortadan kaldırmak istiyorlar.” (Ta-Ha , 63)

Buraya kadar sıraladığımız bütün bu ayetleri dikkatlice gözden geçirirsek,Rububiyet konusunda başka dönemlerde ve başka ülkelerde yaşayıp gitmiş toplumların içine düşegeldikleri sapıklığın karanlık gölgesini Nil

vadisinde de görmekteyiz.

Yine,Musa ve Harun (a.s)'un memur oldukları insanları,çağırdıkları yönünde,onlardan önceki bütün peygamberlerin (a.s) davet edegeldikleri taraf olduğunu ifade edebiliriz.

Yahudi ve Hıristiyanlar:

Firavun ve kavminden sonra karşımıza İsrailoğullarıyla,Yahudi ve Hıristiyan inanç-ibadet sistemini benimseyen toplumlar çıkar.Bu toplumlar için Allah'ın varlığını inkar ettikleri yada O'nu ilah ve rab olarak görmedikleri gibi bir zanda bulunmak imkansızdır.Çünkü bizzat Kur'an onları Ehl-i Kitap olarak tanımlamış ve onların bu konudaki inançlarına tanıklık etmiştir.O halde,bizim asıl üzerinde durup düşünmemiz gereken şudur: Rububiyet noktasında Kur'an'ın bu insanları sapık olarak nitelemesine yol açan akide ve amellerinde alışkanlık haline getirdikleri belirgin sapmaların mahiyeti nedir?

Bu sorunun kapsamlı cevabını bizzat Kur'an'da bulmaktayız:

"De ki; Ey Kitap ehli,dininizde haksız yere aşırılığa dalmayın,daha önce sapmış,birçoklarını da saptırmış ve doğru yoldan çıkmış bir kavmin heveslerine uymayın." (Maide, 77)

Bu ayet-i kerimeden anlaşılmaktadır ki, Yahudi ve Hıristiyan kavimleri de kendilerinden önce gelen kavimler gibi aynı noktalarda sapıtmışlardır.Benzer şekilde, bu sapıtmanın onlara dinde aşırı gitmeleri yoluyla sirayet ettiği anlaşılıyor. Şimdi, bu ayeti kerimenin ayrıntılarını açıklayan diğer ayetlere şöyle bir göz atalım:

"Yahudiler 'Üzeyr Allahın oğludur' dediler. Hıristiyanlar da 'Mesih Allahın oğludur' dediler.Bu onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir. (Sözlerini), önceden inkar etmiş (olan müşrikler)lerin sözlerine benzetiyorlar. Allah (c.c) onları kahretsin, nasıl da (haktan batıla) çevriliyorlar." (Tevbe,30)

"Allah,Meryem oğlu mesih'in ta kendisidir diyenler şüphesiz,kafir olmuşlardır.Oysa Mesih 'Ey İsrailoğulları rabbim ve rabbiniz olan Allah'a kulluk edin.Zira kim Allah'a ortak koşarsa muhakkak ki,Allah ona cenneti haram etmiştir;zalimlerin yardımcıları yoktur' demişti." (Maide, 72)

“Allah üçten biridir diyenler hiç şüphesiz kafir olmuşlardır.Oysa, bir tek tanrıdan başka bir tanrı yoktur.Bu dediklerinden vazgeçmezlerse elbette onlardan inkar edenlerden acı bir azap dokunacaktır.” (Maide, 73)

“Allah demişti ki: ‘Ey Meryem oğlu İsa,insanlara sen mi ‘beni ve annemi Allah’tan başka ilahlar olarak benimseyin’ dedin?’ Haşa dedi, sen yücesin,benim için gerçek olmayan bir şeyi söylemek bana yakışmaz.Eğer demiş olsam,sen bunu bilirsin,sen benim nefsimde olanı bilirsin,ben senin nefsinde olanı bilmem.Çünkü gaybleri bilen yalnız sensin, sen!”(Maide,116)

“Allah’ın,kitap,hüküm ve peygamberlik vererek yücelttiği bir kişinin,insanlara ‘Allah’ı bırakıp ta bana kulluk edin’ demesi yakışmaz.Ona yakışan ‘Allah’ın kitabını öğrenen ve öğreten bir kimse olarak rabbe tapıcılar olun’ demesidir.Yine size melekleri ve peygamberleri rabler edinin’ diye emretmesi de yaraşmaz.Müslüman olduktan sonra size inkar etmeyi mi emredecek?” (Al-i İmran, 79-80)

Bu ayetlere bakarak,Ehl-i Kitab’ın sapıtmasına yol açan birinci noktanın şu olduğunu görüyoruz: Onları dindeki mevki ve makamlarından dolayı peygamber,evliya ve melekler sevgi ve saygıya layık görmüşler,onlara karşı hürmet ve tazimde çok aşırı gitmişler,böylece onların gerçek makamlarını gözlerinde aşırı derecede büyüterek ,ilahlık makamına eriştirmişler,Allah’ın işlerine ortak yapmışlardı.Onlara tapmışlar ve onlardan niyazda bulunmuşlardı.Onları metafizik manada rububiyet ve uluhiyete ortak görmüşler ve bağışlama,yardım etme,koruma ve kollama yetkilerine sahip olduğu zannına kapılmışlardı. Onların sapıttığı ikinci noktayı şu ayet açıklamaktadır:

“Onlar Allah’ı bırakıp ta alim ve rahiplerini rabler edindiler.” (Tevbe, 31)

Ayet-i kerimenin de belirttiği gibi,din düzeni içerisinde,işleri sırf,Allah’ın şeriatını öğretmek ve toplumun ahlakını Allah’ın rızasına uygun bir şekilde ıslah etmek olan kişiler,gitgide öyle bir özellik kazanmaya başladılar ki,artık onlar kendi arzu ve heveslerine göre istediklerini haram,istediklerini de helal kılmaya başladılar.Allah’ın kitabından herhangi bir delil getirmeksizin istediklerini emreder ve istediklerini nehyeder,istediklerini sünnet ilan eder oldular.Böylece bu toplumlar da,daha önceleri Nuh,İbrahim,Ad,Semud,Medyen ehli ve diğer kavimlerin tutulduğu iki büyük temel sapıklığa düşmüş oldular.Aynen onlar gibi metafizik nitelikte melekler ve büyüklerini rububiyet bağlamında Allah’a ortak koştular.Yine aynen onlar gibi,toplumsal ve siyasi rububiyeti Allah’a mahsus

kılınacakları yerde insanlara verdiler.Kendi medeni,toplumsal,siyasi ve ahlaki kanun ve prensiplerini Allah'ın delillerine gerek duymadan insanlardan almaya başladılar.Öyle ki iş ta şu noktaya dayandı:

"Kendilerine Allah'ın kitabından bir pay verilmiş olanları görmedin mi; Onlar Cibt ve Tağuta inanıyorlar ve küfredenlere; 'Bunlar inananlardan daha doğru yol üzerindeler' diyorlar." (Nisa, 51)

"De ki; Allah katında fasıklardan daha kötü cezanın kime uygulandığını size haber vereyim mi? Allah kimlere lanet ve gazap etmiş, kimlerden maymunlar,domuzlar,tağuta kulluk edenler yapmışsa, işte onlar yeri en kötü ve doğru yoldan en fazla sapmış olanlardır." (Maide, 60)

Cibt; sihir,muska,tılsım,kehanet,falcılık,uğursuzluk ve fıtrata aykırı işler gibi vehmin bütün kısımları ile hurafeler için kullanılan geniş kapsamlı bir sözcüktür.

Tağut ise; Allah'a karşı isyana kalkışmış ve kulluk sınırını aşarak ilahlık bayrağını yükselten bütün şahıs,zümre ya da yönetimlerdir.

O halde, Yahudi ve Hıristiyanlar,yukarıda zikrettiğimiz iki büyük sapıklıktan birinci sapıklığı işlemekle her çeşit vehim ve hurafeleri kalp va kafalarına iyice yerleştirmişler,ikinci sapıklığı isteyerek de alim,rahip,zahid ve sofilerine kul olmuşlar; böylece Allah'a açıkça karşı çıkan zalim ve despotların tutsağı ve birer uydusu durumuna düşmüşlerdir.

Kur'an'ın Çağrısı:

Şimdiye kadar incelediğimiz kavimlerin gözünde,metafizik manada yaratıkları rızıklandırması,ihtiyaçlarını görmesi,sıkıntılarını gidermesi ve koruyup kollaması anlamlarıyla Rabb kavramı başka bir keyfiyete sahipti.Bu anlayışları itibariyle,onlar her ne kadar en yüce rab olarak sadece Allah'ı kabul etmiş olsalar da melekler,sahte ilahlar,cinler,görünmez güçler,yıldızlar,gezegenler,peygamberler,veliler ve ruhani liderleri de O'nunla birlikte rububiyete ortak görüyorlardı.

Yine Rab kavramının,emretme ve nehyetme yetkisine sahip tek merci,egemenliğin tek sahibi,hidayet ve yönlendirme kaynağı,kanun koyucu,ülkenin başkanı ve toplumun merkezi olması şeklindeki anlamı onların gözünde tamamen başka bir niteliğe sahipti.

Bu anlayışları nedeniyle onlar;teorik planda Allah'ı mutlak otorite,egemen güç v.s. anlamlarıyla rab olarak görüyorlardı.Pratik hayatlarında ise toplumun katında güçlü olan,nüfuz sahibi kimselerin ahlaki,siyasi ve toplumsal anlamdaki rububiyetlerini kabul ederek onlara itaat ediyorlar,onların siyasal otoritelerine tabi oluyorlardı.

Bu sapıklığı ortadan kaldırmak için yüce Allah her dönemde değişik toplumlara kendi içlerinden peygamberler göndermiş ve son olarak da bu görev için Hz.Muhammed (s.a.v)'i memur kılmıştır.Söz konusu bütün peygamberler insanlaru şuna davet etmiştir; Bütün anlamları itibariyle Rab sadece bir tanedir.Bu tek Rab ise Allah (c.c.)'tır.Rububiyet bölünmez bir bütündür.

Rububiyette hiçbir anlamda, hiçbir yaratığın Allah'tan başka hiç kimsenin en ufak payı yoktur.Kainat nizamı tek bir ilahın yaratmış olduğu kamil,külli bir nizamdır.Yine bu nizam üzerinde bir tek ilahın hakimiyeti vardır.Bu nizamda bütün yetki ve güçlerin sahibi de yine o bir tek ilahtır.Bu nizamın yaratılmasında başka bir varlığın herhangi bir şekilde herhangi bir katkısı söz konusu değildir.Bu nizamın yönetim ve idaresinde herhangi bir kimsenin rolü yoktur ve O'nun hakimiyeti mutlaktır,ortaksızdır.Merkezi otoritenin sahibi olması itibariyle tek bir ilah olan yüce Allah,hem metafizik manada hem de siyasi,ahlaki ve toplumsal manada Rabb'dir.Yegane mabudumuz O'dur.O'dur secde ve rüku edilecek olan.O'dur duaların ulaşacağı hedef.O'dur tevekkül ve itimadın destekçisi.O'dur gereksinimlerin kefili.Aynı şekilde padişah ta O'dur,mülkün sahibi de O.Kanun koyucu da O'dur,emretme ve nehyetme yetkisine sahip olan da O.Cehalet nedeniyle insanların birbirinden ayırmış olduğu rububiyetin bu iki özelliği,gerçekte uluhiyetin gereği ve ilahın ilah olmasının vazgeçilmez özelliğidir.Bu iki özelliği birbirinden ayırmak mümkün değildir.Aynı zamanda bu iki özellikten herhangi birinde herhangi bir yaratığı Allah'a ortak koşmak doğru bir davranış olamaz.

Bu çağrıyı Kur'an'ın sunduğu şekliyle bizzat Kur'an'ın dilinden dinleyelim:

"Gerçekte sizin rabbiniz,gökleri ve yeri altı günde yaratan sonra da arşa istiva eden Allah'tır.O, geceyi, durmaksızın kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten,güneşe,aya ve yıldızlara kendi buyruğuyla baş eğdirendir.Haberiniz olsun,yaratmak da,emir de yalnızca O'nundur.Alemlerin Rabbi olan Allah ne yücedir."(A'raf, 54)

"Göklerden ve yerden sizi rızıklandıran kimdir? Kulaklara duyma,gözlere

görme gücü veren kimdir? Kimdir ölüyü diriden,diriyi de ölüden çıkaran? Kimdir bu alem nizamını yürüten (çekip,çeviren)? diye sor onlara. ‘Allah’ diyecekler.O halde ‘artık sakınmaz mısınız?’ de. (Bütün bunları O yapıyorsa) o halde sizin gerçek rabbiniz sadece Allah’tır.Öyleyse haktan sonra geriye sapıklıktan başka ne kalır? O halde nasıl oluyor da haktan döndürülüyorsunuz?” (Yunus, 31-32)

“O, gökleri ve yeri hak üzere yaratmıştır.Geceyi gündüze,gündüzü de geceye O sarıp örtmektedir.Her biri belirli bir ecele doğru akıp giden güneşi ve ayı da kendi kanunlarına tabi kılmıştır… İşte budur rabbiniz olan Allah.Hükümranlık ancak O’nundur.Ondan başka ilah yoktur.Öyleyse neye aldanıp ta çevriliyorsunuz?” (Zümer, 5-6)

“Allah,geceyi kendisinde sükun bulmanız için yaratmış,gündüzü de aydınlatmıştır… İşte budur rabbiniz olan Allah.Her şeyin yaratıcısıdır O.O’ndan başka ilah yoktur.Öyleyse neye aldanıp ta çevriliyorsunuz? Sizin için yeryüzünü bir karar yeri kılan ve gökyüzünü de çatı gibi ayakta tutan Allah’tır.O sizleri biçimlendirmiş,biçimlerinizi de en güzel kılmış ve güzel şeylerle rızıklandırmıştır.İşte budur rabbiniz olan Allah.Alemlerin Rabbi Allah’ın bereketi ne yücedir!.. O diridir.O’ndan başka ilah yoktur.Öyleyse, dini O’na has kılarak (Allah’a) dua edin.” (Mü’min, 61-65)

“Allah sizi topraktan yarattı… Geceyi gündüzle,gündüzü de geceyle perdelemektedir.Her biri belirlenmiş eceline kadar akıp giden,güneşi ve ayı kendi kanunlarına tabi kılmıştır.İşte budur rabbiniz olan Allah.Hükümranlık yalnız O’na mahsustur.Onu bırakıp ta tapmakta olduğunuz diğer varlıkların zerre kadar bile yetkisi yoktur.Onları çağırsanız,çağrınızı duymazlar,duysalar bile isteklerinizi karşılamaya güçleri yetmez.Kıyamet gününde ise sizin onları Allah’a ortak koşmanızı kendileri reddeder.” (Fatır, 11-14)

“Gerçek şu ki, sizin bu ümmetiniz tek bir ümmettir.Ben de sizin Rabbinizim.Şu halde yalnızca bana kulluk edin.Ama insanlar rububiyet ve kulluk meselesini aralarında paylaştılar. (Oysa) onların hepsi (sonunda) bize döneceklerdir.” (Enbiya, 92-93)

“Rabbinizden size indirilene uyun, O’nu bırakıp ta başka velilere uymayın.” (A’raf, 3)

“De ki; Ey Kitap Ehli bizimle sizin aranızdaki şu ortak bir kelimeye

gelin.Ne Allah’tan başkasına kulluk edelim, ne O’na herhangi bir şeyi ortak koşalım ve ne de Allah’ı bırakıp da kimimiz kimimizi rabler edinelim.” (Al-i İmran, 64)

“Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa,artık salih bir amelde bulunsun ve Rabbine ibadette hiç kimseyi ortak koşmasın.” (Kehf, 110)

Bu ayetlerden açıkça anlaşılmaktadır ki, Kur’an rububiyeti tamamıyla hakimiyet ve egemenlikle eşanlamda tutmakta ve Rabb’in kainatın mutlak sultanı,ortaksız sahibi ve hakimi olduğu şeklinde bir düşünceyi gözlerimizin önüne sermektedir.Her çeşit rububiyetin, kainat düzenini oluşturan tek bir Allah’a mahsus olduğuna,bizzat bu düzenin merkeziliği şehadet etmektedir.Bu yüzden, bu nizam içerisinde yaşayan bir kimse,rububiyetin herhangi bir bölümünü,herhangi bir manada Allah’tan başkasına yakıştığını düşünüyor ya da yakıştırıyorsa,aslında hakikatle savaşmakta,sadakate yüz çevirmekte, hakka isyan etmekte, böylece gösterdiği nankörlük yüzünden bizzat kendine zarar vermekte ve felaketini kendi elleriyle hazırlamaktadır.

Seyyid Ebu’l A’la el-Mevdudi (Kur’an’ın Dört Temel Terimi)

TAĞUT NEDİR?

Bugün Kur’ anı kavramlar içerisinde kendisinden bütünüyle habersiz kalınan ve aynı zamanda büyük bir tahrif ve istismara uğrayan kavramlardan bir tanesi de hiç şüphesiz tağut kavramıdır. Öyle ki; kendilerini Müslüman olarak isimlendiren insanların büyük bir kısmı tağut kavramını hayatlarında bir kere dahi olsa hiç duymamışlardır. Çok küçük bir kesim ise, tağut kavramını duymakla beraber, ya bu kavram hakkında hiçbir bilgiye sahip değiller, ya da azda olsa bu noktada bilgi sahibi olsalar bile bu bilginin pratiğe nasıl aktarılacağı hususunda büyük bir cehalet içerisindedirler. Bu cehaletin doğal bir sonucu olarak, hayatlarının her alanında tağutlara ibadet etmektedirler. Halbuki tağut kavramı Kur’ ani kavramlar içerisinde en önemli kavramlardan bir tanesidir. Çünkü bütün resullerin getirmiş olduğu tek hak din olan İslam dininin ilk şartı, tağutu reddetme şartıdır. Allah’u Teala fertlerin ya da toplumların İslam dairesi içerisine girebilmelerini öncelikle tağutu reddetme şartına bağlamıştır. Tağutun reddi olmadan Müslüman ismine sahip olabilmek bu noktada asla mümkün gözükmemektedir. Nitekim Allahu Teala Bakara Suresi’nin 256. ayetinde şöyle buyurmaktadır:

”Dinde zorlama yoktur. Çünkü doğruluk sapıklıktan iyice ayrılmıştır. O halde kim tağutu tanımayıp Allah’a inanırsa, kopmak bilmeyen: sapasağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir. “ (Bakara 256)

Yine aynı şekilde tağutu reddetme şartı, tüm resullerin gönderilme ve kitapların indirilme gayesidir. Tüm resuller öncelikle Allah’a ibadet etme ve tağutu reddetme gerekliliğini insanlara tebliğ etmek için gönderilmişlerdir. Allahu Teala şöyle buyurmaktadır:

”Andolsun biz, her ümmete, “Allah’ a kulluk edin, tağuttan kaçının” diye peygamber gönderdik. Allah onlardan kimini doğru yola iletti, onlardan kimine de (kendi iradeleri sebebiyle) sapıklık hak oldu. Şimdi yeryüzünde dolaşın da peygamberleri yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün.” (Nahl, 36)

Tağutun her türlüsünü reddedebilmek ve halis bir tevhid inancına sahip olabilmek için ise, tağut kavramının ve özellikle zamanımızın tağutlarının en iyi şekilde bilinmesi gerekmektedir.

Tağut kelimesi “tağa” kökünden türetilmiştir. Lügatte haddini aşmak, azgınlaşmak anlamına gelmektedir. Lisan’ül Arap’ta tağut kelimesi hakkında şu bilgiler yer almaktadır:

Tağut: küfürde haddini aşan manasına da gelmektedir. Allah’tan başka ibadet edilen her şey tağuttur. Tağut, putlardan olabildiği gibi cin ve insanlardan da olabilir.(Lisan’ül Arap: 15/7)

İbn-i Cerir Et’Taberi tağut kelimesi hakkında şöyle demektedir: “Tağut; Allah’a karşı isyankar olup zorla, zorlama ile veya gönül rızasıyla kendisine tapınılıp mabud tutulan, gerek insan, gerek şeytan, gerek put, gerek dikili taş ve gerekse diğer herhangi bir şey demektir. Bunun tefsirinde şeytan veya sihirbaz, yahut kahin ya da insanların ve cinlerin, inat edip büyüklük taslayanları veya Allah’a karşı mabut tanınıp buna razı olan Firavun ve Nemrud gibiler veya putlar diye çeşitli rivayetlere rastlanır. (Taberi Tefsiri)

Müfessirlerden Kurtubi ise bu kavram hakkında şunları söylemektedir: “Tağutu reddedin demek, şeytan, kahin, put, ve bunlar gibi Allah’tan başka ibadet edilen ve sapıklığa çağıran her şeyi terk edin demektir.”

Yine tağut kavramı hakkında Mücahid şunları demektedir: tağut kendisine muhakeme oldukları ve emirlerine itaat ettikleri insan görünümündeki

şeytanlardır. (İbn-i Kesir Tefsiri: 3/1025)

ibn-i Kayyim EI'Cevziyye ise şunları söylemektedir: "Tağut; kendisine ibadet edilme, bağlanılma ve itaat edilme noktasında haddini aşan kul demektir. İnsanların tağutu, Allah ve Resulü'nün kanunlarıyla hükmetmeyen, Allah'tan başka kendisine muhakeme olunan, ibadet edilen ve Allah'ın emrine dayanmaksızın, Allah'a itaat etmeksizin kendisine tabii olunanlardır. Bunları düşünür ve insanların durumlarına bakarsan, insanların çoğunun Allah'a değil tağutlara ibadet ettiğini, Allah ve Resulü'nün hükümlerine değil tağutların hükümlerine muhakeme olduklarını, Allah ve Resulüne değil, tağuta itaat edip tabii olduklarını görürsün." (İbn-i Kayyim El'Cevziyye, İlam'ül Muvakkin: 1/50)

Seyyid Kutub ise tağut kavramı hakkında şunları söylemektedir:

"Tağut, sağ duyuya ters düşen, gerçeği çiğneyen, Allah'ın kulları için çizdiği sınırı aşan düşünce; sistem ve ideoloji anlamına gelir. Bu düşüncenin, sistemin ve ideolojinin Allah'a inanmaktan, O'nun koyduğu şeriatından kaynaklanan bağlayıcı bir kuralı bulunmaz. ilkelerini yüce Allah'ın direktiflerine dayandırmayan her sosyal sistem, yüce Allah'ın buyruklarından kaynaklanmayan her kurum, her düşünce, her edep kuralı ve her gelenek bu kategoriye girer, bu kavramın kapsamına girer." (Seyyid Kutub: Fi'Zilal'il Kur'an: 2/47)

Bilinmelidir ki, tağut Allah'tan başka ibadet edilen her şey olduğuna göre tağutların sayısını belirli bir şekilde ifade etmek kesinlikle mümkün değildir. Buna karşılık İslam alimleri tağutları şu beş kısımda incelemişlerdir:

1- Şeytan: Tağutların başı ve en büyüğü, Allah'ın kullarını kıyamete kadar Allah'tan başkasına ibadet ettirmek için nefsine yemin eden şeytandır. Şeytan tüm fitnelerin müsebbibidir ve kişiyi Allah'a ibadetten men etmesi itibarıyla tağutların başıdır. Şeytan insanoğlunun ebedi düşmanıdır. Kıyamet gününe kadar insanoğluna Allah'tan başkasına ibadet ettirmek için bütün güç ve kuvvetini harcar:

"Şeytan dedi ki: "(Öyle ise) beni azdırmana karşılık, yemin ederim ki, ben de onları saptırmak için senin dosdoğru yolunun üzerinde elbette oturacağım." Sonra (pusu kurup) onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım ve sen onların çoğunu şükreden (kimse)ler bulamayacaksın." (

Araf, 16-17)

”İblis, “Rabbim! Beni azdırmana karşılık, and olsun ki yeryüzünde kötülükleri onlara güzel göstereceğim, içlerinde ihlasa erdirilmiş kulların hariç, onların hepsini azdıracağım” dedi.” (Hicr, 39-40)

Şeytan insanoğlunu saptırmak ve Allah’a kulluktan ayırıp kullara kulluk yaptırmak için uğraş veren bir lanettir. Ve bunun için yemin etmiştir. Şeytan öncelikle muvahhid kulları küfre davet edip, iman dairesinden çıkarmak ister. Şayet bundan ümitsiz olur, muvahhid bir kulu iman dairesinden çıkaramayacağını anlarsa o zaman “imana büyük günahlar zarar vermez” diyerek vesveseleriyle müslümanı günah bataklığına düşürmek ister. Şayet bu hususta başarılı olamaz ise, küçük günahların ibadetlerle silineceğine dair vesvese vererek kişiyi küçük günahlara itmeye çalışır. Bununla birlikte farz ibadetlerden yoksun bırakmaya, nafile ibadetleri yerine getirtmemeye gayret gösterir ve savaş kıyamete kadar bu şekilde devam eder durur. İşte bundan dolayı Allahu Teala şöyle buyurmaktadır:

”Ey insanlar! Bütün yeryüzündeki nimetlerimden helal olmak, temiz olmak şartıyla yiyin. Fakat şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü O size belli bir düşmandır.” (Bakara, 168)

2- Allah’ın Şeriatı Dışında Hüküm Koyan: Tağutların en önde gelenlerinden bir tanesi de Allah’ın indirdiği hükümleri bir kenara bırakarak yasamada bulunanlar, Allah’ın helallerini aram, haramlarını helal yapanlardır. Bu ister tek kişi olsun, isterse de bir grup, parti ya da devlet olsun fark etmez. Kim Allah’ın indirdiği hükümleri terk ederek yasamada bulunursa haddini aşmış ve tağutlaşmıştır. Zira teşride bulunmak, kanun ve hüküm çıkarmak ilahlığın en belirgin vasıflarındandır. Allah’ın indirdiği hükümleri terk ederek yeni kanun ve hükümler çıkaranlar bu yaptıklarıyla Allahu Teala’nın hakkını gasbederek tağutlaşmışlardır.

Böyle bir eylem aynı zamanda Yahudi ve Hıristiyan timlerinin yaptıklarının aynısıdır. Zira onlar da Allah’ın kendilerine indirmiş olduğu şeriatı terk ederek, Allah’ın kendileri için haram kıldıklarını helal, helal kıldıklarını ise haram yapmışlardır. Allahu Teala şöyle buyurur:

“Onlar, Allah ‘dan başka bilginlerini ve rahiplerini de kendilerine Rab edindiler, Meryem oğlu Mesih’i de. Oysa onlar bir olan Allah’a ibadet etmekle

emrolunmuşlardı. Allah'dan başka hiçbir ilah yoktur. O, müşriklerin ortak koştuğu şeylerden de münezzehtir. " (Tevbe, 31)

İmam Alusi bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Müfessirlerin çoğundan nakledildiğine göre din adamlarının yaratıcı olduklarına inanmıyorlardı. Bilakis onlara emir ve nehiy konusunda itaat ediyorlardı."

3- Allah'ın İndirdiği İle Hükmetmeyen Hakim: Allah'ın indirdiği hükümlerden başka bir hükümle hükmeden hakimde haddini aşarak tağutlaşmıştır. Böyle bir kimse Allah'ın indirdiği hükümlerle, hükmetmeyerek Allah'ın hükmünü terk edip ondan yüz çevirmiş, beşer aklına dayalı cahiliye kanunları ile hükmetmiş, insanları Allah'ın kulluğundan uzaklaştırıp, kendilerine kul/köle yapmaktadırlar. Yeryüzüne kendi egemenliklerini yayarak Allah'ın hükümlerini kaldırmaktadırlar. Allahu Teala şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetmezse; İşte onlar kafirlerin ta kendileridir. " (Maide, 44)

4- Sihirbazlar: Sihirbazlar hakkı gizleyip batılı insanlara güzel göstermektedirler. Aynen Firavun'un sihirbazları gibi. Zira onlarda Hz. Musa'nın hak davasını batıl göstermek için sihre başvurmuşlardı. Bununla beraber sihirbazların yaptığı her büyü şirk ve küfürle doludur. Bundan dolayıdır ki, Rabbimiz kitabında onlardan kendisine sığınmamızı emretmektedir:

"De ki: Ben, ağaran sabahın Rabbine sığınırım, Yarattığı şeylerin şerrinden, Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, Ve düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden, Ve hased ettiği zaman hasetçinin şerrinden. " (Felak, 1-5)

5- Kahinler: Gaybten haber verdiği iddiasıyla insanları kandıran sihirbazlarda tağuttur. Bundan dolayıdır ki, Allah rasulü "kim bunlara başvurursa bana nazil olanı inkar etmiştir" diyerek bizleri ikaz etmektedir.

Bilinmesi gerekir ki, tağut kavramının içeriği sadece bu beş kısımdan ibaret değildir. Zira aslen tağut yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah'tan başka ibadet edilen her şeydir. Buna göre, bazen kişinin nefsinin ve hevasının tağut olduğunu görürüz, Şöyle ki, kişinin nefsi her neyi emrederse kişi onu güzel görür ve ona tabii olursa nefsini tağutlaştırmış olur. Allah' a isyan konusunda heva ve hevese itaat edilip bağlanıldığında, Allah'ın şeraitine ters düşse bile heva ve hevesin hak

gördüğü hak, batıl gördüğü batıl görülerek eşyalar üzerinde hüküm verici kaynak tayin edildiğinde heva ve heves Allah'tan başka ibadet edilen bir tağut olmuş olur. Allahu Teala şöyle buyurmaktadır:

"Kendi nefsinin arzusunu kendisine ilah edineni gördün mü? Ona sen mi vekil olacaksın?" (Furkan, 43)

"Nefsinin arzusunu ilah edinen, Allah'ın; (halini) bildiği için saptırdığı ve kulağını ve kalbini mühürlediği, gözüne de perde çektiği kimseyi gördün mü?" (Casiye, 23)

Bazı durumlarda özellikle demokrasilerde görüldüğü üzere millet iradesi tağut olur. Zira demokrasiler de milletin, halkın yetkisi asıldır. Demokrasiye göre; İslam'a zıt bile olsa çoğunluğun görüşü doğru ve geçerlidir. Bazı durumlarda vatancılık ve milliyetçilik düşüncesi tağut olarak karşımıza çıkar. Milliyetçilik düşüncesi ümmet kavramını yok etmesi sebebiyle bütün hak ve hukuku vatan anlayışı üzerine kurmaktadır. Bundan dolayıdır ki, bugün bir çok İslam alimi "kim kafir olsun Müslüman olsun insanların hukukunu vatandaşlık anlayışına göre bina ederse kafir olur" demişlerdir. Çünkü bu düşünce akide bağını koparmak, yerine başka bir bağ koymaktır ki, bu da İslam'ın bütünüyle bertaraf edilmesidir. Asrımızın tağutlarının milliyetçilik düşüncesini toplum içerisinde yaygınlaştırmaya çalışmalarının altında yatan temel esas da budur. Onlar devamlı surette vatan için mücadele etmeyi, vatan için yaşamayı ve vatan için ölmeyi telkin ederler ki bu da putperestliğin ta kendisidir.

Milliyetçilik anlayışına paralel olarak bazen ırkçılık düşüncesi tağut olarak karşımıza çıkar. Kişi ırkçılığı kendisi için kabe edinip onun için mücadele ederse ırkçılığı tağutlaştırmış olur. lrkçılık düşüncesi kişiyi öyle bir konuma getirir ki, kişi bütün ölçülerini bunun üzerine kurar. Dostluk ve düşmanlık gibi tevhid kelimesinin en önemli esasını akide bağı üzerine değil ırk bağı üzerine bina eder. İnsanların dinine bakmaksızın kendi ırkından olanların hukukuna riayet ederken, başka ırktan olanların hukukuna riayet etmez ki bu da putperestliğin bir çeşididir.

Bazı durumlarda insanlık (Hümanizm) düşüncesi tağut olarak karşımıza çıkar. Bu da kişinin Allah'ın şeraitini düşünmeksizin bütün fiillerini insanlığa yöneltmesidir. Hiçbir dini ayrım gözetmeksizin insan olması itibarıyla bütün insanlığı dost edinmek, bütün insanlara eşit davranmak bu düşüncenin dışa yansıyan halidir.

Burada üzülerek belirtmekte fayda görüyorum ki, bazı müfessirlerimizin tağut kavramını şeytan olarak tefsir etmeleri üzerine günümüzün sathi düşünenleri tağutun sadece şeytandan ibaret olduğunu zannetmişlerdir. Ve içinde yaşadıkları topluma da böyle anlatmışlardır. Bu düşünce tarzı da ister istemez toplumların, yeryüzünün bütününü kaplayan tağutlardan habersiz kalmalarına sebep olmuştur. İnsanlar şeytana nefret beslediklerini zannederek hayatlarının bütününde tağutlara kulluk ve kölelik etmeye başlamışlar ancak bunun farkına dahi varmamışlardır.

Yazımızın girişinde de belirttiğimiz gibi tağut kavramı Kur'an'i kavramlar içerisinde en çok önem arz eden kavramlardandır. Zira sahih bir imanın gerçekleşmesi ancak Allah'u Teal'nın istediği şekliyle tağutları inkar etmekle mümkün olur. Tağut üzerine yaptığımız tanımlar, zamanımızın tağutları hakkında verdiğimiz bilgiler, tağutlara karşı rabbani tavır üzerine aktardığımız ayetler ve bu ayetlere ilişkin müfessirlerin yorumları bizlere göstermektedir ki; Tağut; Allah'tan başka ibadet edilen her şeydir. Şeytandan sonra tağutların en tehlikelisi ise Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen idari sistemlerdir. Bir kimsenin mü'min olabilmesi için öncelikle La ilahe reddi ile bu tağutları reddetmesi gerekmektedir. Hayatın hiçbir alanında tağutlara, Allah'a muhalif bir mesele de itaat etmemeli, itaat sözü vermemeli, her 3-5 yılda bir onlara iman tazeleme anlamına gelen oy kullanma fiilinde bulunmamalıdır. Tağutların mahkemeleri Müslüman olduğunu iddia eden bir fert için asla yetkili bir kurum ve kuruluş değildir. Müslümanlar asla hiçbir işlerinde tağuti sisteme muhakeme yetkisi vermemelidirler. Zira böyle bir davranış kişiden Müslüman ismini aldığı gibi ona kafir ve münafık isminin verilmesine neden olacaktır.

Allah bizlere basiret ve güzel amelde bulunmayı nasip eylesin. Allahumme amin …

Abdullah Palevi – İstismara Uğrayan Kavramlar

TEVHİD NEDİR?

Birlik, birlemek. Allah'ın varlığını, birliğini, tüm yetkin niteliklerin kendisinde toplandığını, eşi ve benzeri bulunmadığını bilmek ve buna inanmak. Bu bilgi ve inanç en özlü biçimde "Lâ İlâhe İllallah' (Allah'tan başka ilah yoktur) cümlesiyle ifade edilir. Bu nedenle bu cümleye tevhid kelimesi (kelime-i tevhid) denir. Tevhid kelimesini manasını bilerek söyleyen ve buna inanan kişi mümin ve muvahhid adını alır.

La İlahe İllallah’ın manası:

Tek ilah’tan başka kulluk edilecek başka bir ilah yoktur. O tek olan ilah da, şeriki olmayan Yüce Allah’tır. Çünkü ibadete layık olan, ancak O’dur.

Bu kelimenin gereği, Allah’ın (c.c.) dışındaki bütün sahte ilahları reddetmektir.

Zira Allah (c.c.) dışındaki mabutların ilahlık iddiası batıldır. Çünkü O’ndan başka bir şey ibadete (dua edilmeye, emir ve yasak koymaya, nizam tespit etmeye) layık değildir.

Uluhiyetin başkaları için reddedilmesi, ilahlığı sadece ortağı olmayan Allah’a (c.c.) ait kılmayı ve O’nun yanında ikinci bir ilah edinmemeyi gerektirir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

“Allah’a ibadet edin ve O’na hiçbir şeyi şirk (ortak) koşmayın…” (Nisa: 4/36)

“Kim tağutu inkar edip Allah’a iman ederse, muhakkak kopması mümkün olmayan sağlam bir kulpa (La İlahe İllallah’a) yapışmış olur. Allah işitendir, bilendir.” (Bakara: 2/256)

“… Biz her ümmete, yalnız Allah’a kulluk etmeleri ve tağuttan da sakınmaları için Rasul gönderdik.” (Nahl: 16/36)

Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

“Kim La İlahe İllallah der ve Allah’tan başka tapınılanları (ibadet edilenleri) reddederse malı ve kanı haram olur…” (Müslim, İman: 8)

Bütün rasullerin kavimlerini davet ettikleri söz şudur:

“…Ey kavmim! Allah’a kulluk edin. Sizin O’ndan başka ilahınız yoktur…” (A’raf: 7/59)

İbn-i Receb (Allah ona rahmet eylesin) şöyle demiştir:

“İlah; yüceliğiyle, aşk ve muhabbetiyle korku ve ümidiyle kendisine güvenilen, tevekkül edilip dayanılarak kendisinden istenilen, kendisine dua ve yakarışta bulunulan, itaat edilip isyan edilmeyendir. Tüm bunlar ancak aziz ve celil olan

yüce Allah’a yaraşır.”

İşte bu sebeple; Rasulullah (s.a.v.) Kureyş müşriklerine:

“La ilahe illallah” deyiniz, dediğinde müşriklerin cevabı;

“İlahları tek bir ilah mı kıldı? Gerçekten bu çok acayip bir şey” (Sa’d: 38/5) demek olmuştur.

Kelime-i Şehadet’in genel manası Allah’ın (c.c.) dışında ibadet edilenleri reddeder ve batıl kılar. Yani tağutu red ve Allah’a (c.c.) iman etmeyi gerektirir.

Tağutu reddetmek, Allah’ın (c.c.) emir ve yasağına ters düşen emirlerde bulunan kişi ve kurumları, hevayı ve şeytanı reddetmektir. “La ilahe illallah” ın manasıyla birlikte gereğini de yerine getirmek, ibadette Allah’ı (c.c.) birleyerek O’na benzer tutulanları terketmektir.

Kul, “La ilahe illallah” dediğinde; ibadette Allah’ı (c.c.) birlediğini, Allah’tan (c.c.) başkalarına, putlara, kabirlere, evliyalara ve salihlere ibadet etmenin batıl olduğunu ilan eder.

“La ilahe illallah” ın gereği, Allah’tan (c.c.) başka ibadete layık ilah olmadığını, yaratıcı, kudret sahibi ve her şeye kadir olanın Allah (c.c.) olduğunu kabul etmek, Allah’tan (c.c.) başka hiç kimsenin hakimiyet hakkı olmadığına inanmaktır. Çünkü hakimiyet yalnız Allah’a (c.c.) aittir. Kim, “La ilahe illallah” ı bu şekilde inanarak açıklarsa mutlak olarak tevhidin hakkını vermiş olur.

Allah’a (c.c.) yaklaşmak için ölülere kurban kesen, türbelerden yardım isteyen, kabirlerin etrafını tavaf eden ve adak adayanlar, Allah’ın (c.c.) yaratıcı ve her şeyin sahibi olduğuna inansalar bile, ilk Arap müşrikleri gibi Allah’a (c.c.) şirk koşmuş olurlar. Mekke müşrikleri, kabirlere ve putlara tapmadıklarını söylüyor fakat uygulamada aksini yapıyorlardı. Onlar yaratıcı ve rızık verici olduğuna inanmadıkları halde, sırf kendilerini Allah’a (c.c.) daha çok yaklaştırsınlar diye salih olduğuna inandıkları bazı kişilere ibadet ediyorlardı.

Hakimiyet, “La ilahe illallah”ın gerçek manasının tamamını değil sadece bir cüzünü oluşturur. Çünkü ibadette şirk koşan bir kimsenin, şeriatın hükmünü kabul etmesinin bir faydası yoktur. Şayet “La ilahe illallah”ın manası onların zannettiği gibi olsaydı, Rasulullah (s.a.v.) ile müşrikler arasında herhangi bir mücadele olmaz, onlar da Rasulullah’a (s.a.v.) bağlanırlardı.

Böyle bir durumda, Rasulullah (s.a.v.) onlara:

“Allah’ın varlığını ve her şeye kadir olduğunu tasdik edin. Hukuki, meselelerde şeriatın hükmüne tabi olun” der ve onları ibadetlerinde serbest bırakırdı. O zaman Allah Rasulü’ne tabi olurlardı.

Bunlar, Arap lisanının ehli olan bir kavim oldukları için “La ilahe illallah” ın putları tapmayı reddettiğini ve sadece lafzi bir mana taşımadığını anlıyorlardı. Bundan dolayıdır ki bu kelimeden nefret ederek uzaklaştılar ve şöyle dediler:

“…İlahları tek bir ilah mı kıldı? Şüphesiz bu çok acayip bir şey…” (Sa’d: 38/5)

Allah (c.c.) onları şöyle vasfediyor:

“Onlara “La ilahe illallah” denildiği zaman kibirlenirlerdi ve “mecnun bir şair için ilahlarımızı mı terk edeceğiz” derlerdi.” (Saffat: 37/35-36)

Onlar, “La ilahe illallah”ın Allah’ın (c.c.) dışında ibadet edilen her şeyi reddetmek, ibadette sadece Allah’ı (c.c.) birleme manasına geldiğini çok iyi biliyorlardı.

Şayet müşrikler “La ilahe illallah” dedikleri halde putlara ibadet etmeye devam etselerdi, kendi içlerinde çelişkiye düşerek bundan rahatsız olurlardı.

Günümüzde kabirlere ibadet edenler, bu şiddetli çelişkiden hiç rahatsız olmuyor, onlar “La ilahe illallah” demelerine rağmen birçok ibadeti ölülere yapmaya devam ediyorlar.

Ebu Cehil ve Ebu Leheb, bu kelimenin manasını günümüzde kabirlere ibadet edenlerden çok daha iyi biliyorlardı. Onların bile eli kurudu!

Sonuç olarak:

Kim bu kelimeyi, manasını bilerek söyler, gereğiyle amel edip açık ve gizli şirkten kaçınırsa, ibadeti tam bir itikatla yalnız Allah’a (c.c.) has kılıp bununla amel ederse, işte o gerçek bir mümindir.

Kim “La ilahe illallah” deyip inanmadığı halde zahiren amel ederse, o da münafıktır. Kim bu kelimeyi diliyle söyler, fakat onu bozacak amellerden birini işler ve Allah’a (c.c.) şirk koşarsa o da müşriktir.

“La ilahe illallah” kelimesinden kastedilen; manasını bilip bu mananın gerektirdiği şekilde Allah’a (c.c.) ibadet etmektir.

İbadet, muamelat ve bütün meselelerde Allah’ın (c.c.) hükümlerini kabul edip, beşeri kanunları reddetmek, insan ve cin şeytanlarının revaca çıkardığı bütün hurafeleri ve bid’atleri ortadan kaldırmak bu kelimenin ameli gereklerindendir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

“Yoksa onların dinde Allah’ın izin vermediği bir şeyi kendileri için din gösteren ortakları mı vardır?” (Şura: 42/21)

“…Eğer siz onlara itaat ederseniz, muhakkak ki müşrik olursunuz…” (En’am: 6/121)

“…Onlar Allah’ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini ve Meryemoğlu Mesih’i Rabler edindiler.” (Tevbe: 9/31)

Nebi (s.a.v.) bu ayeti kerimeyi okudu. Bunun üzerine Adiyy b. Hatem Rasulullah’a (s.a.v.) dedi ki:

“Muhakkak onlar, onlara ibadet etmiyorlar ki.

Rasulullah (s.a.v.):

“Onlar Allah’ın helal kıldığı bir şeyi haram, haram kıldığı bir şeyi helal kıldıkları zaman onlara itaat etmiyorlar mı?” dedi.

Adiyy b. Hatim: “Evet” deyince,

Rasulullah (s.a.v.):

“İşte böylece onlara ibadet ediyorlar.” buyurdu. (Tirmizi, Tefsir: 10; Taberi: 14/210 (61632-61634); Suyuti, Durru’l-Mensur: 3/230; Beyhaki, Sünenü’l-Kübra)

Şeyh Abdurrahman b. Hasan dedi ki:

“Allah’tan başkalarına itaat etmekle alimlerini rabler edindiler. Aynı olaylar bu ümmetin içinde de vuku bulmaktadır. Bu ise en büyük şirk olup, “La ilahe

illallah” ın manasını ortadan kaldırır.”

Bu kelimeyi söyleyen bir kimsenin, beşeri kanunlarla muhakeme olmayı da reddetmesi gerekir. Çünkü sadece Allah’ın kitabıyla hükmolunmak, onun dışında kalan beşeri sistemleri terketmek farzdır.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

“… Eğer bir şeyde ihtilafa düşerseniz onu Allah’a ve Rasulü’ne götürün.” (Nisa: 4/59)

“Herhangi bir şey hakkında anlaşmazlığa düşerseniz, onun hakkında hüküm vermek hakkı Allah’ındır. İşte benim Rabbim olan Allah O’dur…” (Şura: 26/10)

Allah (c.c.) kendi indirdiği şeriatle hükmetmeyenler hakkında kafir, zalim, fasık diye hüküm vermiştir. Allah’ın (c.c.) indirdiğinin dışında hüküm veren kişide iman yoktur.

“La ilahe illallah” müslümanların yaşamlarının her yönüne hakim olması gereken bir hayat nizamıdır.

Bazılarının zannettikleri gibi, sadece manasını anlamadan gereğiyle amel etmeden, sabah ve akşam virdlerinde bereket için tekrar edilen bir söyleyişten ibaret değildir.

“La ilahe illallah”ın gereklerine bağlılık, Allahû Teala’nın isim ve sıfatlarına Allah (c.c.) ve Rasûlünün (s.a.v.) bildirdiği şekilde iman etmeyi gerektirir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

“En güzel isimler Allah’ındır. O halde O’na bunlarla dua edin. Onun isimlerinde ilhad etmeyin. Onlar yapmakta olduklarının cezasını göreceklerdir.” (A’raf: 7/180)

Abdurrahman b. Hasan dedi ki:

“Arap dilinde ilhad kelimesinin manası, Allah Teala’nın isim ve sıfatları hakkında sapmaya meyletmek ve yalana yönelmektir.

Bilerek veya bilmeyerek birtakım tevillerle Allah’ın (c.c.) isim ve sıfatlarının

hak olan manasını inkar etmek ve O'nu mahlukata benzetmektir."

Her kim Allah'ın (c.c.) isim ve sıfatlarını bozar, tevil eder veya kabul etmez, Celil olan manalarına delalet eden manasını ortadan kaldırırsa, Cehmiyye, Mutezile, Eş'ariler gibi La ilahe illallah'ın delaletine muhalefet etmiş olur. Çünkü ilah, isim ve sıfatlarıyla dua edilen ve vesile olunandır. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"… En güzel isimler Allah'ındır. Onunla O'na dua edin…" (A'raf: 7 /180)

İsim ve sıfatları olmayan nasıl ilah olur? Kendisine ne ile ve nasıl dua edilir?" (Fethu'l-Mecid: 237-238)

İmam ibn-i Kayyım dedi ki;

"İnsanlar ahkam ayetlerinin tefsirinde ihtilafa düştüler. Fakat Allah'ın (c.c.) sıfatlarıyla ilgili ayet ve hadislerin herhangi birinde ihtilafa düşmediler, bilakis sahabe ve tabiin bu ayetlerin manasını anladılar ve gereğiyle amel ettiler.

Kur'an'da bulunan ahkam ayetlerinin manasını ilim ehlinden başkası anlayamaz, fakat sıfat ile ilgili ayetlerin manasını bütün insanlar anlayabilirler. Bundan kastettiğim mananın kefiyetinin değil de aslının anlaşılmasıdır." (İbn Kayyım el-Cevziyye, Medaricu's-salikin: 1/29-30)

"Bu konu selim fıtrat ve semavi kitaplarla bilinen bir konudur. Kemal sıfatlarını yitiren ilah, müdebbir ve rab olamaz. Bilakis eksikliği sebebiyle kendisiyle alay edilir.

Hamd, ezelde ve ebedde celal ve kemal sıfatlara sahip olana aittir. Çünkü hamd'e layık olan sadece O'dur. (Muhtasar Sevaiku'l-Mürsele: 1/10)

Allah'ın (c.c.) kemal sıfatlara sahip olduğuna ve bütün noksan sıfatlardan ve mahlukata benzemekten uzak olduğuna mutlaka inanmak gerekir." (İbn Kayyım el-Cevziyye, Medaricu's-salikin: 1/26)

ŞİRK NEDİR?

Şirk kelimesi, "şerike" fiilinden masdardır. "Şirk" ve aynı kökten gelen şirket, müşareket, sözlükte; mülk ve saltanatta ortak olmak demektir. Aynı kökten gelen

‘eşreke’ fiili, ortak koşmak, ortak olmak anlamına gelir. Ortak koşana ise “müşrik” denir. Istılahta ise şirk, Allah’ a zatında, sıfatlarında ya da fillerinde denk tutmak, ortak koşmaktır. Allah’tan başka bir ilah tanımak, ibadetlerini Allah’ tan başkasına yöneltmek, Allah’ın sıfatlarını inkar etmek ya da Allah’a ait olan sıfatları ve yetkileri Allah’tan başkasına vermek şirktir.

Kur’an’ın ifadesine göre şirk zulümlerin en büyüğüdür. Zira Allah’a şirk koşan bir kimse öncelikle yaradanına karşı haddini aşmış ve zulmetmiştir. Bakınız Allah’u Teala şöyle buyurmaktadır:

”Lokman, oğluna öğüt vererek: ‘Ey oğulcuğum, Allah’a eş koşma. Doğrusu O’na eş koşmak büyük haksızlıktır, zulümdür’ demişti.” (Lakman, 13)

Aynı zamanda şirk günahların en büyüğüdür. Zira Allah’u Teala şirk hariç dilerse kişinin bütün günahlarını affedebileceğini ancak şirki asla affetmeyeceğini söylemektedir:

“Şüphesiz Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında dilediğini bağışlar. Allah’a ortak koşan, muhakkak ki, derin bir sapıklığa düşmüştür. ” (Nisa, 116)

Ebu Zer’ in (radıyallahu anh) rivayet ettiğine göre Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Cebrail bana gelerek; ‘Ümmetinden kim Allah’a herhangi bir şeyi şirk koşmadan ölürse cennete girer müjdesini verdi” Ben, (hayretle) zina ve hırsızlık yapsa da mı? diye sordum. “Evet, hırsızlık etse de, zina yapsa da” cevabını verdi. Ben tekrar: ‘Yani hırsızlık etse, zina yapsa da mı?’ dedim. “Evet, bunları yapsa da (Cennete girecektir)” buyurdu. Ben aynı soruyu dördüncü defa sorunca; “Ebu Zerr’ in burnu sürtülse de Cennete girecektir” buyurdu. (Müttefekun Aleyh)

Bununla beraber şirk kişinin dünyada hayır olarak yaptığı bütün amellerini boşa çıkaran bir fiildir. Şirk koşan bir kimse, ne kadar çok salih amellerde bulunsa da, ne kadar çok ibadet etse de yapmış olduğu amellerin Allah katında hiçbir geçerliliği olmayacaktır. Bakınız Allahu Teala şöyle buyurmaktadır:

”Andolsun ki, sana da, senden öncekilere de şu vahyedildi: “Yemin ederim ki, eğer şirk koşarsan bütün çalışmaların boşa gider ve mutlaka kendine yazık edenlerden olursun. ” (Zümer/65)

İbn-i Teymiye şirki iki kısma ayırarak şöyle açıklar:

1- Uluhiyette şirk: Kişinin ibadetinde, sevgisinde, korkusunda, ümidinde ve sığınmasında Allah' a ortak koşmasıdır. Bu tevbe edilmedikçe Allah'ın bağışlamayacağı bir şeydir. Resulullah' ın Arap müşrikleri ile savaşması da bu sebeptendir. Çünkü onlar uluhiyette Allah'a şirk koşmuşlardır. Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

"İnsanlardan kimi de Allah'tan başka şeyleri O'na eş tutuyorlar da onları, Allah'ı sever gibi seviyorlar. Oysa iman edenlerin Allah sevgisi daha kuvvetlidir. O zulmedenler, azabı görecekleri zaman bütün kuvvetin Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın azabının gerçekten çok şiddetli bulunduğunu keşke anlasalardı." (Bakara, 165)

"İyi bil ki, halis din ancak Allah'ındır. O'ndan başka birtakım dostlar tutanlar da şöyle demektedirler: "Biz onlara sadece bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz." Şüphe yok ki Allah, onların aralarında ihtilaf edip durdukları şeyde hükmünü verecektir. Herhalde yalancı ve nankör olan kimseyi Allah doğru yola çıkarmaz. " (Zümer, 3)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Husayn'a "kaç ilaha tapıyorsun" deyince o "altı tanesi yerde bir tanesi de gökte olmak üzere yedi ilaha tapıyorum" diye cevap verdi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) "isteyerek ve korkarak taptığın hangisidir" deyince o "gökte alandır" karşılığını verdi." (Tirmizi, Daavat 36)

2- Rububiyet şirki: Allah hükümran ve müdebbir, veren ve alan, zarar ve fayda veren, alçaltan ve yücelten, her türlü eksiklikten münezzeh olan rabb tır. Her kim veren ve alanın, zarar ve fayda verenin yükselten ve alçaltanın Allah'tan başkası olduğuna inanırsa Allah' ın rububiyetine şirk koşmuş olur. Fakat kişi bu şirkten kurtulmak isterse örnek olarak kendisine ilk verenin kim olduğunu düşünsün. Verdiği nimetlerden dolayı O'na şükretsin. Kendisine kimin iyilik yaptığını düşünsün ve buna karşılık versin. Nitekim Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), "Her kim size iyilik yaparsa onu mükafatlandırın. Verecek bir mükafat bulamadığınız zaman onun için dua edin. Göreceksiniz ki, onu mükafatlandırmışınızdır" buyurmaktadır. (Nesai, Zekat 72, Ebu Davud, Zekat 38)

Nimetlerin hepsi yüce Allah'ındır: O şöyle buyurmaktadır:

“Sizde nimet namına ne varsa hep Allah dandır. Sonra size sıkıntı dokununca Allah’ a feryad edersiniz. ” (Nahl, 53)

İbn-i Teymiye, bu iki çeşit şirkten başka gizli şirk olarak adlandırdığı üçüncü bir şirkten daha bahseder ve onu şöyle tanımlar:

“Gizli şirke gelince, bu hemen hemen hiç kimsenin kurtulamadığı bir şeydir. Allah ile beraber başkasını sevmek gibi. Şayet kişinin Allah’ı sevmesi peygamberleri, salihleri ve salih amelleri sevmesi gibiyse bunun konuyla bir alakası yoktur. Çünkü bu Allah sevgisinin hakikatine işaret eder. Zira sevginin hakikati sevileni, onun sevdiğini sevmek, onu sevmediğini de sevmemektir. Her kimin sevgisi gerçek ise sevdiğine muhalefet etmez. Çünkü muhalefet sevgiliye bağlılığın eksikliğindendir. Allahu Teala’nın şu sözü buna işaret etmektedir:

“De ki, siz gerçekten Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve suçlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok esirgeyici ve bağışlayıcıdır.” (Ali İmran, 3l)

Gizli şirk ise; kişinin Allah’tan korkmakla beraber başkalarından da korkması ve bu korkunun orantılı olarak çoğalıp azalmasıdır. Gizli şirk ümmet içinde karıncanın yürüyüşünden daha gizlidir. Bu şirkten kurtulmanın yolu da Allah’a karşı ihlaslı olmaktır. İhlas ise ancak zühd ten sonra gerçekleşir. Züht ise takvasız olmaz. Takva ise, emir ve nehiylere hakkıyla uymaktır. (İbni Teymiye Külliyatı 1/164)

Bazı İslam alimleri şirkin kısımlarını şöyle izah etmişlerdir: Şirk’ul İstiklal: Birbirinden bağımsız ayrı ayrı işleri gören iki ilahın varlığını kabul etmektir. Mecusilerin iyilik tanrısı ve kötülük tanrısı olarak yaptıkları ayırım bunun en güzel örneğidir. Şirk’ut Takrib: Bu Allah’ a kendilerini yaklaştıracaklarını zannederek bir takım putlara ibadet etmektir. Cahiliye döneminde Araplar Allahu Teala’ya iman ederler ancak putlara ibadet ederek kendilerinin Allah’a yaklaşacaklarını sanmaları bu tarifte kullanılır. Şirk’ut Taklid: Bu atalarının izinden gitmek suretiyle Allah’tan başkasına ibadet edenleri isimlendirmek için kullanılır. (Yusuf Kerimoğlu, Kelimeler ve Kavramlar)

İslam alimlerinin şirk kavramını bu şekilde bölümlendirmeleriyle birlikte şirk çok değişik şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bugün yaşadığımız çağda şirkin en bariz ve en görünen örneği hakimiyet noktasındadır.

Hakimiyet şirki, kişinin Allah’ın. indirdiği ile hükmetmemesi, Allah’ın indirdiği

kanunları bırakıp yeni kanun ve yasalar çıkarması, Allah'tan başka ya da Allah ile beraber mutlak bir kanun koyucunun varlığına inanması, Allah'ın kitabını bırakıp tağutların kanunlarıyla hükmolunmayı istemesidir. Yine Allah ve Rasulü'nün hükmünden razı olmamak, Allah'ın haram kıldığı şeyleri helal saymak, Allah'ın haram kıldığı şeyleri ise helal saymak hakimiyet şirkinin en belirgin örneklerindendir. Allahu Teala şöyle buyurmaktadır:

"Yoksa onların birtakım şirk koştukları ortakları mı var ki, Allah 'ın izin vermediği şeyleri, dinden kendilerine teşri ettiler (bir şeriat/dini kural kıldılar). " (Şura, 21)

"Hüküm, yalnızca Allah'ındır. 0, kendisinden başkasına kulluk etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan din işte budur; ancak insanların çoğu bilmezler. " (Yusuf, 40)

"0, kendi hükümranlığına kimseyi ortak etmez." (Kehf, 26)

"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam mantısıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar." (4/Nisa, 65)

Yine şirkin bir diğer çeşidi, kişinin mü'minleri bırakıp kafirleri dost edinmesi, mü'minlere karşı müşriklere yardımda bulunmasıdır ki, bu da kişiyi İslam'dan çıkarıp müşriklerden kılmaktadır. Zira veli ve dost edinmek sevgi, güven ve yardım bekleme duygularının bir araya gelmesinden oluşur. Allah, Kur'an'da veli, dost ve yardımcı olarak kendisinin yeterli olduğunu belirtir:

"Allah sizin düşmanlarınızı sizden daha iyi bilir. Veli (gerçek bir dost) olarak Allah yeter, bir yardımcı olarak da Allah kafidir. " (Nisa, 45)

İnsan için Allah'tan başka gerçek anlamda dost ve yardımcı yoktur.

"Gerçek şu ki, göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır; diriltir ve öldürür. Sizin Allah 'tan başka veliniz ve yardımcınız yoktur. " (Tevbe, 116)

Kafirleri dost tanıyıp, müslümanları sevmemek ise apaçık bir şirktir:

"Ey iman edenler! Yahudilerle, hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdır. İçinizden kim onları dost edinirse, o da onlardandır." (Maide, 5l)

“Ey iman edenler! Sizden önce Kitap verilenlerden dininizi oyuncak ve eğlence yerine tutanları ve kafirleri dost edinmeyin. Eğer gerçek müminlerden iseniz Allah’tan korkun.” (5, Maidel57)

Bugün karşılaştığımız diğer bir şirk çeşidi ise, Allah’a yakınlaşma umuduyla Allah’ın yaratıklarını vesile ve vasıta edinmektir. Kişilerin Allah’a daha yakın olma maksadıyla, Allah’tan başkalarına yönelmeleri onlara dua etmeleri, kendileri ile Allah arasında başkalarını vasıta tayin etmeleri, dileklerini ve isteklerini Allah’ a değil de bu vasıtalara yöneltmeleri bugün karşılaştığımız bariz şirk çeşitlerindendir. Allah’u Teala şöyle buyurmaktadır:

”Dikkat et, halis din Allah’ındır. O’nu bırakıp kendilerine birtakım dostlar edinenler, ‘onlara, bizi Allah’a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz’ derler. ” (Zümer, 3)

”Onlar Allah’ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve ‘bunlar, Allah katında bizim şefaatçılarımızdır’ diyorlar. De ki: ‘Siz Allah’a göklerde ve yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Haşa! O, onların şirk/ortak koştukları her şeyden uzak ve yücedir.” (10, Yunus/18)

Diğer bir şirk çeşidi ise ibadet şekillerinden her hangi birisini Allah’tan başkasına yapmaktır. Allah’tan başkasına secde etmek, Allah’tan başkası adına kurban kesmek, Allah’tan başkasına dua etmek gibi fiiller tevhidi. bozan şirk amellerindendir. Allah’u Teala şöyle buyurmaktadır:

“De’ ki, şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm yalnız alemlerin Rabbi olan Allah içindir.” (En’am, 162)

“Ancak Sana ibadet/kulluk eder, ancak Senden yardım ister, medet umarız (Ey Allah’ım!)” (Fatiha, 5)

“Allah ile beraber başka bir ilaha yalvarıp yakarma, sonra azaba uğratılanlardan olursun.” (Şuara, 213)

“Allah’tan başkasına (yalvarıp) dua edenden daha sapık kim vardır? Yalvardıkları o kimseler kıyamet gününe kadar onlara cevap veremezler ve onların dualarından habersizdirIer.” (Ahkaf, 5)

Bilinmelidir ki şirkin çeşitleri yukarıda bahsettiğimiz şeylerle sınırlı değildir. Ancak biz burada çağımızda karşılaştığımız en bariz şirk çeşitlerini vermeye

çalıştık. Bu saydığımız büyük şirk çeşitlerinin dışında bir de küçük şirk vardır ki, şirkin bu çeşidi büyük günahlardan daha büyüktür ancak sahibini ebedi olarak cehennemlik yapan bir şirk değildir. Riya, yani rızası için yapılması gereken bir ibadeti Allah'tan başkası için yapmak, Allah'tan başkası adına yemin etmek, zarardan uzaklaştırmak için manevi sığınak olarak Allah'ın dışında bir şey kabul etmek adına nazar boncuğu gibi şeyler takmak gibi fiiller küçük şirkin örneklerindendir. Şirk kavramını Seyyid Kutub'un şu mükemmel yorumu ile noktalamak istiyorum. Allah'u Teala şöyle buyuruyor:

"Onların çoğu Allah'a ortak koşmaksızın O'na inanmazlar. " (Yusuf, 106)

Bu ayetin tefsirinde Seyyid Kutub şöyle demektedir:

"Olayları, olguları ya da kişileri değerlendirirken, yeryüzü kökenli değer ölçütlerini benimseyerek Allah'a ortak koşarlar! Yarar da zarar da Allah'ın elinde olmasına karşın, bunları sadece nedenlere bağlayarak bir tür determinizmle O'na, Allah'a ortak koşarlar! Tek bir olan Allah'ın şeriatını temel almamış bir yönetici ya da yönlendiriciye itaat ederek; Allah'ın gücü dışında bir güce boyun eğmek suretiyle O'na ortak koşarlar! Allah'ın dışında, O'nun kullarından birine umut bağlamakla Allah'a ortak koşarlar! Aslında diğer insanların bir tür beğenisini kazanabilmek amacıyla kendilerini feda ederek Allah'a ortak koşarlar! Bir yarar sağlamak ya da bir zararı bertaraf etmek için cihada katıldıklarında, Allah'dan başkasının rızasını gözeterek Allah'a ortak koşarlar! İbadet sırasında Allah'ın yanı sıra, başkalarının da hoşnutluğunu kazanmaya çalışarak Allah'a ortak koşarlar! .. Bu nedenledir ki Peygamberimiz: "İçinizdeki şirk, karıncanın ayak seslerinden bile sessizdir!" Hadislerde bu gizli şirke ilişkin, başka örnekler de yer almaktadır: Tirmızı'nin, İbn Ömer'den aktardığına göre, Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Allah'dan başkasının adına üstüne yemin eden, Allah'a ortak koşmuştur!" İmam Ahmed, Ebu Davud ve diğer hadis imamlarının, İbn Mesud'dan aktardıklarına göre Peygamberimiz: "Büyücülük ve muskacılık, şirktir!" buyurmuştur. İmam Ahmed'in Müsned adlı eserinde, Ukbe bin Amir'den aktardığına göre, Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "Muska ya da nazarlık taşıyan, Allah'a ortak koşmuştur!". Ebu Hureyre'den de şu şekilde bir hadis aktarılır: "Resulullah -salat ve selam üzerine olsun- şöyle dedi: "Allah buyuruyor ki: "Ben ortaklara en muhtaç olmayan en uluyum. Kim işlediği herhangi bir amelde başkasını bana ortak koşarsa, onu bana koştuğu ortakla baş başa bırakırım." İmam Ahmed, Ebu Said bin Ebi Fedale'den şu hadisi aktarır:

“Resulullah’ın -salat ve selam üzerine olsun- şöyle dediğini duydum: “Hakkında en ufak bir kuşkuya yer bulunmayan kıyamet gününde Allah, ilk insandan son insana varana dek herkesi bir araya topladığında bir münâdi; ‘Allah için yaptığı bir işte O’na ortak koşmuş kimse varsa, yaptığının karşılığını gitsin o ortak koştuğundan istesin! Çünkü Allah, ortaklara en muhtaç olmayan en uludur … ” diye seslenecektir. Yine İmam Ahmed, Mahmud bin Lebid’den şöyle bir hadis aktarmaktadır:

“Resulullah -salat ve selam üzerine olsun- “Sizin adınıza en çok korktuğum, küçük şirktir” buyurdular. Çevresindekiler bunun üzerine: “Ey Allah’ın elçisi! Küçük şirk nedir?” diye sordular. O da buna cevap olarak dedi ki: “Riyadır! Kıyamet gününde insanlar yaptıklarıyla birlikte huzura geldiklerinde Allah onlara: ‘Hadi şimdi dünyadayken kendilerine riya yapıp gösterişte bulunduğunuz kimselerin yanına gidin! Bakalım onlar size yaptıklarınızın mükafatını verebilecekler mi!’ buyuracaktır.”

İnananların kendilerini kollayıp imanlarını koruyabilmeleri için sürekli dikkatli olmaları gereken gizli şirk işte budur. Bir de gözle görülür apaçık şirk vardır. Bu da yaşama ilişkin herhangi bir meselede Allah dışında herhangi bir kimseye boyun eğilmesidir! Allah’ın şeriatı dışında bir şeriatla yargılanmayı kabul etmektir! -Bunun şirk olduğu tartışma götürmeyecek denli kesindir!- Allah’ın belirlemediği bütünüyle insanların çıkardığı bayramları ya da törenleri benimsemek vb. biçimde herhangi bir geleneği kabullenmektir! Allah’ın bırakacak, Allah’ın buyruğuyla çelişecek bir kıyafet modelini benimsemektir! Bu tür konularda, kulların Rabbinin apaçık buyruğunu bir yana bırakarak, kulların çıkardıkları yaygın sosyal bir geleneği benimseme ve kabullenme söz konusu olduğundan, yanlış hareket etme suretiyle işlenen günah sınırlarının da ötesine geçmektedir … Zira böyle bir durumda söz konusu eylem, günah değil, düpedüz şirktir! Neden diye sorulacak olursa, bu tür bir eylem, Allah’ın buyruğunun tam tersine, Allah dışında bir otoriteye boyun eğmenin göstergesidir! Bu açıdan söz konusu türden bir eylem, oldukça korkunç ve tehlikeli bir iştir. (fi’Zilal-il Kur’an)

Abdullah Palevi – İstismara Uğrayan Kavramlar

LAİKLİK NEDİR?

Dünyevî talebi bulunmayan, yani şeriatini hâkim kılmak, şeriatine uygun hukuk, iktisat, ahlâk, devlet, sosyal hayat, toplumlararası ya da devletlerarası ilişkileri

bulunan bir sistemi hâkim kılmak ve bunu insanlığın istifadesine sunmak talebi, gayreti, cehd ve cihâdı olmayan bir İslâm, yani tevhidi Allah'ı bir tanımaya indirgemiş ve diğer yönleriyle içi tümüyle boşaltılmış, hıristiyanvari bir kimliğe büründürülmüş; dünyayı Sezarlara, tiranlara, tâğutlara, lâiklere, demokratlara terk etmiş bir İslâm anlayışı, teori olarak topluma kabul ettirilmekte ve pratikte gerçek dinin hâkim olmasına müsaade edilmemektedir. Câmileri kiliseye, Diyânet memuru imamları papaza, hayata bakışı hıristiyanlığa benzetilen bir din… Böyle bir İslâm, Allah'ın dini olan İslâm değildir. Böyle bir İslâm'ın Allah'ın Rasûlüne gönderdiği ve sahih olarak bize kadar nakledilerek gelmiş İslâm'la ilgisi yoktur. Böyle bir İslâm'ın, adından başka İslâm'la en ufak bir ilgisi bulunamaz. Ancak, "her türlü sapıklık ve saptırmaya rağmen, Allah'ın Dini'ni doğru olarak anlayan ve doğru şekilde ortaya koyan bir kesimin kıyâmete kadar varlığını sürdüreceğini, onlara muhâlefet edenlerin, hak yol üzere bulunan bu kesime asla zarar vermeyeceğini" müjdelemektedir Yüce Peygamberimiz. Allah'tan, bu hayırlı zümreyi her geçen gün güçlü kılmasını ve bizleri bunlardan eylemesini niyaz ederiz.

Hıristiyanlık, Bizansın resmî dini haline gelip devlet dini haline dönüşünce, Hz. İsa hakkında uydurulan ve tahrif edilmiş İncil'e geçirilen: "Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrının hakkını da Tanrıya veriniz" cümlesinde ifadesini bulan anlayış, insanı iki efendili ve iki efendisinin de buyruklarını yerine getirmek zorunda bulunan, efendilerinin buyrukları çatıştığında duruma göre birisini tercih etmek gibi oldukça zor ve hatta riyâkârca ya da ciddiyetsizce tutumlara mahkûm eden bir hal almıştı. Tevhidden teslise, adâletten zulme dönen Kilisenin tahakküm ve saltanatı giderek güçlenmişti. İşte Kiliseye karşı, Kilisenin zulüm ve zorbalığına karşı ayaklanan insanların tavırları lâiklikle izah edilmeye başlandı.

Uzun tarihî süreç ve her türlü olumsuz gelişmenin sonucu olarak; insanın hayatın her alanında ve tüm ilişkilerinde dini dışlamayı ve dini yalnızca vicdana hapsederek o çerçeve içerisinde kalması şartıyla dine saygılı olduğunu ifade etmek erdemliliğini (!) esirgemeyecek hale gelmiştir. İşte "lâiklik" denilen şey budur.

"Lâik" (laic), din adamları sınıfı dışında kalan; "lâiklik" de, dinin ya da din adamları sınıfının devletteki nüfuz ve etkinliğini uzaklaştırmayı esas alan siyasal düzen demektir. İlk anda lâiklik, yalnızca siyasal boyutu olan bir yaklaşım olarak görülüyorsa da, herhangi bir düzen ve sistemin tek boyutlu olarak pratikte var olmasına, varlığını sürdürmesine imkân yoktur. İnsan, ruh ve bedeniyle, düşünce ve duygularıyla, yapıp ettikleriyle, zaaf ve meziyetleriyle, iç dünyası ve bu

dünyasının kâinat ile olan ilişkileriyle, fert olarak ahlâkî, siyasî, fikrî ve amelî bütün ilişki ve yaklaşımlarıyla, ruhu ve kalbiyle, aklı ve vicdanıyla bir bütündür. Bu bütünün, hikmeti sonsuz Yaratıcımız'ın takdiri gereği kendi arasında muazzam bir dengesi, bir âhengi vardır.

İnsanın güç ve imkânlarının değişik alanlar olarak görülüp farklı mekân, makam ve güçler arasında paylaştırılması, insanın görünmeyen keskin bir kılıçla biçilmesi, bölünmesi anlamına gelir; insandaki tevhidi bozar. Bununla birlikte böyle bir bölünmenin sonsuza kadar bu şekilde kalmasına imkân görünmemektedir. Yani böyle bölük pörçük bir hayat ve böyle bir anlayış fıtrî değildir. Lâiklik, tezine uygun olarak dinin siyaset alanından uzaklaştırılmasının akabinde, insanın eğitiminde, ahlâkî ve siyasî ilişkilerinde, bunları düzenleyen hukukunda, kâinat ve hayat yorumunda, bilime yaklaşımda, sanatsal ve edebî yorumlarında… da ister istemez kendisini gösterecektir. Yani, bütün bu ilişkiler ve ilişkilerin dayandığı her türlü kurum da zorunlu olarak temel alınan bu siyasal teze uygun şekil alacaktır.

Çünkü insanın bir bölümünü dünyevî saltanat ve siyasal otoritenin simgesi demek olan "Sezar"a teslim ederken; bunun dışında kalanını -artık ne kalıyorsa- Tanrıya teslim edip bu diğer bölümünün ilişkilerini onun buyruklarına göre düzenlemeye kalkışmasının imkânı yoktur. İnsan, bütünüyle ve her türlü ilişkisiyle, tek bir otoriteye teslim olmak zorundadır. Bunu ister açıkça ifade etsin, isterse de etmesin; ister durumun böyle olduğunun farkında olsun, isterse de olmasın, değişen bir şey olmaz. Yani "insanın içinde iki ayrı kalp olmadığı" (33/Ahzâb, 4) gibi, onun hayatında da iki efendiye, iki zıt otoriteye yer yoktur. İnsanın fiilen böyle bir kaos yaşamaya tahammülü olmadığından, pratikte de buna imkân olmadığından dolayı, dinin hayatın herhangi bir alanından uzaklaştırılmaya çalışılması, zamanla dinin hayatta en ufak bir fonksiyon icrâ etmemesi sonucuna kadar varmıştır. Hıristiyanlığın tarihi, bu iddianın tartışılmaz bir delili olduğu gibi, günümüz "İslâm dünyası" adı verilen ülkelerin durumu da bunun açık bir delilini teşkil etmektedir. Şöyle ki: Bu dünyada yer alan ülkelerin büyük bir çoğunluğunda lâik uygulamalar söz konusudur. Bunun resmiyette böyle olup olmaması, esas itibarıyla pratikte ciddî farklılıklar ortaya çıkarmamaktadır. Bu lâik uygulamaların söz konusu olduğu ülkelerde yaşayan insanların önemli bir bölümü, egemen düzeni ve uygulamalarını, onun benimsediği ve telkin ettiği dünya ve hayat görüşünü kabul edip onaylamakta, buna bağlı olarak, dinin emir ve hükümlerini umursamayan bir hayat sürdürmektedir.

Bunlardan ayrı olarak, kendilerine dayatılan bu düzeni hiçbir şekilde benimsemeyen, kendi irâde ve istekleriyle düzenin hiçbir kural ve hükmünü yerine getirmemeye çalışan, içten gelen bir istekle itaat etmeyen ve boyun eğmeyen, aslı itibarıyla düzen karşıtı ya da muhâlifi büyük kitleler vardır. Bu kitleler, şu ya da bu şekilde lâikliği reddeden söylemlerini herhangi bir şekilde ifade etmeye kalkıştıkları takdirde egemen düzenin yasal olsun olmasın her türlü engellemesine, zulüm ve terörüne, cezalandırmalarına, komplolarına, işkence ve her çeşit zulümlerine -kurulu düzeni korumak ve lâikliğin elden gitmemesi adına- mâruz bırakılmak-tadırlar. Kısacası, bu ülkelerde egemen düzenlerin baskı ve terörü altında yaşayan müslümanlar, pratiklerinde din ve dünya işlerini ayrı ayrı ele alıp değerlendirmemektedirler. Çünkü buna imkân yoktur. Devletler ve yönetimler de yalnızca devlet yönetimini dinin müdâhalesi dışında bırakmakla yetinmemekte, aksine, yeri geldikçe, gerek gördükçe dine müdâhale etmekte, dini kontrol altına almaya, yönlendirmeye çalışmaktadırlar.

Lâikliği temel alarak, şöyle bir itiraz ileri sürülebilir: “Lâiklik zaten insanların ferdî hayatlarına karışmamaktadır. Lâiklik denilen şey, yalnızca dinin siyasal alandan uzaklaştırılmasını hedef alır. Dolayısıyla ferdî planda kişinin dinin esaslarına riâyet etmesi ile etmemesi arasında lâiklik açısından bir fark bulunmamaktadır.” Bu itiraza cevap şudur: Zaten lâikliğin çıkmazı ve bütün lâik ve beşerî düzenlerin göz önünde bulunduramadığı, dikkatten uzak tuttuğu nokta budur. İnsan her şeyiyle hatta insan ve evren birlikte âhenkli bir bütün teşkil etmektedir. Siz bu bütünü ayırıp farklı otoritelerin emrine vermeye kalkışacak olursanız, ayrılmaması gerekeni ayırmış, bölünmemesi gerekeni bölmüş olursunuz. Üstelik bu bölme ve ayırmanın pratikte gerçekleştirilmesinin imkânı yoktur. Ya sizin bu ayırmanız fıtrata ve eşyanın tabiatına aykırı olduğu için havada, temelsiz bir iddia olarak kalacaktır, ya da pratikte ortaya çıkan durum ile iddia arasında bir tutarsızlık olacaktır. Söz konusu tutarsızlık ise, fiilî durumun kastı aşması, hatta onu geride bırakması şeklinde ortaya çıkar. Lâik tezin uygulaması siyasal alanı aşarak eğitim alanına, hukukî, iktisadî, ahlâkî alana da taşacak, insan, hayat ve kâinat yorumunu, sanat ve estetik anlayışını, yönelişlerini belirlemeye kalkışacaktır.

O halde lâikliğin yalnızca siyasal bir çerçeve ve boyutunun bulunduğunu ileri sürmek, eğer bir kandırmaca değilse, asılsız bir iddiadan öte değildir. Sözün burasında ister istemez şunu da hatırlıyoruz: Lâiklik, esas itibarıyla; din, akîde, düzen ve sosyal hayatın tümüyle Allah’tan alınması tezini teklif ve emreden İslâm’ın tam karşısında yer almaktadır. Lâiklik, Allah’tan başka varlıkların ulûhiyetini esas alan bir anlayış ve bir sistem olduğu halde; lâikliğin dinsizlik

anlamına gelemeyeceğini söyleyerek, hem lâikliğin anlamını kaydıran, hem de işin içyüzünü bilmeyenlere sevdiren yaklaşımlar ve yorumlarla asıl lâikliğin İslâm'da olduğunu ileri süren ve bunun için birtakım âyetleri hiç de ilgisi olmadığı halde delil diye gösterenler İslâm'ı saptırmakta, Hak Din'i tâğutî düzene koltuk değneği yapmaktadır. Bu iki zıddın birleşebileceğini, bir kimsenin hem lâik hem de müslüman olabileceğini iddia eden bazıları da müslümanları kendi siyasî yaklaşım ve emelleri doğrultusunda yönlendirmeye gayret etmekte, yani kurulu düzenin İslâm'la çatışan bir düzen olduğunun fark edilmemesini sağlamaya çalışmaktadır.

Lâiklik, esas itibarıyla şeytana ibâdetin genel adıdır. İslâm'ın ya da Allah'a ibâdet yolunun tam karşıtı ve İslâm dışı bütün beşerî sistemlerin ortak bir adıdır. İslâm dini dışında kalan ve Allah tarafından asla kabul edilmeyecek olan bâtıl dinlerin bir diğer ünvanıdır. Bu bakış açısıyla konuya baktığımızda, lâik düşüncenin kendisinin karşıtı olarak kabul ettiği ve din adamları sınıfının ya da bir hükümdarın yönetimi altındaki insanların, Allah'ın indirdiği şeriat dışında, kendi hevâsını tanrının irâdesi olarak telkin eden, kabul ettiren ve dayatan sistem olan "teokrasi" de bâtıl bir dindir ve sonuç itibarıyla şeytana ibâdetin birçok türünden bir çeşittir. Bu bakımdan teokrasi de Kur'ân-ı Kerim gözüyle lâiklikle ve diğer bütün bâtıl din ve rejimlerle aynı kefededir. Teokrasi, kendini ilâh sayan veya tanrıların temsilcisi olarak görenlerin idaresidir. Meselâ Firavunların idaresi, teokrasidir. Lâiklik, teokrasiye alternatif olarak ortaya çıkmış olsa da, aslında her ikisi de temelde aynı kaynağa, insanı tanrılaştırmaya dayanmaktadır.

Kur'ân, inanılan düzenin pratiğe yansımasını "ibâdet" diye adlandırmakta ve ibâdetin de ya Yüce Allah'a ya da O'ndan başka kime yapılırsa yapılsın, sonuçta şeytana yapılmış olacağını gayet açık ve en ufak bir te'vile yer bırakmayacak şekilde ifade etmektedir. Cennetlikler cennete, günahkârlar da cehenneme girdikten sonra Yüce Allah, cehennemliklere azarlayıcı bir üslûpla şu şekilde hitap edeceğini bildirmektedir: "Ey Âdemoğulları, Ben size; 'şeytana tapmayın, çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır, yalnız Bana ibâdet edin; işte dosdoğru yol budur' diye açıklamamış mıydım?" (36/Yâsin, 60-61) Lâiklik de, diğer beşerî rejimler gibi şeytana ibâdet yollarından bir yoldur. Müslüman ise, "dini yalnızca Allah'a hâlis kılmakla ve yalnızca Allah'a ibâdet etmekle" (98/Beyyine; 5, 39/Zümer, 2-5) yükümlüdür.

Günümüzdeki lâiklerle Mekke devrindeki câhiliyye mensubu insanlar arasında temelde pek bir fark yoktur. Çağdaş lâikler, 14 asır önceki müşriklerin halefleridir. "Onlara: 'Allah'ın indirdiğine ve Rasûlüne gelin' denildiğinde onlar:

‘Atalarımızı üzerinde bulduğumuz yol bize yeter’ derler. Ya ataları hiçbir şey bilmeyen ve doğru yolda gitmeyen kimseler idiyseler de mi?” (5/Mâide, 104) Görüldüğü gibi, tavır ve yaklaşımlar arasında, günümüzdeki atalar ile câhiliyye Araplarının atalarının izini takip etme anlayışında fark yok. Değişen yalnızca yasaların konusu olan objeler ile bu yasaların konuluş şekli. Câhiliyye dönemi müşrikleri bir ya da birkaç kişiden ibaret olan atalarının izinden gitmekte ısrarlı olduklarını belirtirlerken, çağdaş câhilî lâikler ise, yasamalarının alanını alabildiğine geniş tutmaktadırlar. Zaman zaman atalarının yolunun izlenmesinin gerektiğinden söz etseler bile, halk irâdesinden, demokrasiden, hukukun üstünlüğünden, hukuk devletinden, parlamenter sistemden… dem vurmayı ihmal etmezler.

Hayat ve inanç düzeni bir bütündür. İnanç düzenini vicdana hapsedip bırakmanın imkânı yoktur. İnanç elbette hayatı da düzenleme safhasına er ya da geç mutlaka geçer. İnsanların fert ve toplum olarak inançlarıyla bağdaşmayan bir hayat sürdürmelerine imkân yoktur. İnsan, ya inandığı gibi yaşayacak veya yaşadığı gibi inanacaktır; üçüncü bir yol yoktur. Bu, böyle olduğu gibi, hayatın belirli alanlarını belirli güçlerin emirlerine terk etmemiz ve bunun âhenkli bir şekilde sürüp gitmesini beklememiz mantıkla da bağdaşmaz. Fıtrata aykırı bir beklentidir bu. Nasıl ki kâinatta Allah’tan başka bir ilâh bulunsaydı, göklerin ve yerin düzeni bozulacaktı, ya da bu ilâhlar birbirlerine gâlip gelmeye çalışacaktı. (23/Mü’minûn, 91; 21/Enbiyâ, 22) Aynı şekilde insan, hayatını da Sezar ile Tanrı arasında paylaştırmaya kalkışıp birisine dünyayı, öbürüne dini teslim etmeye, birisini vicdana ve câminin dört duvarı arasına hapsetmeye kalkışırken; diğerine de bütün alanlarıyla, hatta hayat ve kâinat yorumları, dünya görüşleriyle birlikte dünya hayatını verecek olursa, hiçbir şey yerli yerinde kalmaz, kalamaz.

Kimi zaman vicdanî kanaat ve câmide ortaya çıkan Allah’ın hâkimiyeti, o mü’minler tarafından hayatın her alanında aynı şekilde hâkim kılınmak istenecektir. Çünkü inancı ve dört duvar arasında yaptığı ibâdeti ona bunu emretmektedir. O, câmide ibâdet ettiği Allah’a aynı şekilde câmi dışında da itaat etmek zorunda olduğunu, bütün beşerî otoriteleri redetmekle yükümlü olduğunu, namazından, câmiden, kalbindeki vicdanî kanaatinden ya da imanından, Kur’ân’ından, mutlak doğru söylediğine ve doğruyu getirdiğine iman ettiği peygamberinden öğrenmektedir. Kimi zaman da Sezar’ın ifadesi olan devlet, kendisi için belirlenen alanla ister istemez yetinmeyecek, vicdanî kanaat ve ibâdetlerin kendisi açısından tehlike arzeden bir hale geldiğini sezerek mantığına uygun müdâhalelerde, hatta çeşitli engellemelerde bulunacaktır. Ayrıca, kendi anlayış ve kanaatlerine uygun olarak kurumlarını şekillendirecek, bu kurumlarda

irâdesine aykırı herhangi bir uygulama olmamasına, eğitim sisteminden ve hatta emrindeki câmi görevlilerinden kendi lâik anlayışına ters insanlar yetişmemesine de dikkat edecektir. Yani Sezar, Sezarlığının herhangi bir şekilde tehlikeye düşmemesi, sonunu hazırlayacak herhangi bir gelişmenin olmaması için elinden gelen her türlü tedbire başvurmayı ihmal etmeyecektir. Toplumun lâikliğe ters bir şekilde örgütlenmesine, yapılanmasına fırsat tanımadığı gibi, fertlerin de egemen lâik düzeni her şeyiyle benimseyen kişiler olarak yetişmesini sağlamaya çalışacaktır.

Bütün bunların anlamı şudur: İnsanlar kendi irâdeleriyle inançlarını seçme imkânına erişemeyeceklerdir. Kendilerine dayatılan düzeni seçmekten başka ciddî bir alternatife sahip olmayacaklardır. Bu ise, lâik düzenlerin dillerinden düşürmedikleri "fikir ve inanç özgürlüğü"nün, temeli olmayan, pratikte varlığından söz edilemeyen salt bir iddiadan ibaret olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim, lâik düzenlerin yakın ve uzak geçmişteki uygulamaları ile halihazırdaki lâik sistemlerin tümünün Müslüman-lara, inandığı gibi yaşamak isteyenlere yaptıkları uygulamalar, baskılar, bütün boyutlarıyla açık ve gizli devlet terörü bunun açık bir göstergesidir. İnsanın kalbinde, kafasında yer eden inanç ile yaşadığı hayat arasında mutlaka bir uyum sağlamak ve bunun arayışı içerisinde olmak, insan olmanın bir gereğidir. Lâikliğin Sezar ve Tanrı ikilemi, fıtrata ve eşyanın tabiatına aykırıdır. O nedenle insanı böyle bir ikilemle karşı karşıya bırakmak, insanın insanlığına zulümdür. Âdil olan, insanın Kur'ân-ı Kerim'in açıkça ifade ettiği şekilde, iman ve küfürden istediği birisini tercih edebilecek hür bir ortamda bulunmasıdır, bunun sağlanmasıdır. İşte "dinde zorlama yoktur" hükmünün anlamı budur. Zaten bu ifadenin akabinde, "artık, doğru yol ile eğri yol birbirinden açık seçik bir şekilde ayırdedilecek hale gelmiştir." (2/Bakara, 256) diye buyurulması da net bir şekilde bunu ifade etmektedir.

Hükmetmek hakkı Yaratanındır. Her şeyin yaratıcısı olan Allah, aynı zamanda yarattığı her şeyin varlığını sürdürmesi için gerekli kanunları da koymuş bulunmaktadır. İnsanlar ve cinler gibi mükellef yaratıkların dışında kalan bütün varlıklar, Allah'ın kendileri için belirlemiş olduğu yasalara ister istemez uymakta, Allah'ın kendileri için belirlemiş olduğu bu değişmez kanunların (sünnetullahın) dışına hiçbir şekilde çıkmamaktadır. İnsan ise, zaman zaman Allah'ın kendisi için tayin ettiği ve irâdesini ona uymak doğrultusunda kullanmasını, tercih etmesini istediği şeriatinin dışına çıkmakta, şeriati hayatının her şeyini belirleyici ve yönlendiricisi bir düstur kılmayı kabul etmemektedir. Böylelikle insan, başka birtakım mercilerin yasalarını, teşrîlerini kabul

etmektedir. Kur’an, hukuk belirleme konumunda başka birtakım varlıkların kabul edilmesini, o varlıkları Allah’a şirk koşmak olarak değerlendirmektedir.

Lâik yaklaşımın tek kusuru ve biricik musîbeti, din adamları sınıfı dışında kalanların Allah’ın şeriatine rağmen değer, yargı ve yasalar koymalarından ibaret değildir. Lâik yaklaşım, zihniyet ve yöntem-lerin, yaklaşım ve uygulamaların bir diğer musîbeti ve sakıncası, siyasetin dışında bırakıldıkları kabul edilen din adamları sınıfının da şu veya bu şekilde değer, yargı ve yasalar koymaya kalkışmaları-dır. Lâik ülkelerdeki din görevlilerinin devlet memuru olması, maaşlarını ve emirlerini Sezarlardan alması, lâikliğin din-devlet ayrımı iddiasında da samimi olmadığını göstermektedir. Dinin devlete ve hatta sosyal hayata hâkim olmamasına aşırı titizlik gösteren lâik rejimler, dini devletin emrine ve yönlendirmesine vermekte sakınca görmemekteler. Bu yüzden lâik devletlerde lâik bir din, devlet dini ortaya çıkmakta, İslâm dışı ilkelerle uyuşan, ilâhî alanları son derece sınırlanmış, kuşa çevrilip tahrif edilmiş bir din ortaya çıkarılmaktadır. Deve kuşu misali, din özgürlüğü konusunda lâiklik hatırlanırken; devletin dine müdâhale etmemesi konusunda ise, helvadan putları olan lâiklik, lâik rejimler tarafından yenilip yutuluvermektedir. Nasıl putperest düzenlerde put adına konuşan mâbet hizmetkârları, kâhinler ya da büyücüler, put adına tasarruflarda bulunuyor, çeşitli yasalar, yargı ve değerler vaz ediyor idilerse, lâik sistemlerin din adamları sınıfı da aynı tasarruflarda bulunabilmekte, temsil ettiklerini iddia ettikleri dinin aslî mesajı ile bağdaşmayan hükümleri, kendi hevâ ve arzularına göre, inananlarına “din” diye takdim edebilmektedirler.

Kur’an, din adamlarının yaptıkları bu işin, dini red edenlerin yaptıkları işe mâhiyet itibarıyla uygunluğunu esas alarak, bunu da Allah’ın şeriatine rağmen teşrî diye nitelendirmekte, bu eylemde bulunmayı rablik iddiası, bu eylemleri meşrû kabul etmeyi de din adamlarını rabb kabul etme olarak değerlendirmektedir. “Onlar Allah’ı bırakıp hahamlarını ve rahiplerini, bir de Meryem oğlu Mesih’i rabler edindiler. Halbuki tek bir ilah’tan başkasına ibâdet etmekle emrolunmamışlardı…” (9/Tevbe, 31)

Haham ve râhiplerini nasıl rabler edindiler? Onları rabb edinmeleri sonucunda onlara ibâdet şekillerinden herhangi birisiyle ibâdet etmedikleri muhakkaktı. Çünkü herkesin de bildiği gibi, yahûdiler de hıristiyanlar da din adamlarının önünde secdeye kapanmıyorlardı. İşte Adiy bin Hâtem-i Tâî (r.a) böyle bir şey bilmediğini söyleyince, Hz. Peygamber: “Allah’ın hükümlerine aykırı olarak bilginlerinin helâlı haram, haramı helâl yapmalarına rağmen onlara tâbi olmalarının, bunu kabul etmelerinin onlara ibâdet etmeleri demek olduğunu”

(Tirmizî, Tefsir (9. Sûre) 10) açıklamıştı.

İşte, Allah'ın şeriatinin tümüyle kabul edilmemesi halinde, fesat, şirk ve inkârın belli bir alana hasredilmesine imkân olmadığını, bu buyruklardan ve onların tanığı durumunda olan tarihte ve günümüz-de yaşananlardan açıkça anlayabilmekteyiz. İnsanın Allah'tan müstağnî olması, O'na şu ya da bu şekilde muhtaç olmadığının iddiası diye de ifade edilebilecek olan lâiklik, her bakımdan bir çıkmazdır, her yönüyle bir tutarsızlıklar yığınıdır. Lâiklerin: "din gibi kutsal bir değeri, siyaset gibi bir çamura bulaştırmamak gerekir" şeklindeki dini himâye eden havârilikleri, en hafifinden bir riyâkârlık, iki yüzlülük olarak değerlendirilmelidir. Bu sahtekârlara demek gerekir ki: Dini dört duvar arasına ve vicdanlara hapsetmek, onun hayata hükmetmesini engellemek, dine yapılabilecek en büyük hakaret, ona karşı işlenebilecek en büyük zulümdür. "Siyaset"i bir çamur görmekte gerçekten samimi iseniz, ne diye o çamura gırtlaklarınıza kadar batmaktasınız? Çamurdan gerçekten kurtulmak istiyorsanız, kendinizi Rahman ve Rahim olan Allah'ın dininin şefkat ve müsâmaha, adâlet ve hakkaniyet, fazilet ve ahlâk simgesi kucağına teslim ediniz, kurtulursunuz…

İslâm'da Lâiklik Yoktur: Lâiklik, geniş ve basit tanımı ile, dinin siyasal hayatın dışına itilmesi, din adamları sınıfının devletin siyasal hayatında din adına etkin olmalarının engellenmesi diye ifade edilecek olursa, peşinen şunu hatırlatmamız gerekmektedir: Evvelâ İslâm'da batıda bilinen şekliyle bir "din adamları" sınıfının varlığı sözkonusu değildir. Dolayısıyla böyle bir sınıfın din adına siyasal etkinliklerde bulunmalarından ve devletin siyasetinde aktif bir rol oynamaların-dan söz edilemez. Çünkü böyle bir sınıf yok ki, bu sınıfın icrâ edeceği fonksiyon kabul veya redde konu olsun.

İslâm inancına göre Allah her şeyi yaratandır. O, her şeyi bilendir. İnsanı yaratan olduğu gibi, her asırda, nelere muhtaç olduğunu, dünya ve âhirette mutlu olmasının nelere bağlı olduğunu tam ve en kâmil anlamıyla O bilir. Dolayısıyla O'nun insanların dünya ve âhiret mutluluğunun elde edebilmeleri için teklif ettiği düzen olan İslâm'da, dünya ve âhirette her bakımdan huzurlu olabilmeleri için insanların gerek duyabilecekleri her şey vardır. Bugün için gerek duymadıkları fakat zamanla ihtiyaç hissedecekleri şeyler de, günümüz müslümanları tarafından bilinse de bilinmese de, ellerinde bulunan Kur'an ve Sünnette yeteri kadarıyla mevcuttur. Kıyâmete kadar gelecek bütün insanların ihtiyaçları için de durum, aynen böyledir. Diğer taraftan, Kur'an'ın içeriğine gelişigüzel dahi olsa bir göz atılacak olursa, görülür ki, Kur'ân-ı Kerim müslümanların ibâdet ve âhiret hayatıyla ilgilendiği kadar, dünyadaki

ilişkileriyle de ilgilenmiştir. Hatta dünyevî ilişki olarak değerlendirilen birçok alana dair açıklamaları, dinî ya da uhrevî ya da vicdanî olmakla nitelendirilen ilişkilere kıyasla daha etraflıdır.

Elbette İslâm, bu hükümler arasında lâik bir düşünüşün etkisi ile ayırım yapmaz, dünya işi, âhiret işi; din işi, devlet işi gibi ayırmaları kabul etmez. Çünkü Kur'an, bunların hepsinin aynı şekilde ve hepsine ayırım gözetmeksizin müslümanların aynı önemi vermelerini ve aynı gayreti göstermelerini istemiş ve hepsini birlikte uygulamaya geçirmelerini emretmiştir. O yüzden İslâm'da dünya işi, âhiret işi yoktur. Her şey ibâdet ve cihaddır; ya Allah'a ya da tâğuta kulluk. Siyâseti ibâdet, ibâdeti siyâset olan bir dindir İslâm. Dini devletten ayırdığınızda devlet dinsiz; devleti dinden ayırdığınızda din, devletsiz ve güçsüz olur. Dinle devlet, etle kemik gibidir. Devlet, vücut ise, din de o vücudun canıdır, ruhudur. Bu ikisini birbirinden ayırmak, insanı/insanlığı katletmektir, cinâyettir.

Kur'ân-ı Kerim'de, meselâ miras hükümlerine, evlenme ve boşanmalara, alışverişe ve diğer akidlere, savaşa, suç ve cezalara dair açıklamalar, sözgelimi namaza ve hacca dair açıklamalara göre daha ayrıntılıdır. Ama hepsine riâyet etme gereği, aynı titizlik ve tâvizsizlikle vurgulanmaktadır. Kur'an'ın en azından bir defa, başından sonuna kadar ciddî bir şekilde anlamıyla birlikte okunması, bu sözün isbatı için yeterlidir. Durum bu iken, Kur'an'ın "Dinde zorlama yoktur" ilkesi ile, "Sen onlar üzerinde bir zorba değilsin" gibi buyruklarının İslâm'ın da lâikliği kabul ettiğine delil olarak gösterilmesinin, gaflet değilse, ancak ihânetle izahı sözkonusudur. Safça, riyâkârca veya bazılarının münâfıkça niyetlerle bu tür delillendirmelere kalkışmasının ilmî değerinden söz edilemez.

DEMOKRASİ NEDİR?

Demokrasi, bilindiği gibi batı kültürünün ürünü olan bir sistemdir. Batı medeniyetinin en önemli özelliği, insanın kendini ilahlaştırarak, Allah'a başkaldırması, nefse, hevâya ve şeytana tâbi olmasıdır. Demokrasi anlayışında da bu özelliği görürüz: Yüce Allah'ın nizamını kabul etmeyip, yönetimde insanların hüküm koyması ve Allah'ın indirdiğini bırakıp kendi hükümleriyle kendilerini yönetmek istemeleridir. Bunu demokratların ifadeleriyle (daha doğrusu, hal dilleriyle) söyleyecek olursak: "Sen kim oluyorsun ey Tanrı! Biz kendi hayatımızı kendimiz düzenleyebiliriz. Hayatımızı düzenlemek için yöntemler buluyor ve uyguluyoruz" demekteler; dilleriyle veya tavırlarıyla. - Basite indirgeyecek olursak- demokratik söylemin içeriği ve anlamı işte budur.

“Hevâsını ilâh edinen kimseyi gördün mü? Onun koruyucusu (bekçisi, vekili) sen mi olacaksın?” (25/Furkan, 43) İster “hümanizm” adıyla, ister “demokrasi” ideolojisiyle, Batının anlayışı, insanı Tanrı yerine koymaktır; insanı, yani kendi hevâsını tanrılaştırmak. Batıda düşünce, inanış, ideoloji ve sistemlerin hepsi hakkında bu yargı geçerlidir; bu hüküm, ortak bir değerlendirmedir.

Batı uygarlığının karşısında İslâmî dâvet vardır. İslâmî mesaj, Allah’a başkaldırı yerine ibâdeti öngörür. Fakat birilerine de başkaldırmayı emreder. Bu da nefsi, hevâyı ve şeytanı kapsamına alan “tâğut”a başkaldırmaktır. “De ki: Şüphesiz ki bu, benim dosdoğru yolumdur. O halde ona uyun. Diğer yollara uymayın. Sonra o yollar sizleri O’nun yolundan ayırıp darmadağın eder. İşte sakınasınız diye Allah size bunları emretti.” (6/En’âm, 153) Âyet-i kerime, gerçekten müslümanın hayatını, herhangi bir gedik bırakmaksızın tamamıyla Allah’a tahsis etmiştir. İşte Allah’a teslimiyet bu demektir. Ölüm ile noktalanıncaya kadar, hayatımızın tümünü, inanç ve kanaatlerimizden başlayarak tüm eylemlerimizi Allah için, Allah’a teslimiyet sûretiyle ortaya koyacağız. İslâm budur; böyle bir teslimiyettir.

Bütün siyasî sistemlerin, ideolojilerin olduğu gibi, demokrasinin de can alıcı noktası; hâkimiyet/egemenlik meselesidir. Yukarıda da belirtildiği gibi, hâkimiyet, daha ilerisi düşünülemeyen, siyasal bir güç ve etkinliği ifade eder. Yani siyasal güç ve etkinliğin, iktidar ve muktedir oluşun en ileri derecesini ifade eder. Bu en üstün kabul edilen otorite, kanunları yapar. Yöneticiler ona göre belirlenir. Yönetimin nasıl olacağını ve bu esasların ayrıntılarını o belirler. Hâkimiyet anlayışı itibarıyla İslâm bir tarafta, diğer bütün sistemler bir taraftadır. İslâm, hâkimiyeti mutlak olarak sadece Allah’ta kabul eder; Allah’ın hakkı olarak bilir. Bunun dışındaki diğer bütün sistemler, hâkimiyeti kimde görüyorlarsa ona göre isim alırlar.

Demokrasi, hâkimiyetin halkın elinde olmasının adıdır. Krallık, hâkimiyetin kralın elinde olmasıdır. Teokrasi, hâkimiyetin Allah adına konuştuğunu iddia eden din adamı sınıfının ya da kendini ilâh yerine koyanların elinde olmasıdır. Buna benzer diğer bütün sistemler de böyledir. Yani siyasî sistemler, hâkimiyeti elinde bulunduranlara göre tanımlanır ve ona göre isimlerini alırlar. Yalnız İslâm, hâkimiyeti Allah’ta görür, hâkimiyeti Allah’ın bir hakkı olarak kabul eder. Bunun dışındaki diğer bütün beşerî sistemlerin (dinlerin) özelliği ise, hâkimiyeti Allah’ta görmeyip insanda görmeleridir. Hâkimiyeti insanda görmek gibi ortak bir paydaya sahip olduktan sonra, bu insanların “kim veya kimler?” sorusuna verdikleri farklı cevaplara göre isim alsalar da, müslümana göre bütün bunlar

tâğutî ideoloji ve şeytanî düzenlerdir.

Hâkimiyet noktasında demokraside yetki; halkın veya milletindir. Yani, toplumun geneli, egemenliğe sahip kabul edilir. Hangi inanca sahip olurlarsa olsunlar, fertler birbirlerine eşit olduklarına göre de, her bir şahıs, o hâkimiyetin bir birimine, bir parçasına sahiptir. Yani 70 milyonluk bir ülkede hâkimiyet, 70 milyon eşit parçaya bölünmüş demektir. Bunun Kur'ânî ifadesi 70 milyon ilâh kabul ediliyor, demektir. Herkes hâkimiyetin eşit bir parçasına sahip olduğundan, zamanı gelince hâkimiyet parçalarının sahipleri oylarını bir tarafta toplar ve ittifakın mümkün olmadığı halde, çoğunluğu teşkil eden parçaların toplamı doğrultusunda icraatlar yapılır, kararlar alınır. Bu noktada hâkimiyetin kullanılması gündeme gelir. Demokrasi, çok tanrıcı Grek kültürüne dayalı, ondan kaynaklanan bir sistemdir. Yani, irticânın esasıdır. Şu irticâya karşı dayatılmak istenen demokrasi, asıl irticânın kendisidir; asıl mürtecî de demokratlar. Çünkü onlar, kökü, tarihi itibarıyla eski Yunan'a kadar uzanan bir mürtecîlik yapıyorlar. Ondan da eski bir kökü var; şeytana kadar uzanan bir başkaldırıya kadar devam edip uzanıyor, kökleri oraya kadar varıyor, Allah'a başkaldırı ve şeytana itaat olan bir siyasî sisteme tâbi oluyorlar demokrat mürtecîler.

Demokrasi, halkın çoğunluğunun hâkimiyeti diye ifade edilse bile, bu iddianın kandırmacadan ibâret olduğu uygulamalardan anlaşılmaktadır. Demokrasilerde çoğunluğun ittifakı bile yoktur. Demokrasi ile yönetilen bir rejimde yaşayan insanların çoğun-luğunun sözü nerede ve nasıl geçerli oluyor? Parti aritmetikleri içinde, % 25-30 oy alan her parti iktidar olur. Nerede çoğunluk? % 70-75 muhâlefette kaldı. Yani, demokraside demokrasi yoktur. Demokrasiler, kendi mantıkları açısından bile sağlıklı bir hâkimiyetin kullanılma yöntemini dahi icat etmekten âcizdirler. Şimdiye kadar Batıda ve coğrafyamızda birçok seçim sistemi uygulanmıştır. Ancak, bunların hiçbirisinin asgarî düzeydeki çoğunluğun irâdesini iktidar olarak yansıtabilecek yeterlikte olduğu ileri sürülememektedir.

Dolayısıyla demokrasi, uygulanması imkânsız bir tezdir, bir ütopyadır. Şimdiye kadar batı felsefelerinde ortaya çıkmış olan ütopyalardan bir ütopya. Fakat bu demokratik sihirbazlar, medya ve diğer imkânlar (bilim adamları, eğitim kurumları ve düşünürler) vâsıtasıyla, demokrasinin ütopya olma özelliğini insanların gözlerinden saklıyorlar. İnsanların bunu görmelerine mümkün mertebe imkân ve fırsat tanımamaya çalışıyorlar. Gerçeğin görülmesine sebep olacak herhangi bir şey olduğu zaman, birtakım oyalamalar icat edilerek insanlar onlarla meşgul edilir ve gerçeğe nüfuz etmeleri böylelikle önlenmiş olur. Kanaatleri samimi olarak kabul görmeyen azınlık ise demokraside her zaman bir

küskünler kitlesi meydana getirilir. Dolayısıyla yapılan uygulamalara bu muhâlefettekiler hiçbir zaman katılmazlar.

Bu eleştirilerimiz, demokrasinin kendi mantığı ile demokrasiye bir reddiyedir. Görülüyor ki demokrasi, hiçbir zaman için demokrasiyi savunanların ileri sürdükleri gibi, insanlığın en ideal sistemi, ya da en az yanlışı olan sistemi olamaz. Churchil'e atfedilen bir söz vardır. "Demokrasi, dünyadaki en güzel ikinci sistemdir." Sormuşlar; "demokrasiyi neden ikinciliğe indirdin?" diye. "Birincisi yok ki!" diye cevap vermiş. Gerçek öyle değil; demokrasi öyle ikinci, üçüncü sıradaki bir düzen filân değil; bir curcunadan ibârettir. Eflâtun'un tâbiriyle; "demokrasi, şarlatanlar düzenidir." Demokrasinin babası sayılan Jan Jack Rousseau da benzer bir şey diyor: Demokrasiyi uzun uzun anlattıktan sonra; "Emil" adlı kitabında "doğrusunu söylemek lâzımsa" diyor, "insanlar kendi kendilerine kanun yapamazlar. Bize kanunlar verecek ilâh lâzım."

İnsan hayatı çok yönlü ve çok boyutludur. Bütün bu yönleri ve boyutları ile insan hayatını tamamıyla kuşatmış hiçbir beşerî sistem yoktur. İnsan hayatını bütünüyle kuşatmak iddiasında olan beşerî hiçbir ideoloji ve dünya görüşü de ortaya çıkmamıştır. Sadece İslâm, insan hayatını bütün yönleriyle ve boyutlarıyla kuşatmayı hedeflemiş ve gerçekten kuşatmış kâmil bir din hüviyetine sahiptir. Sadece İslâm, inanç, davranış, sosyal ve siyasal düzen, ahlâk, dünya görüşü ve âhiret anlayışı, düşünce ve yaşama biçimi, insanın kendisiyle, çevresi ve Rabbiyle tüm ilişkilerini tanzim eder. Tüm bu alanlarla ilgili kuşatıcı hükümler koyar. Bütün beşerî ideolojiler, tüm ahlâk görüşleri, sosyal ve siyasal insanî görüşler, hangisi olursa olsun, İslâm'ın bakışına göre esas itibarıyla birer dindir. Fakat bu dinlerin hiç birisi insanın hayatını bütün boyutlarıyla kuşatmak iddiasında olmadığı için bazen müşterek birkaç beşerî ideoloji veya beşerî din bir araya gelir ve insan hayatını kuşatmaya çalışırlar. Beşerî sistemlerin herhangi birisini bir yerde kabul ettiğiniz zaman, siz sadece o kadarıyla hayatınızın tamamını tanzim edemezsiniz.

Hayatınızın diğer açıklarını, diğer yönlerini de uygun göreceğiniz veya kabul ettiğiniz o sistemle uyuşabilecek başkalarıyla doldurursunuz. Bütün beşerî sistemlerin en büyük ortak paydası ise, laikliktir. Siyasî hayatınıza demokrasiyi getirip hâkim kıldığınız takdirde, hukukunuz ne olacak? Ahlâkınız, iktisadî ilişkileriniz ne olacak? İşte bu noktada, demokrasi bütün bunları "hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir" diyerek millet ve milletin yetkili gördüğü kimseler yoluyla temsili sûretiyle, temsilî sisteme uygun olarak seçilen kimseler aracılığıyla bu sorunları çözmeye çalışır. Temsil yetkisine sahip bulunan kişi ve

kurumlar, onların hukukunu belirler. Hukukun bünyesi içerisinde iktisadî ilişkileri ortaya koyar. Bunların sonucu olarak bir ahlâk anlayışı da oluşur. Toplumsal hayatın gerekli diğer bütün kurumları bu yapı ile uyumlu olarak ya da en azından çelişki arzetmeyecek şekilde ortaya çıkar.

Bütün sistemler ilk ortaya konuldukları zaman, hangi çerçeve için konulmuş olurlarsa olsunlar, sadece orada kalmazlar; insan hayatının tamamını kapsarlar; en azında pratikte bu böyledir. Hiçbir beşerî sistem, kâmil olamaz ve insanlar, beşerî sistemlerde deneme yanılma yoluyla mesafe alabilirler. O bakımdan beşerî sistemler esas mâhiyetleri itibarıyla bir yaz boz tahtasıdırlar. Meselâ bunu, içinde yaşadığımız beşerî sistemin kanunlarında çok rahat bir şekilde görebiliriz.

Demokrasi Oyunu:

Demokrasi sâyesinde insan, ısırıldığı delikten bir değil; on kez ısırılır. Tahterevallidir demokrasi; partilerin biri iner, biri çıkar. Ama bu tahterevallinin üzerine binilip oturulan yerinde gıcırdayan tahta kalas değil; inleyen halk vardır. Hangi doktrin, rejim hâkimse, onun koyduğu kurallar işlemekte, hâkim gücün çarkının işlemesi için halkın desteğine ihtiyaç duyulduğundan, senaryosu önceden yazılmış oyunda, halka sadece figüran roller verilmektedir. Halkın seçmek mecbûriyetinde olduğu düzenin memurları, isteseler bile hâkim gücün/derin devletin sistemini değiştirme hakkına sahip olmadıklarından, halkı temsilen seçilenlere düşen iş, mevcut sistemin çarkının başında durmaktan öteye gitmez. Bu olayda halka düşen ise, düzenin bazı yerlerine idareciler tâyin ederek onların suçuna ortak olmaktır.

Demokrasi bir yönetim biçimidir; yönetimleri belirleme biçimi değil! Kendisi bir düzendir; başka düzenlere kapı değil! Davul tutanları seçme işidir; tokmakları değil! Egemen güçler tarafından kuralları belirlenmiş oyundur; oyun kurallarını belirleme işi değil! Demokrasi, kitabına uydurma rejimidir; Kitab'a uyma değil! Demokrasi ile disiplini esas alan rejimler arasındaki fark, önemsizdir. Totaliter rejimlerde kral veya general; "Ben böyle istiyorum!" der; Demokrasi ise, "sen böyle istiyorsun!" der.

Din kurumlarının bağımsız olmadığı düzen nasıl demokrat olabilir? Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesi teklif bile edilemez, halk kendi istediği sistemi seçemez, kurulu düzenin uygulayıcıları olarak kendi önlerine çıkarılan isimler arasında bir tercih yapmak, içinde kendine benzeyen bulamadığı için dayatılan adaylardan ehven-i şerri tercih etmeye çalışırsa, buna oyun denilmez mi? Halk

idaresi diye, halkın inancına, yaşayış ve ahlâkına saldıran düzenin adıdır bu ülkede demokrasi. Başta Kemalizm ve onun ilkeleri olmak üzere, laiklik vb. tabuların bulunduğu düzen, nasıl halkın yönetimi olabilir? Demokrasilerde egemenlik kayıtsız şartsız paranındır, medyanındır, derin devletindir; ama halkın değildir. Halk, rüzgâr ne yönden esiyorsa onun gücüyle savrulan yaprak gibidir. Ulusal ve uluslararası istihbârât örgütleri, kartel ve holding patronları, siyonizm, ağalar, şeyhler, hizmet adı altında devlet rüşvetleri, reklâm, aldatmaya dayalı propaganda, seçim kanunu vb. adla seçim hile ve aldatmacaları, büyük partilerin devlet yardımı vb. yollarla avantajları… bütün bunların halkı yönlendirmediğini kim iddia edebilir? Öyleyse, gerçekten halk mı yönetiyor halkı?

Demokrasi, monarşinin egemenliğine göz dikmiş, krallık veya padişahlığın yanlışları üzerine antitez olmuştur. Gerçi demokrasinin beşiği denilen yerlerde, Batıda kral ve kraliçeler hâlâ en üst yöneticilerdir; bu tezat bile değerlendirilmez. İngiltere, Belçika, Hollanda, Danimarka, Lüksemburg gibi ülkelerin başında hâlâ kral veya kraliçeler vardır. Padişahlığa alternatif olarak kabul edilen demokraside 550 tane padişah ve arkalarında sayısını kimsenin bilmediği gizli padişahlar bulunan bir anlayış mıdır halkın istediği yönetim? Câhiliyye dönemindeki müşrikler de demokrattı. Mekke'de de demokrasi vardı: İsteyen istediği putu serbestçe seçebiliyor, kimse karışmıyordu. Aynı özgürlük çağdaş câhiliyyede de vardır: Zulümlerden zulüm beğenebilir, tâğutlardan bir tâğut seçebilir insan, günümüzdeki çağdaş demokrasilerde. Hakkını yemeyelim: Tavuklara kümeslerini, bekçilerini ve kurtlarını seçme hakkı verir demokrasi. Hileli yollarla da olsa, halka gardiyanlarını seçme hakkı verir.

Oysa İslâm'da halkın değil; Hakkın hükmü önemlidir. Halk Hakka kul olmalı, O'nun hükmüne teslim olmalıdır. Çünkü,"insanların çoğu bilmezler" (45/Câsiye, 26), "insanların çoğu şükretmezler" (40/Ğâfir, 59), "insanların çoğu nankördür" (25/Furkan, 50) ve "insanların çoğu mü'min değildir, iman etmezler" (40/Ğâfir, 59). O yüzden halkın çoğunluğuna uymak, dalâlettir/sapıklıktır. "Yeryüzünde bulunanların çoğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye tâbi olmaz, yalandan başka (söz de) söylemezler." (6/En'âm, 116) İnsanların çoğunun bilmediğini, şükretmediğini, akıllarını kullanmadığını, yoldan çıkmışlığını, günah ve haram peşinde koştuklarını, insanların mallarını haksız yere yediklerini, çokluğu ve çoğunluğu ile böbürlenip üstünlük tasladığını, bu yüzden mallarının ve evlatlarının çokluğu ile övündüklerini, daha çok ve daha zengin oldukları halde kendilerinden önce nice toplulukları yok edildiğini, bütün bunlardan ders almayan insanların yine pek çoğunun yoldan çıktığını Kur'an-ı Kerim, sayılamayacak kadar çoklukta ve

ısrarla anlatmaktadır.

Çoğunun akılsızlıklarından bahsedilen insanlar, Allah'ın hükümlerine itibar etmeyen, Rabb olarak sadece Allah'ı kabullenmek istemeyen kalabalıklardır. Sürüleştirilen, sömürülen, köleleştirilen yığınlardır. Çalışan kafalar, akl-ı selîm sahipleri, kendilerinin farkına varan kafalardır. Kendinin farkına varanlar, Allah'ın farkına varırlar; Allah ile kendileri arasındaki farkı farkederler. Hadlerini bilirler ve O'na ait olan, olması gereken hâkimiyeti kendi zimmetlerine geçirerek haksızlık edip ilâhlık taslamazlar. "Onların (İnsanların) çoğu zandan başka bir şeye uymaz. Şüphesiz zan, haktan/gerçekten hiçbir şey ifade etmez." (10/Yûnus, 36) Haktan, hakikatten bir şeyin ifadesi olmayan zanna uyanlar, ister çoğunluk, ister azınlık olsun, gerçekten bir şeyin ifadesi olmayana uyduklarına göre akletmiyorlar demek değil midir?

Kendi taraftarları ve ideologları bile, demokrasinin görmezlikten gelinemeyecek zaaflarından haberdardır: "İyi hükümetler arasında demokrasi en kötüsü, fakat kötülerin en iyisidir." (Aristoteles)

Demokrasilerde mutlak doğru, çoğunluğun tespit ettiği (ya da öyle farzedilen) görüştür. Doğru, parmak sayısına göre belli olur. Halktır hakem, o ne demişse doğrudur. Serbest kılma veya yasaklama (helâl ve haram kılma) yetkisi, halkındır, seçilmişlerindir. Bunun uygulamada böyle olup olmadığı da, doğru olup olmadığı da tartışılmaz.

Her yönüyle kendisine has bir muhtevâya sahip olan İslâm Dininin, esas gayesini teşkil eden "dini yalnızca Allah'a has kılma"yı gerçekleştirmek için, diğer bir ifade ile İslâm'ı hâkim kılmak için kendine has bir yol ve yordamının olacağı da açıkça bilinen hususlardandır. İslâm'ı hâkim kılmak için yapılacak her bir doğru eylem, hatta zihinsel faâliyetler bile birer sâlih ameldir. Yani bu maksatla yapılacak işlerimizin kabul edilebilmesi için, bir ameli, sâlih kılan özellikler şunlardır:

1) Yapılacak amel ile birlikte sahih bir akîdenin bulunması,

2) Yapılacak amelin ihlâsla, yani yalnızca Allah'ın rızâsı gözetile-rek yapılması,

3) Bu amelin, şeriatin o amel için belirlemiş olduğu şekilde yapılması, yani Kitaba ve Sünnete uygun olması (ittibâ).

Dolayısıyla İslâm'ı hâkim kılmak için izlenecek yolun, İslâm'ın kendi

bünyesinden alınmış olması, yahut en azından İslâm'ın açıkça yasaklamış olduğu gâye ve maksatlara götüren bir yol olmaması gerekmektedir. Buna bağlı olarak, şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Demokrasi, esas itibarıyla, hâkimiyeti Allah'ın bir hakkı olarak kabul etmeyip bu hakkı kayıtsız şartsız olarak halkta ya da millette gören bir rejimin adıdır. Demokratik yöntemler de bu amacı gerçekleştirmek için ortaya konulmuş yollardır. Müslüman bir kimse, İslâm'ı egemen kılmak için çalışma ibâdetini îfa ederken, hiçbir yönüyle İslâm'la bağdaşmayan bu yöntemleri, İslâm'ı egemen kılmanın vâsıtası olarak kullanamaz.

Kaldı ki, her bir sistemin yöntemi de ancak kendi tabiatına uygundur. Amaç ile yöntem arasındaki tabiat farlılıklarının varlığının sağlıklı birtakım sonuçlara ulaştıramayacağı da hem mantıkî bir gerçektir. Laiklik ise; en azından İslâm'ın devlet ve toplum hayatına dair hükümlerini red ve iptale dâvet ettiğinden, müslüman açısından kabul edilmesi imkânsız bir siyasal yaklaşımdır.

Allah'ın indirdiği hükümleri ve öncelikle de Allah'ın hâkimiyetini (hangi çerçevede olursa olsun) reddetmek de, İslâm dışında bütün sistemlerin ortak yönünü teşkil eder. Dolayısıyla hâkimiyeti bütün kapsam ve boyutlarıyla Allah'ın hakkı olarak görmeyen bir sistem ve din de, müslüman tarafından reddedilmeye mahkûmdur. Allah'ın hüküm ve hâkimiyetini kısmen ya da tamamen reddeden sistemlerin, İslâm'a göre başka bir şekilde değerlendirilmeleri mümkün olmadığı gibi; müslümanın da bunları reddetmekten başka bir tavır takınacağını beklemek mümkün değildir.

Müslümanlar Allah'ın Dini'ni gerçek mâhiyetiyle kavrayıp küllî ve cüz'î hiçbir alanda İslâm'dan başka herhangi bir sisteme ihtiyaç duymayıp yalnızca Rablerinin dini ile yetinerek, sadece o dinin gösterdiği doğrultuda, gösterdiği hedefe doğru ilerleyecek olurlarsa, hem kendi aralarındaki anlaşmazlıkları ıslah edip birbirleriyle ilişkilerini düzeltecek, hem de Rableriyle aralarını düzelterek O'nun rahmet ve inâyetine mazhar olacaklardır: "Uğrumuzda cihad edenleri, elbette Biz Onları, yollarımıza iletiriz. Muhakkak ki Allah, ihsân edenlerle beraberdir." (29/Ankebût, 69)

CAHİLİYYE NEDİR?

Cahiliyye, belirli bir tarihsel süreçten ibaret değildir. Herhangi bir sistemde cahiliyye prensipleri mevcutsa, bu olgu halâ yaşanıyor demektir. Cahiliyye, en özlü tanımıyla, Allah'ın sistemini ve insanlara gönderdiği şeriatını değil de,

insanlarca geçici arzular doğrultusunda belirlenmiş bir şeriatı benimsemektir. Bu geçici ve değişken arzuların, bir bireyin, bir sınıfın, bir ulusun ya da belirli bir kuşaktaki tüm insanların ürünü olması hiç birşeyi değiştirmez. Bu arzular ve istemler Allah'ın şeriatından kaynaklanmadıkça, değişken ve geçici arzular olmaktan öteye geçemeyecektir.

Bir insan, insanlar için kanun koyucu durumundaysa bu, cahiliyyenin ta kendisidir. Çünkü bu durumda yasaların kaynağında, o insanın arzuları ve görüşleri bulunmaktadır. Dolayısıyla farklılık sadece sözcüklerdedir.

Bir sınıf, diğer sınıflar için kanun koyucu durumundaysa bu, cahiliyyenin ta kendisidir. Çünkü bu durumda yasalar, söz konusu sınıfın çıkarları ya da parlamenter çoğunluğun görüşü doğrultusunda belirlenmektedir. Dolayısıyla farklılık yine, sadece sözcüklerdedir.

Bir ulustaki tüm sınıfların, tüm sektörlerin temsilcileri kendileri için kanun koyucu konumundaysa bu, cahiliyyenin ta kendisidir. Çünkü bu durumda kanun, yanıltıcı tutkulardan kesinlikle kurtulamayan, bilgisizlikten kesinlikle soyutlanamayan insanların arzularına ya da halkın görüşlerine göre belirlenmektedir. Dolayısıyla farklılık yine sadece sözcüklerdedir.

Bir grup ulus, insanlık adına kanun koyucu durumundaysa, bu, cahiliyyenin ta kendisidir. Çünkü bu durumda kanun, söz konusu ulusların ulusal amaçları ya da devletler topluluğunun görüşü doğrultusunda belirlenmektedir. Dolayısıyla burada da farklılık sadece sözcüklerdedir.

Ancak, kanun koyucu, insanların yaratıcısı, toplumların yaratıcısı, ulusların ve kuşakların yaratıcısı ise, bu durumda söz konusu olan, Allah'ın şeriatıdır. Bu şeriatta, hiç kimse bir başkasına karşı kayırılmamaktadır.. Hiç bir birey, hiçbir toplum, hiçbir devlet, hiçbir nesil, bir diğerine karşı kollanıp kayırılmamaktadır. Zira Allah, herkesin Rabbidir. O'nun önünde herkes eşittir. Zira Allah, herkesin gerçek durumunu ve herkes için neyin uygun olduğunu çok iyi bilmektedir. Hiçbir aşırılığa ya da savsaklamaya düşmeksizin insanların yararını gözetme ve gereksinimlerine yanıt verme noktasında, hiç kimse Allah'tan daha üstün bir konumda olamaz.

Kanun koyucu Allah'ın dışında biriyse insanlar, söz konusu kanun koyucunun kulu durumundadır. Bu bağlamda kanun koyucunun, bir birey, bir sınıf, bir ulus ya da bir devletler topluluğu olması hiç bir şeyi değiştirmez.

Ancak, kanun koyucu Allah ise, herkes özgür ve eşit demektir. Herkes sadece Allah'a boyun eğecek, sadece Allah'a ibadet edecek demektir. İnsanoğlunun yaşamında ve evrenin mevcut düzeninde söz konusu meselenin bu denli önemli oluşunun nedeni, burada yatmaktadır: "Eğer gerçek, onların değişken istemlerine ve arzularına göre belirlenseydi, gökler ve yeryüzü ve oralarda bulunanlar bozulup giderlerdi." (Müminun Suresi, 71)

Allah'ın indirdikleri dışında yasalarla hükmetmenin sonucu, kötülük, bozgun ve nihayet iman çerçevesinin dışına çıkmaktır.

Seyyid Kutub

ATALAR DİNİ NEDİR?

Tarihin esasına, nakle ve ancak ilmî kaynakların tesbit edeceği birçok asırların tecrübelerine, daha doğrusu Allah'ın tayin edip indirdiği delillere bağlı olan hükümlerde geçmişi büsbütün atmak ve ondan habersiz olarak hep yeni şeyler aramak doğru değildir. Bununla beraber, körü körüne geçmişe taparcasına sevgi beslemek, ne olursa olsun atalar yolunu tutmak ve özellikle ilimden, dinden nasibi olmayan, hata ve sapıklıkları açık ve Allah tarafından beyan edilmiş bulunan ataları taassupla taklit etmek de onları, Allah'a eş ve ortak tutmak, cehâlet ve sapıklıkta boğulup kalmaktır.

Bundan dolayı, bir şeye tâbi olma sebebi; eskilik, yenilik veya atalar yolu olup olmaması değil; Allah'ın emrine ve Hakk'ın deliline uygun olmasıdır. Allah'ın emrine uyan ve yaptığını bilen atalara uyulur. Aksine, Hakkın emrini tanımayan, ne yaptığını bilmeyenlere -atalar bile olsa- yine uyulmaz. Bu durum, eskilerde böyle olduğu gibi, yenilerde de böyledir. Bunun için fıkıhta "zarar kadîm olmaz" diye bir genel kaide vardır. "Kadîm, kıdemi üzere terk olunur" genel kuralı da bununla kayıtlıdır.

Bu bakımdan eski, hiçbir kayda bağlı olmadan eski olduğu için değil; açık bir zararı bulunmaması yönünden geçerli olduğu gibi, iyiliği ve güzelliği ilmin sebeplerinden biriyle bilinen ve hakkın deliline uygun olup sonradan ortaya konan yeni de geçerlidir. Kısaca, hak ve iyilik ölçüsü, ne eski ve yeni, ne de bilgisizlik ve istektir. Allah'ın emrine ve delile dayanan ilim gerçektir. Bunun için eski olsun, yeni olsun Allah'ın indirdiği delillere bakmayıp da ataların halini, yalnız ata olduklarından dolayı taklit etmek, onları Allah'a eşler tutmak ve hakkı bırakıp hayal ve kuruntulara, şeytanın emirlerine uymak, izince

gitmektir ki, buna tutuculuk denir.

“Onlara; ‘Allah’ın indirdiğine uyun’ denildiği zaman onlar, ‘Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız’ dediler…” (Bakara: 2/170)

Bu âyet gösteriyor ki, bir hak (doğru) delile dayanmayan katıksız taklit, din hakkında yasaklanmıştır. Belli bir bilgisizliğe, sapıklığa uyup onu taklit etmek, aklen bâtıl olduğu gibi; şüpheli olan hususta da delilsiz taklit, din açısından câiz değildir. Açıkça belli olmayan hususlarda delilsiz söz söylemek ve o yolda hareket etmek, bilmediği bir şeyi Allah’a iftira olarak söylemek ve şeytana uyup bilgisizce hareket etmektir. Nitekim “Allah’ın indirdiği Kur’ân’a ve diğer açık delillere, parlak belgelere ve bunların hükümlerine uyun” denildiği zaman Arap müşrikleri, taassupla böyle yapmış ve böyle söylemişlerdi ki, bu âyet bu sebeple inmiştir. Bir rivâyette de böyle diyen ve âyetin inmesine sebep olanlar, yahûdilerden bir gruptur. “Allah’ın indirdiğine uyun” dendiği zaman bunlar: “Hayır, biz babalarımızı neyin üzerinde bulduysak ona tâbi oluruz. Çünkü onlar bizden hayırlı, bizden daha bilgiliydiler” demişler, yapılan bu teklifteki âyet ve delilleri hiç düşünmeyerek taassuba sapmışlardır. (Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur’an Dili, c. 1, s. 482-483)

Onların bâtıl gelenekleri ile ilgili tek otoriteleri, bunların, atalarının da gelenekleri olmasıdır. Ahmak izleyiciler bu tür bir geleneği, uyulması gereken bir otorite olarak kabul ederler. (Seyyid Kutub, Fi Zilâli’l Kur’an, c. 1, s. 323-324)

Âyet-i kerimede kast olunanlar, ister İslâm’a ve İslâm şeriatına dâvet edildikleri zaman, yukarıdaki sözü tekrarlayan ve İslâm’ın reddettiği câhiliyet âdetlerine sımsıkı sarılan müşrikler olsun; isterse bu dini kısmen veya tamamen reddedip atalarının yolundan ayrılmayan yahûdiler olsun; her iki zümre için de bahis konusu olmak üzere âyet-i kerime, akîde hususunda Allah’tan başkasından bir şey almayı ve dinî konularda bâtıl dinleri taklit ederek, düşünmeden, şuursuzca nakiller yapmayı kesinlikle reddediyor. “…Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyseler?” (Bakara: 2/170)

Ya durum böyle idiyse; onlar hâlâ atalarına uymakta ısrar edecekler midir? Bu ne taklit, bu ne taassup? Bu yüzden âyet-i kerime onların halini, taklitçi ve mutaassıp tavırlarına yaraşan, azarlayıcı ve tekdir edici bir tablo halinde canlandırıyor. Söylenenden başka bir şey anlamayan, çobanlarının haykırışını mânâsız seslerden ibâret sayan, başıboş bir hayvan resmi var tabloda. Hatta

onlar, hayvandan da aşağıdırlar. Hayvan görür, işitir ve bağırır. Fakat onlar sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler:

“(Hidâyet çağrısına kulak vermeyen) kâfirlerin durumu, sadece çobanın bağırıp çağırmasını işiten hayvanların durumuna benzer. Çünkü onlar sağırlar, dilsizler ve körlerdir. Bu sebeple düşünmezler.” (Bakara: 2/171)

Onlar sağırdır, dilsizdir, kördür. Her ne kadar kulakları, dilleri ve gözleri olsa da, bu Kur’ân’dan istifade edip hidâyete ermedikten sonra onlar sağırdır, kördür, dilsizdir. Hilkatinin sebebi olan vazifeleri yerine getirmeyen kötürümleşmiş uzuvlar gibidirler. Sanki ne gözleri, ne dilleri, ne de kulakları var… (Mevdûdi, Tefhîmu’l Kur’an, c. 1, s. 119. Ahmet Kalkan, Kur’an Kavram Tefsiri.)

Tarih boyunca insanlar ya kendi nefislerine zulmetmiş, ya müstekbirlerin zulümlerine muhatap olmuşlardır. Kur’ân-ı Kerîm’deki kıssalarda bu iki hâlin haber verildiği sabittir. Peygamberlerin tebliğine karşı direnen kavimlerin ilk sloganları şudur: “Biz atalarımızın yolundan ayrılmayız.” Zulme ve şirke dayanan sistemlerini, bu slogan ile korumaya çalışmışlardır. Atalar dini, geçmişe karşı beslenen ölçüsüz saygı ve sevgi üzerine kurulan bir sistemdir. Kur’ân-ı Kerim’de; “Onlara: “Allah’ın indirdiği hükümlere uyun!” denildiğinde onlar “Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız” dediler. Ya ataları bir şey anlamamış, hakikati de bulamamış idiyseler?” (Bakara: 2/170) hükmü beyan buyurulmuş ve bu bâtıl dinin mahiyeti haber verilmiştir. Mekke müşriklerinin; “Günah işlediğimiz elbiselerle ibadet edemeyiz” diyerek, Kâbe-i muazzamayı çıplak bir vaziyette tavaf ettikleri sabittir. (İmam-ı Alûsî, Ruhû’l-Meani, Beyrut 1985, c. VIII, sh. 109. Aynca, Ebu1-Hasan en-Nedvî, Dört Rükün, Konya 1969, sh. 299.) O dönemde Kâbe-i muazzamanın içerisi ve çevresi heykellerle doludur. Haniflerin “çıplak olarak tavaf etmek doğru değildir. Elbiselerinizi giyiniz” şeklindeki teklifini kabul etmeyen ve “Biz atalarımızdan bu şekilde gördük. Allah emretmeseydi, onlar hiç çıplak olarak tavaf ederler miydi?” sualini soran müşrikler, bu ibadet şeklinde ısrar etmişlerdir. (Mecmuatû’t-Tefâsir, İstanbul 1979, c. II, sh. 540 (Kadı Beyzavî bölümü) Bunun üzerine; “Onlar (müşrikler) bir hayâsızlık yaptıkları zaman: “Biz atalarımızı bunun üzerinde bulduk, Allah da bize bunu (fuhuşla ameli) emretti” derler. O iman etmeyenlere söyle; Allah hiç bir zaman fahşâyı emretmez. Bilmeyeceğiniz şeyleri Allah’ın üzerine mi (atıp, iftira ederek) söylüyorsunuz.” (A’râf: 7/28) ayet-i kerimesi inzal buyurulmuştur.

Cahiliyye döneminde müşriklerin, Kâbe-i muazzamaya hürmet ettikleri, her yıl

örtüsünü değiştirdikleri ve oraya ibadet niyetiyle gelenlere ikramda bulundukları malûmdur. (Geniş bilgi için bkz., M. Ali Sabuni, Ahkâm Tefsiri, İstanbul 1984, c. II, sh.16 vd.) İbadeti ve duayı teşvik niyetiyle, birbirlerini alkışladıkları ve ıslık çaldıkları da nass ile sabittir. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de: "Onların (müşriklerin) Beytullahdaki duaları ıslık çalmaktan ve el çırpmaktan (alkışlamaktan) başka birşey değildir. (Ey müşrikler) devam ede geldiğiniz o küfrünüzden dolayı, artık tadın azabı!" (Enfal: 8/35) hükmü beyan buyurulmuştur. Fahruddin-i Razi, bu ayet-i kerimenin tefsirinde: "Allahu Teâlâ (cc) kâfirler hakkında, "Onlar Beyt-i haramın sahipleri değildirler" buyurmuş, daha sonrada müşriklerin dualarının ancak el çırpmak ve ıslık çalmak olduğunu haber vermiştir. Keşşaf sahibi şöyle demektedir: "Âyette geçen muka kelimesi, fûal vezninde bir kelime olup ıslık çaldı manasına gelir Tasdiye kelimesine gelince, bu el çırpmak demektir." (İmam Fahruddin-i Râzî, Tefsir-i Kebir (Mefatihu'l-Gayh), c. XI, sh. 309.) diyerek meseleyi izah etmiştir. Abdullah ibn-i Abbas'dan (r.a) gelen rivayette de Mekke müşriklerinin bu dua şekli üzerinde durulmuştur. Hevâya tâbi olmak, her türlü felaketi beraberinde getirebilir. Resûl-i Ekrem'in (s.a.v): "Cennetin etrafı nefsin hoşuna gitmeyen şeylerle, cehennemin etrafı da şehevî arzularla (hoşa giden şeylerle) çevrilmiştir" (Salıih-i Müslim, İstanbul 1401, K. Cennet: 1. Ayrıca Sünen-i Tirmizî, İstanbul 1401, K. Cennet: 21.) mealindeki mübarek ikazını dikkate almak gerekir. Atalarını bahane ederek hevâlarına (nefs-i emmarelerine) uygun bir hayat yaşayanların mantığı ile günümüzdeki resmî ideolojinin dayandığı mantık arasında bir fark yoktur. Hesap gününe hazırlanan müminlerin, atalar dininin mensuplarına muhalefet etmeleri, alkıştan ve ıslık çalmaktan uzak durmaları zaruridir. Zira alkış ve ıslık çalma fiilleri, atalar dininin ibadet şekilleri ile ilgilidir. Heykeller önünde saygı duruşunda bulunmak, müşrik olan ehl-i kitabın hastalığıdır. Atalar dinine mensup olan çağdaş zâlimlerin ve müşriklerin âdetlerini taklid etmek caiz değildir. Resûl-i Ekrem in (s.a.v): "Kim bir kavme benzerse, o da onlardandır." (İmam-ı Serahsî, e1-Mebsut, Beyrut ty., c X, sh. 5.) meâlindeki mübarek ikazına uymakta zaruret vardır. (Yusuf Kerimoğlu, Kelimeler ve Kavramlar, İnkılap Yayınları: 45-50)

VATAN NEDİR?

Bugün üzerinde bütünüyle hatalı bir anlayışın egemen olduğu kavramlardan bir tanesi de vatan kavramıdır. Bu yanlış ve hatalı anlayışın neticesinde vatan denildiği zaman ilk akla gelen insanın üzerinde doğup büyüdüğü toprak parçası gelmektedir. Fakat bununla beraber Kur' ani gerçekler İslam ümmeti için vatan

kavramını üzerinde doğup büyümeğe bağlamamış, bilakis Allah'ın dininin hakim olduğu toprak parçasını müslümanın vatanı olarak bildirmiştir. Hangi toprak parçası olursa olsun, hangi dilden konuşulursa konuşulsun, hangi renkten olursa olsun … Allah'ın hükümlerinin tatbik edildiği, tevhid bayrağının dalgalandığı toprak parçası müslümanın vatanıdır. Ve böyle bir toprak parçasını korumak, muhafaza etmek için kişinin canıyla ve malıyla mücadele etmesi üzerine kesin bir farzdır. Hatta bu farziyetten ziyade imanın bir gereğidir. Bununla beraber şayet müslümanın doğup büyüdüğü, üzerinde yaşadığı, akrabalarının, aşiretinin bulunduğu toprak parçasında Allah'ın hükümleri kaldırılmış, İslam ahkamı yok edilmiş yerine beşeri kanunlar ihdas edilmişse böyle bir toprak parçası kesinlikle müslümanın vatanı değildir. Ve böyle bir toprak parçasını korumak ve muhafaza etmek de kesinlikle müslümanın üzerine vacip değildir. Bilakis beşeri sistemlerin muhafazasını yapmak, İslam ahkamına dayanmayan ideolojilerin uğrunda savaş vermek küfrün ta kendisidir. Nitekim Allah'u Teala şöyle buyurmaktadır:

"İman edenler Allah yolunda, kafirlerse tağut uğrunda savaşırlar. O halde şeytanın dostlarıyla savaşınız. Çünkü şeytanın hilesi-düzeni zayıftır." (4 Nisal76)

İslam'a göre vatan, İslam otoritesinin ve hükümlerinin uygulandığı yerdir. Nerede İslam otoritesi bulunuyor, hükümleri ve akidesi uygulanıyorsa orası İslam memleketidir. İslam akidesi, bu memleketten bütün bir yeryüzüne yayılır… Orada İslam'ın kontrolü vardır ve İslam'ın kelimesi en yücedir. Her neresi olursa olsun, bu özellikleri taşıdığı zaman, İslam'ın ve müslümanların vatanı hüvviyetini alır.

Bu vatanın otorite ve hükümlerine boyun eğen ve itaat eden her insan, İslam fıkhının açık olan kurallarının ışığında kendisine bir takım hak ve görevlerin verildiği bir vatandaş konumundadır.

Yukarıda anılan özellikleriyle bu vatan, dillerinin, renklerinin ve uluslarının farklılığına rağmen, dünyadaki her müslümanın vatanıdır. Onların bütün hak ve görevleri orada geçerlidir!

Gerek maddi ve gerekse manevi olan tehdit ve tehlikelere karşı değerli olan bütün her şeyin feda edilerek savunulması gereken vatan; ancak bu niteliklere sahip olan vatandır. Bu tehlikenin ve tehdidin, İslam akidesi ve ahkamının talimatlarına uymaktan yüz çeviren mürted gruplar vasıtası ile içeriden gelmesi veya İslam vatanının selametini ve güvenliğini hedef edinen herhangi bir

düşman grubu vasıtası ile dışarıdan gelmesi arasında hiçbir fark yoktur.

Bugün içinde yaşadığımız şu dönemde öyle bir karmaşa hakim olmuştur ki, üzerinde yaşadığımız toprak parçasında Allah'ın dini bütünüyle terk edilmiş, Kur'an rafa kaldırılmış ve yerine beşeri ideolojiler hakim olmuştur. Böyle bir toprak parçası, böyle bir vatan kesinlikle müslümanların vatanı değildir. Bakınız bu hususta Seyyid Kutub şu mükemmel tespitleri yapmaktadır:

"Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ile amcası ebu Leheb, yine amcazadesi Amr b. Hişam (Ebu Cehil) arasındaki bağ kopunca, muhacirler ev ve halkları ile akrabalarına karşı savaş açıp onlarla Bedir günü bilfiil çarpışınca, işte o zaman, inanç bağı muhacirler ile Medine müslümanlarını birbirine bağlayarak onları aynı evin halkı ve kardeş haline getirdi. İnanç birliği sayesinde kabile, milliyet ve yurt taassubu ortadan kalkarak Müslüman araplarla kardeşleri Bizans asıllı Suheyb, Habeş asıllı Bilal ile İran asıllı Selman arasında birlik ve kaynaşma meydana geldi.

Allah Resulü onlara "bu çeşit asabiyetleri bırakın, çünkü onlar kokuşturucu kavramlardır" diye buyurdu. Yine onlara asabiyet uğruna savaşan bizden değildir. Asabiyet uğruna ölen bizden değildir" diye buyurdu.

Böylece bu kokuşmuş kavramın fonksiyonu sona erdi. Kan asabiyetinin fonksiyonu. Öldü o nara… Milliyet arası… Silindi o leke … Kavmiyet lekesi … Böylece insanlık, kan ve et kokusundan uzak, çamur ve toprak lekesinden sıyrılmış olarak yüce ufukların temiz havasını teneffüs etme imkanına kavuştu.

O günden beri hiçbir zaman müslümanın yurdu belirli bir toprak parçası olmamıştır. O'nun yurdu dar'ul islam olagelmiştir. Üzerinde inancının yürürlükte olduğu ve tek ilah'ın şeriatının egemen olduğu yurt. Sinesine sığındığı, savunduğu, korunması için uğruna şehid olduğu yurt… Orası islam'ı din olarak kabul eden ve aynı zamanda O'nun şeriatını şeriat edinen herkes için bir darul İslam' dır. Orası aynı zamanda müslüman olmasa bile islamiyeti sosyal düzen olarak tanıyan herkesin vatanıdır. Dar'ul İslam'da yaşayan ehli kitap gibi.

Gerek müslümana göre gerekse anlaşmalı zımmiye göre islam'ın egemenliği altında bulunmayan ve üzerinde onun şeriatının yürürlükte olmadığı her toprak parçası dar'ul Harptir. doğum yeri de olsa, kan ve soyca bağlı da olsa, Müslüman öyle bir toprak parçasına karşı savaşır. İşte Peygamberimiz bu şekilde doğum yeri olduğu halde ailesi, aşireti, evi, sahabilerin geride bıraktıkları ev ve malları

orada bulunduğu halde Mekke'ye karşı savaşmıştır. Bu şehir, İslam'a boyun eğinceye ve içinde onun şeriati yürürlüğe girinceye kadar ne kendisi ne de ümmeti için İslam yurdu olmuştur.

İşte İslam budur. Yalnız bu … İslam ne sadece bir sözdür ve ne İslam yaftası takınan ve İslam ünvanı taşıyan bir ülkede doğmak ve ne de ana babası Müslüman olan bir ailenin soyca varisi olmaktır. Allah'u Teala şöyle buyuruyor:

"Hayır, hayır! Rabbine andolsun ki, onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarda senin hakemliğine başvurmadıkça sonra da vereceğin karara, gönüllerinde hiçbir burukluk duymaksızın, kesin bir teslimiyetle uymadıkça mü'min olamazlar. " (Nisa/65)

İşte İslam sadece budur. Ve sırf böyle bir ülke İslam yurdudur. Ne toprak parçası ve milliyet taassubu, ne soy ve akrabalık taassubu ne de kabilecilik ve aşiretçilik taassubu …

İslam bakışlarını semaya çevirebilsinler diye insanları toprak bağımlılıklarından kurtarmıştır. Onları kan kösteğinden de kurtarmıştır. Hayvanlara ait bir köstekten yüceliklere. yücelebilsinler diye …

Müslümanın özlemini çektiği ve yabancılara karşı savunduğu vatan, bir toprak parçası değildir. Müslümanların benimsediği milliyet her hangi bir egemenliğin milliyeti değildir. Müslümanın bağrına sığındığı ve dışarıya karşı savunduğu aşiret de kan akrabalığı değildir. Müslümanın iftihar duyup altında şehit olacağı bayrağı bir kavmin bayrağı değildir. Müslümanın sevinç duyacağı ve karşılaştığında Allah'a şükredeceği zafer herhangi bir ordunun galibiyeti değildir. Onun zaferi Allah'ın tarif ettiği gibidir.

"Allah'ın yardımı ve fethi geldiğinde, insanların dalga dalga Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde, Rabbini överek tesbih et, O'ndan mağfiret dile. Çünkü O tevbeleri kabul edendir. " (Nasr Suresi)

Bu zafer başka sancaklar altında değil, inanç sancağı altında kazanılan zaferdir. Başka amaçlar uğruna değil, Allah'ın dininin, O'nun şeriatının zaferi için girişilen bir cihaddır. Başka yurt için değil, belirtilen şartları taşıyan İslam Yurdunun korunması uğruna verilen bir cihad. Ne ganimet ne de şöhret için. Ne belirli bir toprağı, ne de bir kavmi korumak için. Ne aile ve çocuk savunması için ne de yalnız onları Allah'ın dinine belirecek bir fitneye karşı korumak için …

Rivayet edildiğine göre Ebu Musa şöyle der: Resulullah'a kahramanlık uğruna mı, asabiyet uğruna mı yoksa gösteriş uğruna mı savaşan kimse mi şehid olur diye sordular. Resulullah şu cevabı verdi:

"Sadece Allah' ın sözü yüce olsun diye savaşan kimse Allah'ın yolundadır."

Sadece bu durumda şehid olunur. Yoksa tek amaç olan Allah'tan başka her hangi bir amaç uğruna girişilen savaşta ölerek değil

Müslümana inancı yüzünden savaş açılan, dinin alıkoyduğu, şeriatın uygulanmasına engel olunan her yer darul harptir. İsterse ailesi aşireti kavmi malı ve ticaret müessesesi orada bulunsun. Buna karşılık inancının geçerli olduğu şeriatının yürürlükte tutulduğu her yer islam yurdudur. Ailesi, aşireti, kavmi orada oturmasa ve ticari müessesesi orada bulunmasa bile. Vatan, inancın hayat tarzının ve Allah'tan gelen şeriatın egemen olduğu bir yurttur. İnsana yaraşan vatan'ın manası budur. Milliyet, inanç ve hayat tarzıdır. İnsanlara yaraşan, bağ ve birleşme gerekçesi budur.

Aşiret, kabile, kavim, milliyet, renk ve toprak asabiyeti basit ve geri kalmışlık alameti olan bir asabiyettir. İnsanlığın manevi çöküntü dönemlerinde tanıdığı bir cahiliyye taassubudur. Bu tiksindirici ve iğrenç niteliğinden dolayı Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onu kokuşmuş diye vasıflandırmıştır.

Yahudiler kavim ve milliyet olarak Allah'ın halkı olduklarını ileri sürünce ulu Allah bu iddialarını reddederek birbiri peşi sıra gelip geçen nesillere kavim, milliyet ve yurt farklılıklarına rağmen değer ölçüsü olarak sadece imanı göstermiştir. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Onlar size; "Yahudi veya hıristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız " dediler. Onlara de ki; "Hayır, biz İbrahim'in dosdoğru dinine uyarız. O müşriklerden değildi." Onlara deyin ki; "Biz Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmaile, İshak'a, Yakub'a ve torunlarına indirilene; Musa'ya ve İsa'ya verilene ve diğer peygamberlere Rabbleri tarafından verilene inanırız. Onlar arasında ayırım yapmayız. Biz Allah'a teslim olanlarız. Eğer onlar sizin inandıklarınızın aynısına inanırlarsa doğru yolu bulmuş olurlar. Eğer bu inanca arka dönerlerse mutlaka çatışmaya ve çıkmaza düşerler. Onlara karşı Allah sana. yetecektir. O işitendir ve bilendir. Bu din, Allah'ın verdiği bir renktir. Kim Allah'tan daha iyi bir renk verebilir? Biz yalnız O'na kulluk ederiz." (Bakara / 135-138)

Gerçekten Allah tarafından seçilmiş halka gelince o milliyet, kavim, renk ve yurt

ayrılığına rağmen Allah'ın sancağı altında bir araya gelen müslüman ümmettir. Allah'u Teala şöyle buyuruyor:

"Siz insanlar için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emreder, kötülükten sakındırır ve Allah'a inanırsınız." (Ali İmran / 110)

Dilimlerinden birinin başında arap asıllı Ebu Bekir' in, öbürünün başında Habeş asıllı B ilal'in diğerinin önünde Bizans asıllı Suheyb'in, bir başkasının önünde İran asıllı Selman'ın ve diğer değerli kardeşlerinin bulunduğu ve birbiri peşi sıra gelen nesiller boyunca bu parlak uygulamayı devam ettiren bir ümmet bu.

Egemen güç, sadece Allah ve temel yasada Kur' andır. İşte bu şekilde bir inanç, Allah yoluna davet edenlerin gönüllerine bu haliyle egemen olmalıdır. Bu düşünce o kadar açık olmalıdır ki, içine hiçbir yabancı cahiliyye unsuru karışmamalı ona hiçbir gizli şirk çeşidi sızmamalıdır. Ne toprak şirki ne milliyet şirki ne kavmiyet şirki, ne soy şirki ve ne de yakın akrabalık menfaatleri şirki… Bunların tümünü Yüce Allah terazinin bir kefesine koyarak aynı ayette açıklamakta ve iman ile onun gereklerini de öbür kefeye koyarak tercih hakkını insanlara bırakmaktadır. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"De ki; "Eğer babalarınızı, evlatlarınızı, kardeşlerinizi, eşlerinizi, hısım-akrabanızı, kazandığınız malları, bozulmasından korktuğunuz ticareti ve hoşunuza giden evleri, konakları Allah'dan, Peygamber'den ve Allah yolunda cihad etmekten daha çok seviyorsanız Allah emrini gerçekleştirinceye, yapacağını yapıncaya kadar bekleyiniz. Allah yoldan çıkmışlar güruhunu doğru yola iletmez." (Tevbe / 24)

Bunun gibi, Allah yoluna davet edenlerin kalplerinde cahiliyyenin ve İslam'ın gerçek vasfı, İslam yurdu ile harp yurdunun niteliği konusunda bir takım sathi şüpheler ve yanılgılar bulunmamalıdır. Onların düşüncelerine ve kesin inançlarına bu noktalardan çok sızlamalar olabilir. Allah'ın egemenliğini tanımayan ve onun şeriatinin uygulanmadığı hiçbir yerde İslam yoktur. Yaşama tarzı ile ve hukuk sistemi ile İslam'ın yürürlükte olduğu yer dışında hiçbir yer İslam yurdu değildir. İmanın ötesinde sırf küfür vardır. İslam'ın ötesindeki her şey cahiliyedir. Haktan sonra sapıklıktan başka bir şey yoktur."

Abdullah PALEVİ

Hamd Alemlerin Rabbi Allah(Subhanehu ve Teala)'a dır...